19.

Märta Bolle

När Riddar Ulf suckar

Ur familjekrönikan på Höögsborg

I

Stockholm
Wahlström & Widstrand

NÄR RIDDAR ULF SUCKAR

UR FAMILJEKRÖNIKAN PÅ HÖÖGSBORG

Pappersleverantör
LESSEBO BOLAG.

MÄRTA BOLLE

NÄR RIDDAR ULF SUCKAR

UR FAMILJEKRÖNIKAN PÅ HÖÖGSBORG

STOCKHOLM
WAHLSTRÖM & WIDSTRAND

Öfversättningsrätten förbehålles författarinnan.

STOCKHOLM, IDUNS TRYCKERI AKTIEBOLAG 1896.

Det var i Juni 1858. Baron och friherrinnan de la Roche sutto utanför sidobyggningen på Höögsborg på den trefliga gårdsplatsen, den så kallade »oasen», bakom hvilken massor af krukväxter reste sig mot väggen, likt en tät, sydländsk häck. En fin och genomträngande, fastän svag vällukt utströmmade från tvänne stora nerieträd, symmetriskt uppställda på hvar sin sida om gruppen och höljda af rosa blomklasar, kring hvilka bin och humlor surrade.

Blommande fruktträd ringlade ned utför den böljande trädgårdssluttningen mot sjön. De liknade tärnor i dans, lämnande flikar af sina lätta dräkter efter sig på den mjuka gräsmattan.

Rundtom hördes fåglarnes fröjd och välbehag i växlande drillar och klara locktoner.

»Oasen» var herrskapets favoritplats. Den hade så många fördelar framför de andra plat-

serna i parken och trädgården. Därifrån tog sig först och främst slottet allra bäst ut, och detta kunde ensamt hafva varit bestämmande. Men så hade man där lättare att meddela sig med folket. Man såg alla, som kommo och gingo på gården. Aldrig behöfde man heller flytta sig — i »oasen» var det skugga hela dagen, först af den grofstammiga askens rika krona, sedan af byggningen.

Och till sist, när dagen var slut, hade man det grannaste skådespel öfver Mälaren, som lyste som ett eldhaf på båda sidor om den utskjutande udden med det höga, smala slottet. När vattnet stod högt, eller vinden låg på, kunde man äfven ibland höra vågornas slag mot den ofantliga stenfoten. Mörkt och majestätiskt reste det sig detta urgamla slott, ett af de äldsta i Sverige, sträckande sina traditioner och sägner in i vikingatiden. Det kastade sin långa slagskugga öfver gården med dess blommor och gräsvallar, ända bort till den vidsträckta, lummiga parken, där väldiga ekar, hundraåriga, knotiga veteraner, höllo hedersvakt.

Det var något underligt med den där kalla slottsskuggan, när den kom smygande in i »oasen» om sammarkvällarne, därom hade man i alla tider varit ense. Det var inte bara

fuktig, farlig kyla, den förde med sig. Den väckte äfven till dubbelt lif Höögsborgs så att säga centrala minne, herr Ulf Benktsson och skön Ingegärd Ragnedotter, hvilka än i dag dväljas i Höögsborgs slott. Den framkallade på ett alldeles särskildt sätt tanken på att *därinne*, inom *de* väldiga murarne är det riddar Ulf suckar.

Alla visste hvad de suckarne betydde. De läto höra sig, när någon i släkten stod i begrepp att svika sitt hjärtas tycke, eller att ingå ett äktenskap utan kärlek, eller när ofrid brutit in i ett förut lyckligt äktenskap.

Mer än en trolofning hade blifvit bruten, när riddar Ulf suckat, eller om det ej hjälpt, visat sin skepnad i pilgrimsdräkt. Ve den unga kvinna, som icke lydt, när riddar Ulf tre gånger höjt sin staf till varning! Då var ej mer någon ro att få för henne i detta lifvet. Och tusen gånger ve den gifta kvinna, öfver hvilken riddar Ulfs tunga suckar ljudit!

Ur den stora, tunga slottsporten med de grofva järnspikarne var det, som skön Ingegärd, sen skymning och natt fallit på, kunde ses träda ut i sin gråa nunnedräkt att uppsöka de fattiga och elända och bringa ro och lisa till de sjukes läger.

Det fanns ej en torpstuga under Höögsborg, som icke någon gång haft besök af »hvita hucklan», som hon kallades af folket, emedan hon hade ett hvitt huckle, eller linnekläde om panna och kinder, hals och bröst.

Mången mor, som vakat öfver sitt sjuka barn, kunde förtälja om hur hon framemot morgonsidan, när vakan kändes som tyngst, hade blifvit aflöst af »hvita hucklan», som helt stilla kommit in genom dörren, satt sig vid barnets hufvudgärd och låtit den trötta modern få hvila några timmar, tills den stora klockan under det höga, mörka slottstaket började skymta fram som ett stort, hvitt öga. Att ögat »såg» efter »hvita hucklan» det förstod man, eftersom hon då aldrig stannade längre, utan genast försvann och skyndade tillbaka till riddar Ulfs borg.

Mången familjefar under godset hade också, när han supit sig full, sett »hvita hucklan». De sorgsna, förebrående, svarta ögonen hade då lyst emot honom, som eldkol lysa i mörkret.

Hon var de fattiges käraste vän. Innan barnen kunde sitt fadervår, ja, innan de kunde tala, pekade de på slottet när man frågade: »hvar bor hvita hucklan?»

Ingen af herrskapet själfva hade i mannaminne sett henne. Men ingen ville vidkännas att man, trots hennes beryktade goda gärningar, hade en viss hemlig fruktan för att en gång få se henne uppenbara sig.

I hela nejden kände man från barndomen sägnen om herr Ulf och skön Ingegärd.

Herr Ulf Benktsson var en båld riddare, som älskade skön Ingegärd, den fagraste och mildaste ungmö, som på den tiden fanns i Sveriges rike. Men herr Ulfs fader, Benkt Ulfsson lagman, som var en sträng och grym herre, förbjöd sin son att äkta Ingegärd, emedan hennes far stod på drottning Margaretas sida, under det att Benkt Ulfsson själf hörde till konung Albrekts vänner.

Unge herr Ulf hade ej vågat annat än att lyda sin fader, fastän han med dyra eder svurit Ingegärd sin tro. Men då gick skön Ingegärd i kloster och lefde för de fattiga. Från den dagen vandrade herr Ulf som en osäll ande från den ena heliga orten till den andra. Först när det var försent förstod han, att han bort trotsa sin faders vilja, och att edens förpliktelser voro heligare än en faders myndighet. Under bön och fasta och trägna späkningar sökte han och sökte Guds förlåtelse

år ut år in, men ingen visste om han fått den eller ej.

Benkt Ulfsson hade velat gifva sin son en annan brud, men därtill lät herr Ulf ej tvinga sig. Han dog barnlös och ärfdes af en aflägsen släkting, som af tacksamhet byggde en gråstenskyrka, Höögs kyrka, för att till evärdelig tid bevara herr Ulfs minne, såväl som hans stoft. Dit fördes äfven Ingegärds ben från cisterciensklostret, där hon varit abbedissa. Sedan dess var det man såg henne komma och gå genom porten på Höögsborg. Gud hade väl på detta sätt förenat de andar, som människor velat åtskilja, tänkte man.

Samme arfving hade äfven skaffat bilder af herr Ulf och skön Ingegärd. Så lydde sägnen.

Huruvida det var dessa bilder, som ännu funnos i slottet, ehuru detta gått ur hand i hand genom flera släkter, kunde man icke med säkerhet afgöra. Men man antog det emellertid och kunde således få veta hur slottets underbara andar en gång i lifstiden sett ut.

Det fanns två porträtt af herr Ulf Benktsson. På det ena, som upptog en ganska stor del af kortväggen i riddarsalen, kunde man icke se hans anletsdrag. Han satt där till häst,

klädd i full rustning med hjälm och nedfälldt vizir, förande sin moders vapen i sin sköld.

Sägnen visste äfven, att hans mor stått på sin sons sida i oenigheten med fadern. Det var skälet, hvarför han tagit sin mors och icke sin fars vapen.

Det andra porträttet var i pilgrimsdräkt, troligen utfördt af en konstnär i södern. Med alla dess brister hade denna bild dock ett förunderligt talande uttryck i ögonen och en viss liffull rörelse i ställningen. Högra handen, som höll en lång staf, var utsträckt. Den ena foten stod framför den andra, som toge han just ett steg framåt. Han kom gående rakt emot en, med blicken genomträngande riktad på åskådaren.

Från detta porträtt var det som suckarna hörts sedan urminnes tid. Förr hade det haft sin plats inne i ett af slottsrummen. Men, då människor voro rädda för att vistas i samma rum, hade man flyttat ut det i trappuppgången. Längre bort vågade man icke förvisa det för att ej göra sig misshaglig för den lika fruktade som vördade riddar Ulf.

Sedan porträttet sålunda bytt plats, fick man helt oförväntadt ytterligare bekräftelse på, att det var något underbart med denna bild. Det

hände nämligen, att ett par jakthundar, som kommo uppför trapporna, nosade, vädrade och späjade åt alla sidor, tills de plötsligen gjorde stånd framför bilden, skälfvande ända ut i svanstippen, som hade de stått midt för ett villebråd. Kunde ett kraftigare vittnesbörd väl gifvas!

Skön Ingegärds porträtt var en bröstbild i nunnedräkt, af hvilken man svårligen, trots de stora, mörka ögonen, kunde få den föreställningen, att hon varit Sveriges fagraste ungmö, såvida icke begreppen om skönhet alltför mycket ändrat sig sedan den tiden. Eller ock hade konstnären icke förmått återgifva hennes fägring sådan den varit.

Äfvenså kunde man få se bitar af skön Ingegärds nunnedräkt, som förvarades inom ett galler af järntråd, för att ingen skulle kunna röra dem. Man hade nödgats vidtaga detta försiktighetsmått sedan man förnyade gånger fått erfara, att om de blifvit rubbade en enda tum från sin plats, så hände en stor olycka.

Att det verkligen var stycken af skön Ingegärds dräkt betviflades icke, ty många väfkunniga gummor, som sett »hvita hucklan», hade försäkrat, att det var precis samma väfnad i hennes klädning som i dessa bitar.

Allt detta och mycket mera kunde herrskapet på Höögsborg komma att tänka på, när kvällen skymde. Man var då ganska glad, att slottet var så obekvämt och att barons vördnad för sin helgedom var så stor, att det inte kunde komma i fråga att bo där.

Trygg och belåten gick man in i det hemtrefliga tvåvåningshuset, som hvarken hade hemska eller stora minnen, hvarken spöken eller tomtar, utan endast komfort. Visserligen påstod baron sig icke tro på dylika vidunderligheter, som att Ingegärd Ragnedotter ännu vandrade barmhärtighetens vägar på jorden, men hur det var, låg det i kvällsluften, att han som alla andra, sedan solen gått ned, gärna gick in och ogärna talade om de mystiska personligheterna.

Men midt på dagen, när solstrålarne kastade sin glittrande, lekande glans öfver torn och tinnar, när svalorna hveno genom luften, ut och in under taket, då låg det ett skimmer af fest och fröjd öfver hela slottet, då kunde baron de la Roche ej se sig mätt på den härliga borgen.

Då brukade han som i en förtrollning njuta af denna bländande syn i timtal, allt under det hans fantasi befolkade den urgamla

byggnaden, än med djärfve, krigslystne och svekfulle vikingar, än med ädle, tappre riddare, mer och mindre kända i historien. Då kunde han höra ömma, kärlekstrånande hviskningar från de mystiska, små utbyggda tourellerna, som hängde fast likt fågelbon vid slottsmuren, högt uppe i jämnhöjd med riddarsalens fönster. Och då lät han långa romaner utspelas, där den manliga bedriften och den kvinnliga skönheten och dygden täflade i storlek. I sådana ögonblick kände han sig som den lyckligaste bland dödlige.

Höögsborg säges hafva varit alla sina ägare kärt, men troligen hade det aldrig varit kärare för någon än för baron Edvard de la Roche, ty ingen hade offrat så mycken känsla och tanke, så mycket tid och pängar på det som han. Nästan hela sin stora förmögenhet hade han nedlagt på den, före hans tid ganska förfallna, gamla borgens värdiga iståndsättande. Fornforskare och samlare som han var, hade han med stor pietet sökt upplifva och bevara slottets intressanta minnen. Med outtröttlig ifver hade han från vindar och skrubbar uppletat en mängd dyrbara saker, däribland först och främst ett arkiv i en gammal tillåst ekki-

sta, som befanns innesluta några af de mest värdefulla gamla manuskript, som finnas i privat ägo. Därur hade han fått fullständig kännedom om namnen på Höögsborgs ägare ända ifrån tolfhundratalet. I den praktfulla riddarsalen hade han ordnat, dels en ypperlig vapensamling, dels en mängd andra föremål af högt, såväl historiskt, som konstnärligt värde, dem han med stort besvär lyckats förvärfva.

Ingen som såg detta stämningsfulla slott kunde undra på, att dess ägare fattat lidelsefull passion till en sådan pärla af skönhet och minnesrikedom.

Men baron de la Roche hade sina mörka stunder, då de nedlagda hundratusentalen stego fram ur slottet och anklagade honom. Det kändes, som om de hvassa tornspirorna stuckit honom i ögat, som om det stora tornurets slag ville spräcka hans örhinnor. Bara jämmer och klagan hörde han då, från öfverst till nederst i den gamla borgen, alltifrån den förgylda vindflöjelns gnisslande på midteltornets spets, till de kvidande ljuden djupt nedifrån de underjordiska fängelsehålorna.

Ångerfulla tankar gnagde då hans själ och han måste vända sig bort från den härliga synen, det stolta, det sköna Höögsborg! Han

tänkte med sorg och självförebråelse på sin hustrus, sin innerligt älskade Mariannes, och sin sons framtid, och han tänkte med fruktan och grämelse på Höögsborgs öde. Hvad skulle han icke velat gifva till, om det varit fideikommiss! Men den tiden var längesedan förbi, då man hade rätt att stifta sådana. Han skulle velat gråta blodstårar, när han tänkte därpå.

I sådana svårmodets bittra stunder fanns det blott *en* sång för hans öra, som kunde vagga hans sinne till ro och skänka hans bedröfvade hjärta tröst — det var tanken på att Gösta, hans son, en gång skulle göra ett rikt gifte. Då ändtligen skulle han kunna få samvetsro, då ändtligen skulle han med högburet hufvud kunna gå uppför de vackra trapporna, förbi porträttet af herr Ulf som pilgrim, det som störde kvinnornas ro, uppför nästa trappa in i riddarsalen, rättfram till herr Ulf Benktssons ryttarporträtt, som så ofta förefallit honom, som ville det jaga förbi honom, ej kännas vid honom — där skulle han tala till den ädle herren, bedja honom hålla in sin häst och höra på honom. »Har jag inte väl vårdat Edert arf, det stolta Höögsborg?» skulle

han säga. »Skänk mig nu Eder välsignelse och bed för mig, att jag måtte få dö i frid!»

Så hade han drömt och åter drömt alltsedan han kommit underfund med, att af kapitalet skulle snart intet återstå. Och för hvarje gång bragte honom denna berusande dröm ånyo en tids sorglös ro.

I dag sken solen både utom och inom baron de la Roche, där han satt vid sin hustrus sida. Det var trettionde årsdagen af deras bröllop. Han hade lagt sin venstra arm om hennes axel och lutade sitt hufvud mot hennes, medan han strök hennes hand, som han lagt på sitt knä.

»Ser du, Marianne, se», sade han och pekade på slottet, »är det inte praktfullt, just som ett féslott nu, när solen spelar på rutorna?»

»Jo, det är vackert, det måste jag erkänna», svarade hon lugnt.

»Om jag begriper, att du aldrig låter *riktigt* förtjust, aldrig *riktigt* hänförd, när du ser på slottet... för mig är det bedårande vackert!»

»Ja, jag vet det, men för mig är Gösta bra mycket vackrare», sade hon skrattande.

»Aha, det är där skon klämmer... du vill

inte veta af någon rival till Gösta, det är hela historien, jo jo men, lilla Jann! — 'Gösta, Gösta', aldrig hör jag annat än Gösta nu om dagarna... jag tror, jag blir svartsjuk på min egen son. Gud vet, om inte han, när allt kommer omkring, ligger ditt hjärta närmare än jag? Säg, Jann, hur är det med den saken?»

Baron plirade och tittade inställsamt in i hennes ansikte och lekte med en liten hårlock i hennes nacke.

»Nej, Edvard, du kommer först, det vet du nog», sade hon med en kyss, »men sen kommer Gösta... det är så sällan vi få ha honom hemma numera också.»

»Ja, det är då för väl det, annars blefve han väl en riktig morsgris.»

»Visst inte, det har han ingen fallenhet för alls, han är så anspråkslös, han låter inte skämma bort sig.»

»Jaså, inte det, det vill säga han brås på mig då, jag låter ju som bekant inte heller skämma bort mig, eller hur Jann?»

Friherrinnan skrattade och tog sin man ett litet tag om kinden till svar.

»Du har så svårt att komma ihåg, att Gösta inte längre är något barn... du glömmer, att han kanske är vår jämlike i förstånd... du känner

honom inte, därför bryr du dig inte lika mycket om honom, som jag gör. Vi måste ge honom en smula plats... du skulle sätta honom in i dina affärer... vi börja bli gamla nu.»

»Du är visst inte gammal Jann... äro inte ögonen desamma, och de lena kinderna, och de små fina händerna, och, ja hela min älskade, rara Jann är sig så lik, så lik som för trettio år sen... jag ser ingen skilnad, det är bara *jag* som blifvit gammal, mycket gammal.»

Sin ålder till trots kysste nu den gamle baronen sin hustru lika innerligt, som när han den dagen för trettio år sedan slöt henne i sina armar som sin brud.

Friherrinnan hade verkligen ett för sin ålder ovanligt ungdomligt utseende. Likasom hennes starkt gråsprängda, något vågiga hår ännu var tjockt och glänsande som i yngre dagar, var hennes ansiktsfärger friska som en ung människas och hennes hy fin och jämn som ett barns, trots hennes femtio år. De lifliga, blågrå ögonen tindrade vänligt. Ansiktets minspel var rörligt, likasom hela det lilla välformade hufvudet. Rösten var mjuk och klar Lätt och behagfullt buro de små, nätta fötterna den rundlagda, men dock smärta figuren.

Hon rodnade vid sin mans häftiga omfam-

ning, och han skämtade som alltid öfver att hon alltjämt rodnade som en sjuttonåring.

»Du är visst inte heller gammal, Edvard, bara grå, det är jag med. Ser du», hviskade hon, och lutade sig intill honom, »vi bli nog aldrig gamla för hvarandra, men, det är en hemlighet, som vi inte skola låtsas om.»

»Nej, och inte heller, att du är så svag för Gösta», hviskade han spefullt tillbaka. Och så skrattade de båda åt sina barnsligheter.

»Säg, Edvard, har du inte tänkt på något nu i dagarne?»

»Tänkt på något», han eftersinnade, »nej, hvad skulle det vara?»

»Jo, att det vore roligt om Gösta snart förlofvade sig.»

»Gösta!» Baron utstötte ett litet kort skratt. »Nej, det har sannerligen inte fallit mig in, det är alldeles för tidigt vid tjugofyra år, det är så mycket en karl behöfver ha ett stycke bakom sig innan han gifter sig, i synnerhet en militär.»

»Det kan jag inte inse, tvärtom, ju förr man kan bli lycklig i lifvet, dess bättre... lifvet är ju ändå så kort.»

»Är det någon, som Gösta tycker om då?» Frågan kom brådskande.

»Och det kan du fråga!» Friherrinnan slog ihop händerna och tittade segergladt på sin man — det var så ofta hon var den första att göra allehanda upptäckter. »Ser du inte, att han och Sigrid hålla af hvarandra?»

Baron blef med ens allvarsam, steg upp och rätade på sig. »Nej, det har jag visst inte märkt. Sigrid och han äro ju barndomsvänner och kusiner, de kunna vara förtroliga ändå.» Rösten nästan stockade sig i halsen.

»Nej du, på verklig kärlek misstar jag mig inte», sade friherrinnan och ruskade långsamt och öfvertygande på hufvudet.

»Gösta har ju ingenting att försörja en hustru med, hvad förslår en liten löjtnantslön? Sigrid hvarken har eller får någonting... tacka Gud, Rosenörn har kunnat ge sin stora barnskara en bildad uppfostran! Kärlek är inte något som duger att äta, det måtte du väl veta!» Orden kommo i brådstörtad fart och läto smått ettriga och vresiga.

»Nå, men skulle inte du kunna afstå en så pass stor årlig summa åt honom, att han kunde lefva gift? — Hvad vore ändå det mot hvad du lagt ned på slottet», sade hon efter en stund, dröjande, försiktigt, halft motvilligt.

Det var första gången ett ord om den sa-

ken undfallit henne, och dock hade hon tusen gånger önskat, att slottet varit mindre fulländadt och hon i stället fått de stora summorna att hjälpa fattiga och olyckliga med. När det gällde att göra godt, förslog hvarken hundratal eller tusental — det var som om de sjunkit i sjön midt för hennes ögon och bara ropat efter mera.

Det ryckte till i baron, som om man stuckit i en känslig nerv. — Åh, hon anade inte hon! Inte heller kunde han säga henne något, ty det var nu en gång så, att allt delade han med henne, utom sina affärer och affärsbekymmer. Han hade trott, att inte sådant passade för fruntimmer, emedan de dels äro för blödiga och rädda af sig, dels se för mycket i smått. Om inte debet och kredit ginge ihop för hvarenda dag i året, blefve de säkert hjärtängsliga.

När baron ingenting svarade, tillade friherrinnan:

»Din son måtte väl vara dig lika kär som ditt slott!»

Hon tyckte verkligen, att han var orimlig. Hvad var nu detta för en besynnerlig motsägelse i hans frikostiga natur, han som skänkte bort så mycket och brukade säga: »hvad man

ger ut genom dörren, kommer in genom fönstret», hvad for det nu i honom, att han skulle sätta sig på tvären, när det gällde Gösta? Sannerligen kunde hon inte tro, att det var en liten gnista svartsjuka å färde — men inte kunde väl hennes käre, rare gamle Edvard vara så dåraktig, nej, det var då rent omöjligt — men hvarför såg han så bedröfvad ut, detta var väl ingenting att vara ledsen åt, tvärtom, det var väl det roligaste som kunde hända om Gösta blefve lycklig! Kanske var det styggt af henne att säga så där om slottet, det kunde verkligen ha sårat och retat honom.

Hon ville göra det godt igen, stack in sin hand under armen på honom och sade: »Säg, Edvard, nog kan du ge Gösta några tusen om året?»

»Om jag bara visste, att det vore till Göstas bästa», svarade han undvikande »men ponera, att tycket går öfver, då ha vi inte gjort honom någon tjänst... jag har så litet förtroende till tidiga äktenskap.»

Det var honom en pina att på detta sätt förställa sig för sin hustru — hon som var hans förtrogna, hans rådgifverska i allt annat. Han ämnade just gå, då glada röster och sprin-

gande steg hejdade honom. Sigrid kom i ett nu rusande längs trädgårdsgången från badhuset. Handlöst kastade hon sig under högljudt skratt i sin fasters armar, andfådd och blossande röd af den häftiga rörelsen. Hennes tjocka, bruna hår, som räckte ända ned till knävecken, var sålladt med hvita blomblad ur fruktträden och låg genomvått, utslaget utåt ryggen öfver en handduk, som hon knutit ihop under hakan.

Efter kom Gösta med två långa kvistar af persiska syrener, som han stack ned i skärpet på henne, så att de stodo upp bakom hennes hufvud, likt vajande, yfviga strutsfjädrar.

De hade sprungit i kapp.

»Gösta, hvad tänker du på, som låter en dam rå på dig?» frågade baron, som ville försöka att slå an en skämtsam ton.

Sigrid skyndade sig att flämtande urskulda Gösta.

»Jag fick så långt försprång... medan han bröt syrenerna... och så var det bara en liten bit också... annars hade han minsann hunnit mig.»

Gösta, som knappt tycktes hafva hört sin fars fråga, betraktade Sigrid med en blick, som tydligen sade, att för ögonblicket kunde det inte finnas plats inom honom för andra kän-

slor än kärlek och beundran. Gärna afstod han segern åt henne, Sigrid den fagra som han kallade henne. Hvad brydde han sig om, att han lidit ett litet nederlag, när det inte beröfvade honom åsynen af henne!

Sigrid Rosenörn var högväxt och smärt. Ansiktet hade en sällsynt vacker oval. Näsan var rak, snarare stor. Munnen liten, nästan för liten. Öfverläppen räckte inte till att skyla den smala, förtjusande bågen af pärlhvita tänder, som i synnerhet när hon talade och skrattade, alldeles kom en att glömma, att munnen var för knappt tilltagen. I ena kinden hade hon en liten grop, där skälmska amoriner lekte och gjorde tecken åt sina kamrater i de små rynkorna invid de bruna ögonen. Blicken var i allmänhet varm och len, men någon gång kunde den, såväl som hela ansiktet i öfrigt, uttrycka en hos en ung flicka sällsynt fasthet och värdighet, som stod på gränsen till köld och sträng hårdhet. Pannan, som hade en varm, sydländsk färg, var hvarken hög eller bred och omslöts i nästan räta vinklar af ett tätt, vackert hårfäste. Kinderna voro friskt röda, och hela gestalten bar prägeln af sundhet och kraft. Händerna voro fasta, något stora, men välformade.

Också Gösta var ovanligt vacker, lång och välväxt — kanske ännu något gänglig — hade blå ögon och mörkt hår, samt stora, mjuka mustacher, hvilkas spetsar gjorde en lätt och graciös böjning uppåt. Han var ej utan ett visst släkttycke med Sigrid, men det fanns hos honom en nyans af vekhet, som saknades hos henne. Han var mildare och smidigare i sitt väsen än hon, behagfullare och mjukare i sina rörelser, mer uppmärksam och tillmötesgående i sitt sätt.

Med rätta hade det blifvit sagdt om honom, att han från hufvud till fotabjäll gjorde intryck af den fulländade gentlemannen. Detta visste friherrinnan, och det gladde henne, att hon därvidlag åtminstone inte behöfde vara på vakt mot sin moderliga svaghet att se honom i för ljus dager.

På hela hans utseende, från de muskelfattiga armarne och benen till den blåhvita handen med de långa, smala, blodlösa fingrarne, och de genomskinliga, utsökt väl vårdade, rosenröda naglarne, syntes det, att han var utgången af en gammal adelssläkt.

Hos Sigrid märktes däremot genast spår af raceblandning, hvilket ökade den tillfredsställelse hvarmed friherrinnan motsåg sin sons möj-

liga förening med henne. Gammalt adelsblod behöfver så väl friskas upp, tänkte hon. Ja, Sigrid var i ett som annat en sonhustru efter hennes sinne, utrustad med just de tre egenskaper hon mest värderade hos en kvinna — hon var trofast, ömhjärtad och arbetsam och därtill så vacker, så riktigt vacker, för hvilket friherrinnan hade skarpt öga, hon som själf tillhörde en för sin skönhet beryktad släkt.

Gösta satte fram en stol. »Vill du inte sitta och hvila dig litet, Sigrid?»

Sigrid böjde nacken bakåt, ruskade sin våta man, skrattade och svarade: »Nej tack, jag måste skynda mig och kläda mig till middagen», och med några långa skutt uppför den låga trappan var hon inne genom porten.

Gösta slog sig ned hos föräldrarne. Länge satt han tyst och rufvade öfver huru han skulle våga sig fram med det förslag, han just nyss hittat på. Med några hostningar tog han mod till sig och började:

»Medan jag väntade på Sigrid utanför badhuset, tänkte jag på, att mamma kanske skulle kunna öfvertala henne att stanna några dagar till... hon behöfver så väl hvila sig, jag tror, att hon har det ganska ansträngande hemma... och det är ju inte mer än fjorton dagar, hon varit här.»

»Det vill jag visst, om hon bara inte anser sig försumma sina plikter i hemmet.»

»Nej mamma,» återtog han med ifver, »lita på, att då skulle hon minsann inte stanna, hur mycket vi än bad henne.»

»Det har du nog rätt i, Sigrid är så samvetsgrann... hon är en präktig flicka, det är säkert det,» sade friherrinnan och gick in att ordna till middagen. I förbifarten strök hon sin sons vackra hufvud, nöp honom sakta i det fina, välformade örat och gaf honom en lätt kyss på pannan.

Baron hade fallit i tankar. Med armbågarne mot knäna stödde han hakan i händerna, stirrade ned i marken och småhvisslade. — Att också de där eviga pänningtankarne skulle komma fram igen, just i dag, när han inte skulle velat veta af annat än lycka och glädje, när det inte fanns en dissonans i hela naturen, som stod mättad af harmoni, full af fröjd och gamman omkring honom, midt i sin stora bröllopsfest! — Och så detta med Gösta!?

»Stör jag pappa, eller kan jag få tala om något, som ligger mig på hjärtat?» Gösta tyckte, att han inte borde låta tillfället gå sig ur händerna, då han för en gång hade fadern på tu man hand.

Baron reste sig hastigt och kastade en oroligt forskande blick på sonen. »Nå, hvad är det?» frågade han kort, nästan barskt.

»Jag ville fråga, om pappa tillåter, att jag förlofvar mig med Sigrid?» En lätt rodnad flög öfver de bleka kinderna. Jag vet ju, att hon har ingenting och jag har ingenting, så allt beror på, om pappa vill lofva oss underhåll.»

»Vet du så säkert, att hon vill ha dig då... har du kanske redan talat vid henne om saken, mig oåtspord?» frågade baron sträft och rynkade de buskiga ögonbrynen.

»Nej, naturligtvis icke, men jag har många skäl att tro, att hon håller af mig.»

Baron satt tyst en stund. Andetagen voro korta och hastiga — han blef het och febril. »Jag vill inte, att du skall binda dig, utan att ha pröfvat dina känslor... du är också för ung, du har nätt och jämt trampat ut barnskorna.» Han gungade nervöst det ena benet öfver det andra.

Gösta hade blifvit intensivt blek. De tunna läpparne darrade och öppnade sig liksom för att tala, men slöto sig igen. Man kunde se den sårade stoltheten jäsa inom honom, men han teg, molteg.

Baron, som väntat sig ett svar, vände sig mot Gösta. Sonens sorgsna, upprörda utseende skar fadern i hjärtat. Han kunde icke se honom så.

»Om du i dag ett år till står fast, skall du få mitt understöd.» Det var med svårighet han fick orden öfver sina läppar — han likasom snubblade öfver dem.

Det flög som en blixt af glädje öfver Göstas ansikte. »Tack,» sade han, sprang fram och kramade sin fars hand hårdt, »tack pappa!»

»Till dess ber jag dig att inte framställa din begäran till Sigrid... lofva mig det,» sade baron, steg upp och skyndade sig bort för att icke råka i frestelse att förråda sina känslor och tankar i denna fråga.

Hans allra innersta, lifligaste förhoppningar, som han i åratal fostrat och närt inom sig, skulle de aldrig bli verklighet? Med viljeansträngning sköt han den tanken ifrån sig, den hade en förlamande kyla i sig, som ville komma hans hjärta att stanna — han ville inte veta af den.

På ett år kan hända mycket, försökte han att intala sig. Unga sinnen bruka växla. Hur många flammor, kärleksförbindelser och äfventyr hade han icke själf haft innan han gifte

sig — han, som var så lycklig i sitt äktenskap, som få!

Han ville tvinga sig att hoppas, men det var något inom honom, som hviskade, om att Gösta var så lik sin mor, hade något af hennes trofasta, rena hjärta — dock det var kanske bara, att Gösta var så oerfaren, inte riktig man än, hade något af kvinnlig vekhet öfver sig. Klokast är emellertid att inte sätta sig till motvärn mot ungdomens strömmande känslor, de växa sig då lätt till ens öfvermakt. Bästa sättet är att lirka med dem, omärkligt leda dem in i andra fåror. Nu skall Sigrid resa ned till Vestergötland, till sitt hem igen och Gösta icke träffa henne på ett år. — På ett år kan hända mycket, sade han sig ånyo och försökte tro på en lycklig utgång, men oron frätte och tärde inom honom mer för hvar stund.

När Gösta kom in i farstun, då middagsklockan ringt, mötte han Sigrid, som kom ned från öfre våningen, klädd i en ljus klädning och doftande af reseda, som satt instucken i bröstet. Hennes vackra hår var nu uppsatt i rika flätor, dit en tät, hvit bena ledde från pannan.

De bruna ögonen smälte emot honom, då

han tog hennes hand, såg på henne med på en gång vördnad och hängifvenhet, böjde sig ned och kysste den. Nu, då han hade sin fars löfte att om ett år få fästa Sigrid vid sig, kände han en viss rätt att visa henne sina känslor.

Det föll henne icke in att draga tillbaka sin hand, icke heller att säga ett ord. Det var som en högtidlig akt. Ett osynligt, heligt band hade blifvit knutet mellan dem. Hon kände det, som hade han satt en ring på hennes hand med sitt namn uti.

Att hon tillhörde honom för lifvet, det visste hon, när hon ögonblicket därefter trädde in i salen med en drottnings hållning.

Friherrinnan såg genast något nytt i Sigrids utseende och hon tänkte, att säkert hade de unga nu kommit öfverens för framtiden, ty det var ju lyckans gloria, som strålade kring hennes ansikte, visshetens klarhet, som hvilade öfver hennes panna! Denna tanke kom friherrinnans hjärta att svälla af fröjd. Hennes blickar föllo så gärna på Gösta och Sigrid. — Voro de inte för söta och passade de inte för hvarandra kanske? Hon lade inte märke till skuggorna på sin mans ansikte, upptagen som hon var med de unga.

Med anledning af bröllopsdagen åto de på

fyra man hand en liten festmiddag. Gösta föreslog i varma ordalag sina föräldrars skål och slutade med att säga:

»Af allt godt, jag fått af Er, värderar jag ingenting högre, än minnet af er inbördes kärlek... den skall lysa som en stjärna för mig och leda mig den väg jag har att gå. Öfver Ert äktenskap har riddar Ulf minsann inte suckat,» sade han med en smula ironi i tonfallet — han trodde nämligen icke på några andeuppenbarelser, hade aldrig hört eller sett några. »Och jag hoppas, att han inte heller för min skull nånsin skall behöfva hvarken sucka eller höja sin staf.»

»Nej, min gosse, det är jag viss om», svarade hans mor och klingade med honom.

Fadern höjde sitt glas, men satte ned det igen — han brast i gråt.

Friherrinnan blef först helt bestört — aldrig förr hade hon sett sin man så, men säkert blef han rörd af Göstas och Sigrids lycka, som nu just stod i sin första, sin skäraste knoppning — han mindes väl sin egen tid. Och nu var han gammal, han hade ju just i dag talat om, att han kände sig så.

»Käre, käre Edvard,» hviskade hon i hans öra med armen om hans hals, »Gud välsigne

dig. Måtte vi få upplefva många bröllopsdagar än!»

De gamle räckte hvarandra sin mun till en kyss, tryckte hvarandras händer och tömde sina glas.

Efter middagen var stämningen tryckt inne i salongen. Baron satt med sin kaffekopp orörd på bordet framför sig, lutad i ett soffhörn och såg i en tidning. Friherrinnan gjorde misslyckade försök att få konversationen i gång. De unga hänkastade halfhviskande ett och annat ord till hvarandra.

Efter en stund gick baron in i sitt rum, sedan han bedt Gösta säga till om en sadlad häst om en timme. Han hade ett ärende utåt ägorna.

*

När baron satte sig upp i sadeln, hade han något så påfallande betryckt i sin uppsyn och en så absolut frånvarande afskedshälsning, att det efterlämnade en viss förstämning hos dem alla. Han hade varit sig så olik, att inte ens de unga kunde undgå att märka det.

I afsikt att skingra detta oangenäma intryck satte sig Gösta till pianot. Han var långtifrån

virtuos, men när han fantiserade var han intressantare att höra än mången virtuos. Han började med sin mors favoritstycke, Tonernas vågor, af Beethoven, och öfvergick sedan till sin egen tankegång. Länge var det, som om han icke kunde eller ville komma fram med hvad han önskade säga. Han gick omvägar, han gick krokar — men hur det var hviskade han i ett smältande pianissimo allt det, som inte skulle få sägas förr än om ett år. Högre och högre stego känslorna, hetare och hetare blef hans längtan, tills tonerna vällde fram som en sjudande ström.

Inga ord kunde varit mer sägande, knappast en smekning mer innerlig. I toner hade han alltid haft lättast att uttrycka sina känslor.

Sigrid hörde och förstod, där hon satt tillbakalutad i en stor stol, med ögonen slutna och hufvudet stödt mot handen. I ett tillstånd af lycklig hänryckning mottog hon hans talande toner, hans hjärtas bekännelse.

Äfven friherrinnan hörde och förstod. Aldrig hade han spelat så som i dag. Men hon kunde dock icke lyssna till hans spel med samma uppmärksamhet som annars. Hon blef mer och mer beklämd, mer och mer orolig, tills hon

slutligen fick en bestämd känsla af en annalkande olycka.

Friherrinnan hade hvad man i England kallar »the second sight». Hon såg och hörde, där de flesta andra ingenting sågo och hörde. Själf kallade hon det varsel, känningar och förkänningar.

I det hela var hon mycket fallen för det mystiska. Född i Vermland, där vidskepelsen på den tiden trifdes i ännu fler former än nu, hade hon alltifrån sin tidigaste barndom vänjt sig att lägga märke till allehanda goda och onda »tecken», och hon försummade icke att sorgfälligt vidtaga de försiktighetsåtgärder, hon lärt sig mot särskilda olyckor. Hade hon t. ex. satt ett plagg afvigt på sig, var enda sättet att afvända den därmed bebådade olyckan att låta det sitta så hela dagen — hur obekvämt detta än understundom kunde falla sig. Om någon slog ut saltkaret vid bordet, kastade hon genast en spade salt öfver sin axel utåt golfvet. Hade hon glömt att ställa sina tofflor så, att de vände sig utåt rummet, kunde hon midt i natten påminna sig det, tända ljus och göra den viktiga ändringen. Omtalade hon något, som varit bra för henne eller hennes familj,

knackade hon tre gånger under bordet och sade »unberufen» eller »peppar, peppar» o. s. v.

Vid alla tillfällen var det något som skulle iakttagas, hvilket ofta föranledde muntert skämt af hennes man och son, som voro uppfödda i det mera prosaiska Upland. Vidskepelsen kan nog finnas äfven hos slättbon — hans fantasi kan också någon gång haka sig fast vid en eller annan, helst qvasi historisk, traditionel öfvertro och där borra sig djupt ned, ja sitta fast, som vore den nitad på andra sidan jorden. Men den är icke, som bärgsbons och skogsbons, tillhands jämt. Den har ej desses fallenhet, att beständigt, vid hvarje tillfälle, resa sig och är ej lika uppfinningsrik, lika rörlig och fyndig. Icke heller är den på samma sätt som desses förbunden med naturen, inflätad i allt som omger den, utan nöjer sig med enstaka föremål och håller sig helst inom husknutarne.

När Gösta slutat spela gick han strax fram till sin mor, böjde sig öfver henne, med händerna stödda på hennes axlar. »Hur är det lilla mutter, hvad är det som fattas?» Han kände en sådan lust att smitta henne med sin glädje, sin lycka. »Om ett år», hade det nu ideligen ringt för hans öron alltsedan middagen.

»Käre min gosse, det kommer att hända en olycka,» svarade hon ängsligt.

»Nej, tänk inte så, mamma bara jagar upp sin inbillning... ingenting alls kommer att ske, det skall mamma få se.» Han satte sig på soffkarmen bredvid henne.

Hon slog armarne om halsen på honom. »Denna ångest Gösta, den betyder *alltid* något, jag vet det, jag vet det, jag har erfarit det otaliga gånger, men *hvad* det är, det vet jag inte.» Hon slöt ögonen och vaggade med hufvudet.

»Söta mamma, försök att slå bort det där,» sade Gösta och satte sig bredvid modern i soffan med armen om hennes lif. Han kysste hennes kind, föreställde henne det fördärfliga i att hängifva sig åt dylika fantasier och bemödade sig allvarligt att ingifva henne mod.

Hon bara skakade på hufvudet.

»Ack, min vän, hvad hjälper det att säga så, olyckan kommer ändå... vi ha ingenting annat att göra än att böja oss för Guds vilja, när slaget kommer.

Sigrid, som själf hade en nervös mor och var van att sköta henne, tänkte genast på hur hon skulle finna ett lämpligt sätt att draga sin fasters uppmärksamhet bort ifrån sig själf.

»Får jag läsa högt för faster?» frågade hon.

»Ja, gärna mitt barn,» svarade hon med ett svagt leende. Hon genomskådade Sigrids lilla list och hennes goda afsikter, men hon förstod, att det var förgäfves, man försökte att ta bort det, som inte kunde tas bort. Ingen kan hindra det, som är bestämdt af Gud att ske på jorden!

Sigrid slog upp första bok, hon fick tag i på bordet, och läste »Balders bål» ur »Frithiofs saga». Med vacker, fyllig stämma och dramatisk verkan föredrog hon poemet. Hon läste och läste tills hon glömde hvarför hon läste. Men så såg hon upp, friherrinnan var mycket blek, stirrade ut genom fönstret och hade tydligen icke hört på. Då lade Sigrid bort boken och började prata om hur fort tiden gått på Höögsborg. »Det är ju, som om jag kom i går . . . och hemma bruka dagarne vara så långa.» Hon beskref utförligt och omständligt allt hon hade att göra i hemmet för att locka med sig fasterns tankar.

»Kan du inte stanna litet längre hos oss då, om du trifs, mitt söta, kära barn?»

»Ack nej, faster lilla, så roligt det vore, men jag är tvungen att resa hem nu . . . mamma är så klen, hon behöfver så väl någon, som

hjälper henne att dela ansvaret om det stora huset.»

Friherrinnan klappade hennes kind. »Gör som du anser rätt, barnet mitt, det tillfredsställer bäst i längden... men kärt hade det varit att få behålla dig.»

»Hur känner faster sig nu?»

»Likadant, min unge,» svarade hon dystert. »Har *du* aldrig förkänningar?» frågade hon.

»Nej aldrig... det vet jag inte hvad det är en gång.»

»Det är lyckligt för dig det... ingen kan tro, hur pinsamt det är... ingen, som inte kännt det själf.»

»Vill inte faster beskrifva för mig hur det känns?»

Kanske vore det bra, om hon finge utlopp för sina känslor, tänkte Sigrid, tog en pall och satte sig vid hennes fötter.

»Det kan inte beskrifvas, bara erfaras... det är som om du plötsligen finge något i atmosferen omkring dig, som inte fanns där förut... någonting, som tränger sig in på dig, som trycker och pressar din varelse från alla sidor... något som gör dig olycklig och bedröfvad... du gripes af ångest, af kval, olika andra kval som du kan söka lindring för på något sätt.

»Är det kroppen eller själen som lider?»

»Båda, mest själen... men jag känner mig också kroppsligt illamående, har tryckning öfver bröstet, saknar aptit, och har en kväljande förnimmelse.»

»Så underligt!» Sigrid tog hennes hand. »Hvad du är kall, kära min faster... får jag gnida dina händer?» Hon gned dem i sina varma händer, höll dem mot sina röda kinder och pysslade med dem, som om de varit små sjuka barn. Men varma blefvo de dock icke.

När friherrinnan tyckte tiden inne, att hennes man skulle kunna komma hem, gick hon ut i »oasen» att invänta honom.

Gösta svepte en tjock filt kring hennes ben och en varm sjal kring hennes axlar. »Seså, nu kan mamma då inte förkyla sig, *den* olyckan blir det åtminstone inte.»

»Vill ni inte gå in och sjunga en duett för mig under tiden... det klingar så bra hitut mot slottsmuren!» Hon ville helst vara ensam. Deras välmenta, kelande joller tröttade henne, och så ville hon ostörd hålla utkik bortåt vägen, som skymtade fram endast en kort bit emellan träddungarne.

Gösta och Sigrid gingo in till pianot, där

de sjöngo en barcarole, som de brukat sjunga, när de rott ute på sjön om kvällarne och som friherrinnan så gärna suttit och hört på från stranden. De sjöngo ännu en, men utan stämning, utan känsla. Sigrids djupa, klangfulla mezzosopran, som annars hade en varm, mättad färg, lät hård och kall.

Hon letade bland noterna efter något mer som de kunde sjunga, men fann intet.

De voro båda tysta, vemodiga. Det var så mycket de skulle velat säga hvarandra denna sista kväll — men de funno inga ord.

Sigrid bröt tystnaden. »Hvad det är ledsamt, att faster skall vara så klen.»

»Klen kan man knappt kalla henne, hon är aldrig sjuk. Men, vet du, fast jag inte är en smul skrockfull, kan jag inte neka, att hennes aningar många gånger slagit in. En gång till exempel, bäst vi sutto vid middagsbordet, ropade hon helt plötsligt: »skicka efter doktorn, han slog sig illa.» Pappa och jag stirrade frågande på henne... vi kunde inte begripa hvad det gick åt henne. Då blef hon brydd, såg generad ut och sade: »jag vet inte hvad det var, som kom åt mig,» men vi voro inte väl uppstigna från bordet, förrän det kom bud, att

en karl nyss fallit ned från en logbrygga och slagit sig illa.»

»Det var verkligen bra eget,» sade Sigrid med låtsadt intresse.

»Men hon har nog också aningar ibland, som inte slå in, dem glömmer man.»

De tystnade båda och hade samma tomhetskänsla — icke var det detta samtalsämne, som nu mest upptog deras tankar!

»Har *du* inte aningar, Gösta?» frågade Sigrid för att något skulle sägas; tystnaden blef så kvaf.

»Jo Sigrid,» sade han med något undertryckt, dröjande i sin stämma och såg ömt på henne, »jag anar, att du kommer hit igen om ett år ... tror du inte det också?» frågade han sakta.

Sigrid rodnade. »Jo,» hviskade hon. Hon tordes inte se upp på honom — hjärtat bultade så hon hörde det. Skulle han säga något mer? Hon önskade, att han inte måtte göra det — det var så alltför mycken lycka redan, som stormade in på henne, mer kunde hon inte bära på en gång, tyckte hon.

»Kom, kom barn,» ropade friherrinnans vänliga röst. »Pappa syns på vägen.»

»Gud ske lof, det har då inte händt *honom* något,» sade hon med en suck af lättnad.

Slottsskuggan började redan nalkas, då baron kom hem. Han såg ganska medtagen ut och satte sig bredvid sin hustru. Länge sutto de och språkade och tänkte icke på, att han var varm efter ridten, att solen var nere och kvällsdimmorna på väg upp ur sjön.

Hastigt genomfors han af en frossbrytning och ännu en. De skyndade in. Friherrinnan gaf honom ett glas vin, men det hjälpte ej. Han gick till sängs, fick den heta sängvärmarn på fötterna, friherrinnans lifkur mot förkylning, men frosskakningarna fortforo ändå. Tänderna riktigt skallrade i hans mun. Till sist somnade han dock.

När Sigrid lagt sig på kvällen, tänkte hon på hur rik denna dag varit för henne, ända till det sista *om ett år*, *om ett år!*

Hon lyssnade efter, om hon skulle kunna höra något ljud från Göstas rum, som låg ofvanpå hennes — hvarje påminnelse om hans tillvaro var henne kär — men ingenting hördes, ej en knäpp — säkert sof han! Drömde han om henne? En varm ring slog sig om hjärtat. Hon knäppte ihop sina händer och bad en innerlig, öm och from bön för honom.

II.

Baron sof så godt på morgonen, att han inte vaknade af att hans hustru steg upp för att säga farväl till Sigrid. Hon trodde honom då återställd, helst han sofvit hela natten. Tyst och försiktigt smög hon sig på tå ut.

När vagnen rullade af gården stack Sigrid tre gånger ut hufvudet genom fönstret, vinkade och nickade. Då bleknade friherrinnan, satte upp båda sina händer för ansiktet och skyndade in.

När en vän reser och ser sig om tre gånger, betyder det, att den aldrig mer kommer igen. Var det *den* olyckan som stundade?

Hon ville ingenting säga till Gösta, helst han alltid slog bort sådant. Hennes hjärta snörde ihop sig af sorg och medlidande med sonen, som skulle drabbas så hårdt. Där stod han

ännu, gladt svingande sin hatt i luften, seende efter vagnen för att möjligen ännu en gång uppfånga en aflägsen hälsning från Sigrid, utan att veta, utan att känna skuggan af en aning, om att han skulle mista henne, att han sett henne för sista gången!

Hennes tankar kretsade nu endast kring de unga. Sigrid var det, hennes sons älskliga, vackra brud -- det var för mycket, för mycket!

Med ögonlocken hårdt pressade mot ögonen satt hon och vaggade kroppen fram och åter till båda sidor, oroligt vridande de sammanknäppta händerna mot hvarandra i knäet.

Hon spratt till. »Marianne» hade det ropat. Det gick en iskall kåre öfver ryggen på henne.

Som en pil var hon inne genom dörren och stod vid sin mans bädd med handen på hans puls. Han låg med slutna ögon i brinnande feber och yrsel.

Bud sändes genast efter doktorn, som fann tillståndet betänkligt.

Friherrinnan vek knappt från sjuksängen. Natt och dag vakade hon utan tanke på hvila. Som för lifvet kämpade hon emot hvarje ansats till trötthet, tills hon en natt såg »hvita

hucklan» komma in och sätta sig vid sängfoten — hon hade då icke på nära fem dygn slutit sina ögon. Vid synen af »hvita hucklans» sorgsna, brännande ögon under det hvita klädet och den svarta slöjan, som nedföll från hennes hufvud, betogs hon af en hopplös, dvallik känsla, — nu förstod hon, att det var förbi —!

Länge satt hon så, nästan afdomnad, då hon af ett lätt buller väcktes till lif just i det ögonblick, då »hvita hucklan» gled ut genom dörren.

I detsamma kom Gösta tyst in för att fråga hur det var nu fram emot morgonen.

»Mötte du henne?» hviskade friherrinnan.

»Hvem?»

»Hvita hucklan.»

»Nej.» Gösta såg sorgset på sin mor, strök hennes hår, klappade hennes axel och lade tillrätta kuddarne bakom hennes rygg, så hon skulle sitta bekvämare — hon måste ju vara rent förbi af vaka.

Den sjuke, som ofta uttalade tydliga, enstaka ord midt ibland entoniga, mullrande, osammanhängande rader af tal, rörde sina händer oroligt på täcket. Hans utseende hade märkbart försämrats från föregående dag.

Bäst de sutto där tysta, slött bedröfvade, hörde de ett tydligt: »Gösta!»

Gösta sprang fram till sängen — »ja pappa». Fadern fixerade sonen och sade med hög röst, långsamt och tydligt: »tänk på mamma ... glöm dig själf!» Och så slötos hans ögon.

»Jag lofvar att göra allt, som står i min förmåga för att trösta och hjälpa mamma,» sade Gösta, djupt gripen — kysste sin döende faders hand och omfamnade sedan sin mor. Hur gärna ville han inte bespara henne hvarje sorg, hvarje bekymmer, som stod i hans makt att lyfta från hennes hjärta! Intet offer för henne skulle kunna kännas tungt!

En timme därefter var lifsgnistan slocknad.

Baronens död förlamade alldeles hans hustru för många dagar. Hon var som mållös, satt hopsjunken, kunde hvarken tänka eller tala, hvarken gråta eller sofva. Ögonen irrade hit och dit som på en vansinnig, och man fruktade för hennes förstånd.

Men då begrafningsdagen kom, och hon från det lilla tornfönstret i slottet — där hon hälst vistats efter mannens död — såg den älskades stoft, höljdt af hvita syrener, långsamt skrida bort från hemmet, medan de rena klockorna från klockstapeln vid den gamla kyrkan ljödo öfver sjön — då löstes hennes tårar och föllo

lindrande öfver den bittra sorgen som daggen öfver törstande blommor. Hon sjönk ned på sina knän, och med klockornas klingande vågor i rymden steg hennes första bön sedan det svåra slaget, upp till hennes gud, till honom, som skänker tröst, till honom, hos hvilken den käre anden nu hvilade i salig ro.

På hemvägen från kyrkogården hade Gösta med oro undrat i hvad sinnestillstånd han skulle finna sin mor. Hon syntes inte i fönstret. Men i slottsporten stod hon honom till mötes.

»Välkommen hem, Gösta,» sade hon. Rösten var lugn och behärskad. De förr så liffulla dragen hade stelnat. Det låg nästan något af dödens ro öfver henne, där hon stod i sin djupa sorgdräkt med hvitt, fotsidt förkläde, hvit snibbkrage och krås på den svarta klädningen. Den hvita, veckade enkemössan satt som en krans på det vackra hufvudet.

Gösta glömde aldrig den synen och hur förunderligt det var, att hon inom ett par timmar blifvit sig lik igen, endast vackrare, mer imponerande än han förr sett henne.

*

När boet var utredt, hade utredningsmannen meddelat Gösta, att affärerna voro ytterst dåliga. Skulderna voro ofantliga, fordringarna ovissa, och han såg ingen dager, till att Höögsborg skulle kunna behållas året ut ens, med mindre man kunde skaffa minst ett par hundra tusen inom första året. Hur det sedan skulle kunna hållas uppe, det fick framtiden visa. Sålde man det nu, skulle det knappt täcka skulderna, af hvilka en ganska stor del voro sväfvande. Ställningen var med ett ord hopplös.

Gösta bad honom att icke tala vid friherrinnan om saken — hon tålde icke vid fler bekymmer — och lofvade att snart fatta bestämmelse om hvad som borde ske.

Denna oväntade underrättelse hade i hög grad upprört Gösta, men hans bemödanden att icke låta den för honom främmande mannen märka något lyckades så väl, att denne förvånade sig öfver och beundrade baron, som redan vid så unga år kunde vara i besittning af ett så kallblodigt lugn.

Ännu flera timmar därefter var allt ett enda kaos i Göstas hjärna. För att lugna sig och samla sina tankar gick han ut i parken, långt bort till en udde, där han och Sigrid brukat

sitta, där han var viss om att icke blifva upptäckt. Här bakom de täta alarnes slokande grenar var han dold för allas blickar.

Han försökte reda sina tankar. Hvad skulle det väl bli af hans mor, om hon skildes från Höögsborg, skildes från sin mans graf, och hvad värre var, skulle nödgas inse, att han handlat oförlåtligt, oförsvarligt lättsinnigt, som förslösat hela deras stora förmögenhet på slottet och på borgen för vänner. Hans minne obefläckadt, det var ju hennes dyrbaraste egendom. Att beröfva henne den var värre än att döda henne.

Och hvad sade för öfrigt siffrorna om en försäljning af Höögsborg? Han kunde se dem för sig i sin annotationsbok, som låg i bröstfickan. Öfver och under hvarandra, i grupper hit och dit, vimlade de likt små magra djäflar, som ville äta upp honom, och med *en* mun sade de, att äfven i bästa fall kunde intet bli öfver till underhåll för en familj. Hur gärna skulle han icke left med Sigrid i de torftigaste omständigheter — men detta, det blefve nöd, det blefve svält. Och hans mor, som haft sin största glädje i en vidsträckt välgörenhet, hvilken börda skulle icke lifvet under sådana omständigheter blifva för henne!

Hans mor! Med ens genljöd hans faders stämma från dödsbädden »tänk på mamma — glöm dig själf.» Han hade ju gifvit den döende sitt löfte! Det fanns ingen undflykt, intet kryphål, det fanns ingen hjälp — kalken måste tömmas. Han mindes väl hvad fadern under enahanda omständigheter ansett vara en sons plikt.

Tinningarne bultade, pannan hettade, och hans läppar voro torra. Han kände en klibbig, brännande törst, och en tärande, stingande plåga ref och slet i hans bröst.

Hvad hade han väl gjort, hvad hade hans mor, hans älskade Sigrid gjort, att de skulle straffas på detta skoningslöst brutala sätt? — Fanns det då inte en rättvis och barmhärtig Gud?

Hela hans själ reste sig i sjudande vrede mot denne gud. I besinningslös förtviflan och rasande af sorg, gnisslade han tänderna, knöt händerna, och hyttande mot himmeln hväste han: »hjälp mig Gud, eller jag förbannar dig!»

»Bannar dig,» svarade ekot tydligt från andra stranden. Han for upp — hvad var hans mening, ville han trotsa Gud den allsmäktige? Hur hade han vågat tala så, vågat häda Gud? Var han väl värd annat än olycka?

Hans själ betogs af rädsla för den store, den osynlige, som råder öfver människans lif och öde. Förkrossad och ödmjuk kastade han sig framstupa mot marken i krypande skam öfver sig själf och i sorg, i bottenlös sorg.

På nytt började han tänka och tänka i samma banor, fastän han visste att alla tankar voro förspillda. Till sist stod det klart för honom, att det fanns blott en enda utväg och det var att rifva ut sitt varma hjärta och dränka det, kasta det långt ifrån sig, ut i sjön, som man dränker en lifdömd kattunge, och lägga in en stor sten i stället i bröstet, och så — gå raka vägen och hämta pängarna, han visste alltför väl hvar de funnos! Hade inte den stenrika fröken Josephine Kylldén hela vintern lagt ut sina krokar för honom? Af henne behöfde han inte befara att få afslag på ett giftermålsanbud — det var han viss om.

Och lika öfvertygad var han om, att det bara var hans namn, titel och samhällsställning hon eftertraktade — därvidlag behöfde han icke göra sig några skrupler. Han sålde henne sin friherrliga krona, för de pängarna köpte han ekonomiskt välstånd för sin mor. — Var inte det fair play?

Hade han kunnat tro, att fröken Kylldén

älskade honom, det hade varit en annan sak, då hade hans stolthet förbjudit honom att såra det ömmaste i en människas väsen.

Beslutet var fattadt och han vandrade hemåt, men då han skulle gå förbi »Sigrids sten» som han kallade den, stod hon igen lefvande för hans syn. Sigrid, Sigrid, klagade det inom honom. Här under tallarne var det han satt och väntade på henne, då hon badade, här hörde han hennes plaskande slag i vattnet och anade hennes lemmars fägring, och tänkte på den dag, då han skulle få kalla all denna skönhet, all denna kraft för sin egendom, och här hade en förr oanad sällhet genombäfvat honom. Hur härligt hade inte allt varit den dagen! Han mindes den solklara dagen, den spegelblanka sjön, fåglarnes glada kvitter — allt hade varit vackrare den dagen än någonsin förr! Och han satte sig ned på samma sten, där han då satt, fråssade och led, led och fråssade i minnet — allt medan sylvian sjöng sina klaraste toner öfver hans hufvud.

Där gjorde han upp sin räkning med Sigrid. Ingenting skulle han skrifva till henne, ingenting säga, hon skulle få tro honom hafva öfvergifvit henne för snöd vinning. Föraktet

skulle då kunna hjälpa henne att glömma honom, eller hon skulle tro hans sinne ytligt, hans hjärta flyktigt och finna honom ovärdig sin kärlek. Aldrig heller skulle hans mor få veta skälet till hans handling! Hans enda tröst var, att han var ensam i detta. Det skulle förbli hans lifs innersta hemlighet.

Han skulle göra hvad plikten kräfde. Sitt löfte till sin far skulle han hålla, skulle glömma sig själf, begrafva sig själf i ett godt samvetes graf, den grafven kunde vara så god som en annan.

*

Det hade blifvit höst. Gösta skulle följande dag resa till Stockholm och åter träda i tjänstgöring.

Han hade gått ut i parken för att taga ett sista farväl af sommaren med alla dess ljufva minnen, som i dag skulle begrafvas för att aldrig mer uppstå.

På Sigrids sten hade han satt sig. Därifrån ville han ännu en gång höra naturen tala. Där ville han ännu en gång utgjuta sin smärta. I morgon skulle den stenen rullas utför bärghällen ned i sjön, där det var bråddjupt, det hade

han gifvit order om. Intet mänskligt öga skulle mer få skåda den.

Dagen var ovanligt varm för att vara i slutet af Septemher. Luften var genomskinligt klar. Träden hade klädt sig i sina grannaste dräkter. Allt hvad de ägde af guld, af sol, af hjärteblod läto de rinna i strömmar, till firande af icke blott sitt afsked till detta lifvet utan på samma gång sin invigning till det lif, som ligger på andra sidan döden.

Gösta såg sig omkring. Ett par skator hoppade och traskade omkring på marken ett stycke ifrån honom, plockande i sig litet smått hvad det kunde vara och vippade på sig i all sämja och belåtenhet. De brydde sig så litet om denna världen med dess bekymmer — de voro två, som höllo ihop, och deras bo satt så högt, att ingen nådde det.

En liten jungfru Maria nyckelpiga klättrade mot toppen af en hög kvist i den torra ljungen. Hennes röda kappa lyste i solen. Hon ville så gärna blifva bemärkt, ty hon var ute för att ännu en gång, innan värmen tog slut, få flyga med budskap mellan älskande. Det var hennes stolthet, när de höllo henne högt uppe i luften på fingret och hviskade: »lilla piga, flyg i öster, flyg i väster, tills du finner vän-

nen min!» Och så flög hon raka vägen. Hon visste, hvad ingen visste, därför såg hon så viktig och beskäftig ut.

Några blommor, som stått emot den första lilla frossbrytningen, den första påminnelsen om döden, utan att skifta färg, stucko modigt fram sina hufvud. Millefolieblomman såg med medlidande ned på den lilla blåklockan, som ville hon säga: »lilla blåklocka ring, ring, i morgon har din klocka smält!» Blåklockan nickade helt lätt.

Klöfverblomman satte sin röda hufvudknopp rätt i vädret, förmäten öfver att vara nyttigare än de andra blommorna och tyckte, att den långa millefolien gjorde klokast i att skynda sig och sprida sin bäska doft, i morgon redan var den kanske bara en svart sticka!

Millefolien blef förnärmad och mörk i ansiktet — hon ansåg det vara för mer att vara nyttig för människor än för djur.

En liten rönn, fyllig och trind och stolt öfver sina många bär, hånade näsvist den gröna pyramidpoppeln, som stod hög och rak och oföränderlig som en hofman, för att han hade så litet färg och ingen frukt.

Poppeln menade, att rönnen förstod inte hvad som var fint. Att bära frukt är simpelt. Han

föraktade rönnens bondgranna prakt och dess usla saft, som lämnade en bitter smak i munnen. Det fanns ju ingen noblesse i den — den kunde inte ens se ned på folket!! Snart blir den krokig och skröplig också, medan poppeln skulle veta att hålla sig stram i alla tider och alla skiften.

Men rönnen dristade sig att likna poppeln vid en sopkvast.

Gösta såg missnöjdt på dem och vände sig bort mot den fina, jungfruliga hängbjörken, som vajade med sina långa, skira slöjor af solljus. Hon berättade sina hemligheter om två namn i den hvita stammen, om dans och lek i midsommartid, när lyckan oeh skönheten i naturen narra den gamla regelräta solen att dröja kvar hos dem långt inpå natten. De skämta och le under sång och ras, tills hon rent glömmer tiden och knappt har ett par fattiga timmar kvar att gå ned och hvila på, innan hon måste upp igen till dagens hetta och tunga. Det är en sådan fröjd att sitta och se ned på det unga lifvet och känna björklöfvets doft och lyssna till allt, som hviskas i den ljumma sommarnatten!

En liten fågel på björkens gren ropade »visst,

visst,» och en annan instämde »visst, visst, visst».

Gösta tänkte på, att allt i naturen har något att glädas öfver, något att hoppas, utom han. Han ensam vet, hvad det vill säga, när den hvita svepningen bredes öfver ett lif, från hvilket ingen uppståndelse gifves och hur ett afsked utan hopp om återseende kännes.

Han tänker på hur den lilla fågeln skriande skulle slå och bryta sin vinge mot gallret, om man satte den i bur och lämnade hans maka kvar på den gungande kvisten, och hur det vore för skatorna att se sitt bo sköfladt och kastadt till marken. Och han tycker sig se, att de förstå hans tankar.

Fågeln svarade åter sitt »visst, visst,» och makan svarar också »visst, visst, visst.» Skatorna ruska betänksamt på hufvudet och blinka med fuktiga ögon.

Gösta känner, att aldrig mer skall Maria nyckelpigas kappa synas röd för honom, aldrig mer blåklockan ringa, aldrig mer björken dofta för honom. Alla sina sinnen skall han mista — men den tunga, kalla stenen i bröstet, den skall han bära på så länge han lefver.

Asparne darrade, och deras runda, röda blad vände ut och in på sig af förfäran.

Det susade och gick en rysning genom alla träden. Under rörelse strödde de den smala väg, han med tunga steg gick hemåt, så mjuk och blödande röd de kunde.

III.

Friherrinnan hade inredt ett par rum åt sig på nedre botten i slottet. Efter mannens död ville hon ej mer bo i den gamla byggningen, där allt som omgaf henne påminde om den gången och den gången. Det var inte möjligt att sofva där.

Men i slottet sof hon lugnt och godt till tjänstfolkets förundran. De kunde ej begripa, att friherrinnan tordes ligga ensam däruppe. Kammarjungfrun, gamla Karin, hade bedt, att om det var möjligt slippa ligga i rummet utanför friherrinnan — hon var så rädd hvarenda natt, så hon darrade i sin säng och inte tordes hafva hufvudet ofvan täcket.

Friherrinnan befriade henne genast, men sade: »hvarför skulle jag vara rädd . . . det finns ju bara goda andar i slottet! Är inte Guds ande alltid hos oss, vi äro inte rädda för

hans närvaro... hvarför skulle vi då frukta andra goda andar?» Hon var inte det minsta rädd.

Det var också så kärt att från morgon till kväll alltemellanåt kunna titta bortåt grafven genom fönstret åt sjön till, där hon helst satt. Under eftersommaren och hösten hade hon flera gånger, just som hon drog upp gardinen på morgonen, sett hvita skepnader, som kommit bortifrån kyrkan, sväfva öfver vattnet. Svepta i dimmornas lätta flor stego de mot skyn. Oroliga kunde då svanorna skria och slå med sina stora vingar öfver vattenytan, alldeles som de känt något underligt i luften, och säfven susade och böjde sig som till en hälsning. Var det månne de aflidna, som besökt jorden och vände åter till det stora okända? Hvem vet? Det finns så mycket omkring oss, som våra jordiska ögon ej se, våra öron ej höra, tänkte friherrinnan.

Om kvällen, när aftonklockan klämtade och hon slöt sina ögon under bön, kunde hon känna som en smekning öfver pannan, som en lätt hand öfver sin hjässa, ja hon kunde känna en varm kyss tryckas mot hennes ögonlock och fick då en liflig förnimmelse af, att den älskade fanns i hennes närhet.

Lycklig satt hon då i den stora länstolen, han skänkt henne, och genomlefde sina minnen. Hur det kändes första gången hon hörde honom tala — hans vackra, klangfulla stämma hade gått henne genom märg och ben. Som en varm ström hade den flutit fram genom hela hennes varelse. Och huru oändligt rik och ljuf hade inte deras förlofningstid varit — och hur hade han inte sedan burit henne på sina händer hela lifvet igenom! Ingen hade väl någonsin varit som han!

Hur god, hur öm hade han ej varit mot henne och alla andra! Aldrig lät han en fattig gå ohjälpt från sin dörr, aldrig undandrog han sig att ge en vän en handräckning! Alla visste de, att lika full som hans börs var af pängar, lika fullt var hans hjärta af deltagande och gifmildhet.

När hon sett solen sjunka under horisonten och det började skymma, nickade hon sitt godnatt till vännens hvilorum och tände lampan.

Hon kände sig aldrig ensam, aldrig öfvergifven, alltid hade hon i sina tankar sällskap af honom, på hvars grafsten hon, under hans namn, låtit rista ordet »oförgätlig», honom, som hon skulle velat följa i döden som i lifvet.

Men fastän ensamheten icke plågade henne,

saknade hon dock sin son. Medan han varit hemma hade hon föga träffat honom, öfverhopad af bestyr för gården, som han var. Omsorgerna hade lagt sig så tyngande på hans unga axlar — han hade varit sig så olik alltsedan fadern dog.

Sällan fick hon bref från honom också — han hade så litet tid, tjänsten gick framför allt, och när de så någon gång kommo, voro de korta och tämligen innehållslösa, och aldrig berörde de hvarken fadern eller Sigrid.

Nu hade hon längre än någonsin fått vänta på de kära raderna.

Ändtligen, en gråkall, kulen dag i December, när friherrinnan satt i fönstret och såg efter postbudet, medan vinden tjöt och sjöng klagosånger till den hemlösa, drifvande yrsnön, som jagades hit och dit, förgäfves sökande ett fäste på den hårdfrusna, ogästvänliga marken, kom det efterlängtade brefvet från Gösta.

Friherrinnan bröt det, öppnade, läste och läste det omigen. Han trodde inte sina ögon. Där stod:

Kära Mamma!

Jag skrifver ett par ord för att meddela mamma, att jag förlofvat mig med Josephine Kyll-

dén. Jag har kännt henne länge, fastän jag aldrig talat med mamma om henne.

Hennes föräldrar äro döda; därför har jag tänkt, att det vore lämpligast, om vi hade vårt bröllop hos mamma på Höögsborg. I April kan jag komma loss några dagar, om det då konvenerar mamma att i all stillhet hålla vårt bröllop.

Mammas tillgifne och lydige son
Gösta.

Om åskan slagit ned för hennes fötter, kunde friherrinnan ej kännt sig mer förfärad, mer uppskakad. Det gick omkring i hennes hufvud. Hvilken förvandling hade väl Gösta undergått — Gösta, som varit trofast i sina känslor alltifrån sin barndom, aldrig växlat vänner, aldrig i något visat sig flyktig eller opålitlig, hur kunde han nu plötsligen blifvit ombytlig, just i det, där hans mor allra mest värderade trofasthet, eller kunde hon ha sett miste och han verkligen bara varit »god vän» med Sigrid? Nej och tusen gånger nej, så ser ingen vänskap ut. Hon var van att se in i själens gömslen på sin son, hon kunde inte tvifla på att ha sett rätt.

Detta var något oförklarligt, något dunkelt ofattligt, som hon förgäfves grubblade öfver

utan att vinna klarhet i. Hon saknade hvarje ledtråd, hvarje möjlighet till gissning — det var som att med sin syn vilja genomtränga nattsvart mörker.

*

Långsamt gick tiden till April. Lika få och lika outgrundliga voro Göstas bref. — Om hon ändå hade fått träffa honom, tala vid honom! Att skrifva om hvad som rörde sig inom henne var ju omöjligt, när hon ingenting visste, ingenting förstod af det hela. Icke heller kunde hon få se hans fästmö, som ej ensam kunde företaga den besvärliga vinterfärden på släde.

Men så var då bröllopsdagen inne.

Sjön vältrade upproriskt en stålgrå sörja af rasslande isbitar. En ilsken nordvest hade hela natten med brak och knak, dunder och smällar rifvit upp hela isfältet. Med dofva dån såsom af en aflägsen kanonad hade massor af isblock, blandade med mörkbrun säf, drifvits mot stranden, där de tornat upp sig i fantastiska formationer, mot hvilka det löddriga, skummande strandvattnet fräste och sprutade.

En så hemskt våldsam och bullersam islossning kunde ingen påminna sig. Ännu fram-

emot middagen fortfor stormens tjut och bruset från sjön, bredande öfver bröllopsgården en högtidlig stämning af fruktansvärdt allvar, likasom när åskan skräller och rasar öfver ens hufvud och man med förfäran motser, hvad nästa ögonblick skall medföra. Man talade sparsamt och lågmäldt.

De unga tu jämte några få af den närmaste släkten hade anländt föregående eftermiddag. Aftonen hade varit ansträngande för friherrinnan. Det gällde att hålla kontenansen — icke låta märka de iakttagelser hon gjort. Såvidt hon i hast kunnat döma hade Josefine förefallit vara en ytlig och bortskämd flicka, uppsluppen och hafsig med ganska simpel Stockholmsjargon och till och med slangord, som skorrade henne i öronen.

Det låg något för friherrinnan antipatiskt, ja rent af repulsivt i Josephines sätt, och fastän hon obestridligen var vacker, såg friherrinnan blott det vulgära i hennes skönhet jämte bristen på själens och hjärtats förfining i uttrycket, mot en bakgrund af något isande kallt — färglöst. Farhågorna, att Gösta möjligen råkat ut för en kokett, som med sina knep och konster fångat honom, hade icke blifvit häfda — de stora, rullande ögonen pekade verkligen

ditåt, likasom den stora, skrattande munnen med de hvita tänderna — dubbelt så många som andras, tyckte friherinnan. — Hade ändå hennes Gösta sett lycklig och glad ut nu, men visst inte — han hade fått något nervöst osäkert, en dallrande skygghet öfver sig, som aldrig förr funnits där. — Hvad hade då förmått honom till detta steg? Kunde han hafva begärt Sigrids hand och fått afslag? Nej, då hade han sagt sin mor detta. — Var han då rent förhäxad? — Eller var det möjligt, att hennes förr så redbare och flärdfrie son låtit blända sig af rikedomens lockelser —? Det var så olikt honom —.

Friherrinnan, som saknade erfarenhet af hvad det ville säga att vara utesluten från allt, dit penningen öppnar vägen, hade ett suveränt förakt för guldet, som för henne ej hade annat värde än som medel att hjälpa och glädja andra. Hon hade icke gjort sig reda för allt, hvad pänningen kan bringa af bildning, af kunskaper, af utveckling — icke lagt märke till de tusen förmåner i tillvaron den kan bereda. Och hon var okunnig om hvilken roll, penningen spelar i världen — hur den äras mer än dygd, mer än geni, mer än heder och samvete. Hon, som lefde ett tillbakadraget landtlif och aldrig hade

saknat något, som fås för pengar, hade en viss benägenhet att anse hvar och en lumpen, som icke likt henne förbisåg denna, som hon trodde, betydelselösa bisak i lifvet. Hon förväxlade det stora värde penningen faktiskt *har* med det ringa värde den rätteligen *borde* hafva.

Hvad orsaken till hennes sons giftermål kunde vara, det upptog ständigt hennes tankar och naggade henne som en svårlöst gåta. — I dag voro hans ögon så rödkantade — hade han gråtit — eller icke kunnat sofva för stormens oväsen — men ungdomen brukar ju ha god sömn.

Hon visste ej hon, hvilken natt af gränslös förtviflan hennes son tillbragt. Medan stormen härjade isen utanför, hade sorgen lika sönderslitande härjat hans inre. Brännande het hade han vältrat sig i djupt självförakt och vämjelse och kännt hela förnedringen af att sälja sig i äktenskap — tvinga sig själf att håna och bespotta sitt hjärtas frenetiska rop, som fyllde hela rymden omkring honom. Och när han inte orkade mer, svalkade han de heta känslorna med att låta sina tankar i maklig och dåsig själfbelåtenhet bekvämt sträcka ut sig på ett mjukt hyende, väfdt i svaga färger och

fina, bindande trådar, sammantvinnade af plikt-uppfyllelse — lydnad för Guds vilja — vördnad för föräldrar och mycket annat.

Efter en stunds sådan tankegymnastik blef han böjlig och mjuk och trött och slumrade in några timmar under hetsande, jagande drömmar, hvarefter han åter vid stormens häftiga piskande mot de skallrande fönstren uppvaknade till förnyad brottning, förnyadt förnekande af sin själs lifsvilkor, sitt innersta jags mest intensiva kraf. Då öfverfölls han af en sugande, dragande längtan efter befrielse från denna jämmer — den släpade honom med sig, tills tanken lät handen omfatta revolvern och föra dess kylande mynning till hans tinning, eller tills hans hals nådde rakknifvens hvassa, blänkande egg — men då reste sig bilden af hans mor, sådan hon mött honom i slottsporten efter faderns begrafning, i den djupa sorgdräkten.

Inför den synen ryggade han tillbaka, och det uppstod med ens ett oändligt afstånd mellan handen och vapnet.

Nu var bröllopsdagen oåterkalleligen inne. Bruden höll på att kläda sig i friherrinnans sängkammare i slottet.

»Det är så konstigt att vara i ett sådant här gammalt slott,» sade Josephine.

»Det kan jag nog förstå,» svarade friherrinnan.

Josephine hade, alltsedan hon som skolflicka läst en roman om en rik slottsherre, inom sig närt en brinnande och okuflig önskan att en gång få en slottsägare till man.

»Tant kan tro, att jag har pumpat Gösta på alla spökhistorier här... det är så pikant... det hör till,» fortsatte hon, medan hon satte upp det stora håret.

Friherrinnan låtsade inte höra, men hjälpte Josephine att fästa en hårnål, som inte ville sitta. — Hur kunde man vara så renonce på finkänslighet och takt, att man pratade hit och dit, när man ifört sig den hvita bruddräkten och den fina, poesifylda myrtenlukten genomträngde hela rummet — det fattade friherrinnan inte.

»Har tant nånsin sett några spöken... söta tant, tala om, jag är så nyfiken.»

»Det öfvernaturliga gör man bäst i att inte *tala* om... det skall man taga som det kommer och vara viss om, att allt kommer till oss genom Guds hand... med allt har han sin mening,» svarade friherrinnan allvarligt. Hon bemödade sig att icke låta tillrättavisande.

Från fönstret hördes ett underligt ljud — vinden spelade in mellan de klistrade pappersremsorna, än sakta nynnande, än gällt skriande, än hest rosslande och stönande. Man skulle trott det vara en kör af gamla kvinnor, som sjöngo sorgesånger vid en graf och ville tränga in sin klagan i ens innersta hjärtekamrar.

»Hu, tant... så det tjuter... jag försäkrar, jag blir rädd... jag skulle då visst inte tordas bo här i slottet!»

Friherrinnan teg. Hon ville vända hennes tankar åt annat håll, tog myrtenkronan och sade: »ser du min vän, nu skola vi först passa och se, hvar den skall fästas.»

»Det kan göra just detsamma, tant lilla... myrtenkronan misskläder alltid, hvar den än sitter... det blir något så toppigt och fult.»

Friherrinnan häpnade — hon hade ej hört maken — och detta var hennes fine, ömsinte Göstas brud! Med skälfvande händer fästade hon kronan och slöjan. Det var med möda hon kunde hålla tillbaka sina tårar.

Ändtligen var då bruden färdig. Hennes farbror kom och hämtade henne, och brudgummen förde sin mor. Trapporna voro belagda

med breda mattor. Uppgången var klädd med växter och gröna guirlander. Vigseln skulle skulle förrättas i riddarsalen, dit friherrinnan hade skaffat en liten orgel för att få psalmsång som i kyrkan.

Man hörde de svaga tonerna af en bröllopsmarsch; det lät som om musiken kommit någonstädes fjärran ifrån högt uppe i rymden.

Brudparet hade just kommit uppför den första trappan, då riddar Ulfs porträtt föll framstupa mot golfvet med ett kras, som ekade upp genom hvalfven. Man måste stanna ett ögonblick, medan en tjänare sprang fram och reste upp porträttet mot väggen, så att passagen blef fri igen att fortsätta vägen uppåt.

Bruden hade blifvit hvitare än lärft —. Hon hackade tänder och såg alldeles vettskrämd ut.

Friherrinnans arm darrade i sonens. Hennes knän ville svigta, men hon gjorde allt för att behärska sig. För att lugna sin mor sade Gösta i fullkomligt likgiltig ton: »Det var då också bra dumt, att de hängt den långa enrisguirlanden så, att den hvilade med hela sin tyngd öfver spiken och taflan!»

Modern svarade intet. — Hvad hade enrisguirlanden att göra med riddar Ulf, som i sista minuten ville lägga sig i vägen för detta olyck-

liga äktenskap — men ack, det var för sent —, Gästerna voro församlade, orgeln spelade, och prästen stod med handboken i hand!

Modershjärtat ville brista. — Hade hon bara kunnat göra något också hon för att hindra dem, ropa till dem: stanna, stanna! Men hvad förmådde hon? — Herrens vägar äro outransakliga. Ske hans vilje! — Barmhärtige Gud, se i nåd till dem — bad hon med slutna ögon, böjande hufvudet mot psalmboken, som hon höll i de darrande, sammanknäppta händerna.

Orgeln tystnade och vigseln förrättades. När ringen sattes på brudens finger, rasslade en vindstöt ned genom den öppna spisen och yrde upp askan så att den for fram, långt utåt golfvet. Man hade eldat på morgonen och i den allmänna brådskan glömt att skjuta spjället. Alla sågo sig förskräckta om — det började blifva rent af ohyggligt.

Efter vigseln skulle middag intagas i sidobyggnaden. Plankor voro utlagda hela vägen öfver den våta gården och mattor däröfver för att akta gästernas kläder. Folk från när och fjärran hade samlats utanför att se på bröllopståget och bildade häck. De hade frusit och huttrat och väntat länge i den kalla blåsten.

När nu brudparet trädde fram ur den stora porten, ut på den sluttande vindbryggan och folkmassan kände, att nu ändtligen kom lönen för mödan — då brast ett ljungande, ihållande »hurra» löst.

I detsamma kom en våldsam vindil och ryckte med sig brudens tunna silkesslöja, hvirflade och snurrade några hvarf med den och strödde så ut den i ett vimmel af bitar, som flögo omkring i luften högt öfver åskådarnes hufvuden. Hit och dit foro de små trasorna, som vilsna, lätta dun.

Det var med nätt nöd bruden hann rädda sin krona genom att med båda händer fatta tag i den, så häftigt och så ögonblickligt hade slöjan ryckts upp och förts bort.

Hvem hade nånsin varit med om något så ohyggligt, så kusligt, som att slöjan slitits från en bruds hufvud af osynliga händer? Med ens blef hela folkmängden stum, som hade ett likfölje glidit förbi under klockringning af den dånande stormen. Jublet och hälsningarna hade tvärtystnat. Endast de grå, bladlösa träden böjde sig mot jorden.

IV.

Alltifrån den dystra bröllopsdagen med dess förfärliga skrämsel afskydde friherrinnan Josephine de la Roche Höögsborg, satte ogärna sin fot i slottet och kände sig i det hela taget tämligen besviken på nöjet och njutningen af att vara en slottsfru.

Tråkigt blef det också i längden att icke känna sig älskad, trots egna ansatser till en smula kärlek. Denna tomhet alstrade småningom hos henne ett missnöjdt och nedstämdt lynne, som tidtals öfvergick till hypokondri och apati. Dessemellan var det alltid något hon längtade efter, något hon hade att beklaga och jämra sig öfver.

Om vintern, när de bodde i Stockholm, var det inte nog tyst i huset på förmiddagarne, då hon behöfde ro för sina svaga nerver, och inte nog ofta bjudningar eller främmande om

kvällarne, då hon just behöfde sällskap — och så mycket vagnskrammel om nätterna, att hon inte fick sofva.

Tusen krämpor hade hon, som skulle skötas, än med massage, än med elektricitet och medicin af alla slag. De uttråkade specialisterna svuro i kapp öfver hennes obotliga åkommor, som de noga taget trodde bero bara på sysslolöshet och dålig uppfostran.

Men när hon på sommaren hade flyttat ut till Höögsborg, längtade hon tillbaka till staden, än efter de små Djurgårdsbåtarnes lifliga vimmel och Hasselbacksmiddagar med taffelmusik, än efter teatrarne och gaslyktornas radband i strömmen —. På landet var det i stället alldeles *för* tyst — och än för varmt, än för blåsigt och kallt.

Mycket sällan var hon riktigt »i gängorna». Visserligen försökte hon förkorta tiden med alla de omväxlingar, som kunde stå henne till buds på landet. Mer eller mindre matta och intresselösa blefvo de dock alltid. Helst hade hon velat ligga hela sommaren vid någon fashionabel badort i utlandet, där nöjen aldrig behöfde tryta, men ensam ville hon ej resa, och hennes man var obeveklig i att icke följa henne. Dels var det det värsta han visste att »kanka» till

brunnar och bad, dels måste han sköta sitt gods de tider tjänstgöringen medgaf. Dessutom var han intresserad hästvän, körde gärna själf sina unghästar och var ifrig jägare. Men mer än allt detta vägde hans önskan att lära sina barn älska hemmet och landtlifvet.

Efter tre års äktenskap hade han fått en son, som uppkallades efter sin farfar, och efter ytterligare tre år föddes en dotter, som modern önskade gifva sitt favoritnamn — Signe — hvilket baron Gösta med glädje antog, då det påminde honom om det för honom käraste af alla namn.

När gamla friherrinnan såg den nyfödda sondottern studsade hon. Det var omöjligt att icke se en slående likhet med Sigrid. Alla andra åskådare talade om den lillas märkvärdiga likhet med sin far.

Den dagen talade friherrinnan för första och enda gången med sin son om Sigrid. Det ena året hade gått efter det andra utan att hon kunnat förmå sig att skrifva till henne — det kändes allt för förödmjukande att icke mer kunna be henne till sig, ty hur skulle hon kunna möta de lena, oförgätliga ögonen, hur skulle hon kunna kyssa hennes rena panna — henne som Gösta handlat så emot? Kunde

man väl göra en människa större skada än att bedraga henne på kärlekens lycka — det var ju att andligen mörda henne. Hvad värde hade väl lifvet och alla jordens skatter utan detta enda — kärlekens sällhet! Hon tyckte, att en dag af ljuft samlif med hennes älskade varit mer värd än alla de dagar sammanlagda hon upplefvat utan honom. Slutligen hade hon för en kort tid sedan skrifvit ett bref, däri hennes djupa medkänsla för Sigrid och blygsel öfver Gösta, utan att med ett ord vara uttalad, dock följde hvarje rad, likt sakta klingande öfvertoner, hvilka icke kunde undgå att höras af ett så fint öra som Sigrids.

Härpå hade friherrinnan föregående dag fått ett Sibyllesvar, som vållat henne stort hufvudbry.

Sigrid tycktes icke hafva förstått någonting. Brefvet var hufvudsakligen fylldt af glödande entusiasm för miss Nightingale och af planer att få komma till England och lära sjukvård. Alltifrån barndomen hade hon haft håg att sköta sjuka, sade hon och nu hade denna håg blifvit oemotståndlig.

Ej den svagaste antydan om saknad efter Gösta kunde friherrinnan spåra. Hade hon gjort sin son orätt? Var det måhända Sigrid, som ändrat sig?

Härom ville hon öfvertyga sig och gaf sin son brefvet att läsa, besluten att utforska honom. Länge satt han med det i ett hörn af rummet. När han återlämnade det, var han mycket blek och upprörd och undvek sin mors blick.

»Gösta... skulle du vilja bekosta Sigrids resa?» frågade hon.

»Gärna... men» — orden fastnade honom i halsen — »låt gåfvan vara från *dig*,» frampressade han tonlöst och skyndade ut ur rummet.

Friherrinnan kände sin son — hans utseende hade varit allt utom skuldfritt.

Ingen under, att han så ofta ser olycklig ut — han skulle med sin tåliga natur kunna vänja sig vid umbäranden, sorger och lidanden af alla slag, men vid saknaden efter kärlek, aldrig, aldrig —. Den är också det enda, som icke förbleknar med tiden, tänkte friherrinnan och började grubbla på den gamla gåtan.

Signes likhet med Sigrid tillväxte år från år, fastän Signe var ljuslockig, hade blå ögon och var spädt bygd i motsats till Sigrid.

Alltifrån sin första dag hade hon varit sin farmors och sin fars ögonsten. När hon kom in i faderns rum, blid och vänlig, och frågade:

»Är pappa inne?... får Signe hälsa på sin pappa?» då kunde han gripas af glad hänförelse, springa på fyra fötter kring rummet för att roa barnet, som förskräckt och förtjust skrattade och skrek af glädje. Då stojade han, råmade och skällde, smekte och lekte, bar henne på sina armar, satte henne i knät och lät henne rumstera med skrifbordssakerna eller kamma hans hår eller hvad annat hon kunde hitta på att åstunda. — Då glömde han de mörka dagarne i hemmet, som icke varit något hem för honom, och kände, att barnets ljufva väsen fyllde en del af det stora tom rummet i hans hjärta.

Annat var det, när Signe kom in till sin mor. Där skulle man hålla sig tyst — inte röra vid *det* — inte göra *så* — inte fråga — bara sitta stilla och helst moltiga. Därför undflydde hon också sin mor och dyrkade så mycket mer sin far.

Båda trifdes de bäst på Höögsborg, där de förutom allt annat hade »farmors» sällskap att ty sig till och hos hvilken de firade sina högtidsstunder.

Hvar eftermiddag klockan sex gick baron upp till sin mor, följd af Signe och drack te, hvarefter modern och han lade hvar sin pa-

tience under angenämt samspråk, medan Signe satt på en pall vid fönstret och lekte med mormors gamla docka, som hade en hel liten koffert full af prydliga, gammaldags kläder.

Också Signe var road af att prata med farmor. De hade tusen saker att tala om, de två. Allting ville Signe veta och ha reda på. Hon var ett intelligent och tänkande barn, som i hög grad intresserade sin farmor.

Ofta kröp hon upp i farmors knä om kvällarne och ville höra henne tala om farfar, som var en ängel hos Gud, och om Jesus, som vandrat på jorden och farit upp till himmeln. Det var lika roligt att höra farmor berätta om sådant, som när pappa talade om »Lilla rödhättan», »Jätten i bärget» och »Askungen». Då stod hennes lilla mun öppen som en aborrmun, och ögonen voro glasaktigt glänsande och utspända.

Men allra roligast var det ändå, när hon någon gång i skymningsstunden mot tysthetslöfte kunde förmå gamla Karin att berätta om »hvita hucklan» och »riddar Ulf» och en mängd hemska spökhistorier, som spände hvar nerv till fruktan och kommo henne att rysa af förskräckelse. Sådana kvällar kunde hon icke somna utan att hålla någon i hand, och följande dag

var hon rädd att gå förbi riddar Ulf. Hon tyckte, att han såg ut, som om han ämnade taga henne och bära bort henne.

Ju större hon blef, dess mer växte hennes fantasi och lust att höra och diskutera. Särskildt ville hon gärna tala med farmor om hvad hon läste i bibliska historien, hvars berättelser intresserade henne mest af allt. Hon ville ha förklaring på, hur det och det kunde gå till, hur det och det var möjligt. En gång svarade farmodern henne, att man inte bör försöka att fatta heliga ting med sitt förstånd — »det är lika omöjligt som det vore för dig, lilla Signe, att stå här nere på golfvet och ta med din hand uppe i taket... du *kan* inte nå dit... det är inte värdt att försöka...»

Signe stirrade upp i det höga taket och funderade — »ja, men om jag tar en stege, så når jag —!»

»Det gör du, men mellan himmel och jord finns ingen annan stege än den vår barnsliga tro och vårt hjärtas kärlek kan resa upp,» svarade farmodern.

Signe satt begrundande: »nej, jag förstår... den stegen är bara som luft... som varm luft i bröstet, som stiger upp till Gud, när vi be våra böner,» sade hon och lade sin hand öfver

bröstet, medan blicken var svärmiskt riktad uppåt.

Farmodern log mildt, strök Signes hår, kysste hennes panna, men afbröt samtalet. Det var henne alltid motbjudande att *resonnera* om religiösa ting. Det var att profanera dem, att låta förståndet kallt vända och vrida på dem. »Bibeln skall inte omspännas med förnuftet och tanken,» sade hon, »därtill är den alltför outgrundligt djup . . . alltför helig. — Med sammanknäppta händer och i ödmjuk fromhet skola vi läsa den . . . då tändes ljuset i vår själ . . . då förmår vår känsla förnimma ordets kraft och tröst.»

Denna uppfattning, som hon själf af egen erfarenhet visste vara den enda, som kan göra människan lycklig och undergifven, sökte hon vid alla tillfällen att inplanta i Signe.

Och Signe, som lätt tog intryck af sin farmor, öfvergick småningom på hennes sätt att se saken. — När det ändå var omöjligt att få förklaring, var det inte lönt att grubbla längre. Hon bara trodde blindt och deltog ofta och gärna i sin farmors andaktsöfningar. Det var så högtidligt, när farmor knäppte ihop händerna, blundade och bad de vackra bönerna.

Dessemellan släppte hon lös sin fantasi och fråssade i sagor om troll och prinsessor och tuppar, som värpte guldägg, och mycket mera, som hon visste inte var sannt — bara påhittadt för att roa barn, hade hennes pappa sagt.

Eljes förflöt Signes barndom i enformighet och enslighet antingen de bodde i Stockholm eller på Höögsborg. Brodern, som gick i skolan och hade en hop kamrater, brydde sig föga om henne. Hon fick heller inte sin mors tillåtelse att vara med om pojklekar. Alltid skulle den engelska guvernanten vaka öfver henne. Åkte hon kälke, stod missen i backen och pekade ut, hur högt upp hon fick börja — gick hon skridsko, traskade missen bredvid på isen.

Modern tyckte visserligen, att det var synd om Signe att gå så ensam, men hon kunde ingenting göra för den saken, sedan hon en gång bedt Edvard taga sig litet af lilla syster och då fått det afspisande svaret: »tycker mamma, att det är för pojkar det att vara med en flicka, som det pjåskas och joltas med på det viset... inte kan väl mamma på fullt allvar begära, att jag skall sällskapa med Signe... söta mamma, bed mig inte om det!»

Som alltid gaf modern med sig inför sin afgudade sons bevekande argumenter.

Edvard hade ärft sin mors smak för nöjen och förströelser. Han var uppfinningsrik i konsten att på tusen sätt tillfredsställa den. — Det är ju också så dödligt tråkigt hemma, att man är tvungen att söka sig nöjen utomhus — tänkte han till sitt eget försvar. Det gällde bara att inte bli upptäckt af pappa. Af mamma kunde man alltid drilla sig till de nödiga medlen — »schaber» och portnycklar!

Lika muntert och lössläppt Edvard lefde, lika litet muntert var det för Signe. Dagarne gingo ej mindre trögt än lektionerna i det mörka läsrummet, där ensamheten kändes allra mest tryckande. Lärarinnan betraktade undervisningen som något hon fått för sina synders skull, och detsamma gjorde Signe. Den roligaste stunden på dagen var, när hon hörde befrielsens timme slå och när hon fick vända ryggen åt skolrummet.

Men när hon fyllt sjutton år och hade »gått och läst», inträdde verkligen en förbättring. Hon slapp ifrån guvernanten och fick i stället taga goda lektioner i musik och diverse skolämnen och dässutom läsa matematik för sin far.

Då blef hon med ens lärgirig, hungrande och törstande efter kunskaper. Då var inte historien längre bara en odräglig räcka torra årtal

och kungalängder, språkstudiet inte längre ett grammatikaliskt benrangel med tomma ögonhålor, utan det blef lefvande lif i alla läroböcker. Att läsa var en fröjd i stället för en plåga, som hon förr trott.

Med glädje såg baron Gösta sin dotter undergå denna metamorfos. Han hade aldrig varit för guvernantläsningen, men då hans hustru, som visste, att i riktigt fina hus döttrarne inte gå i skola, utan ha guvernant, insisterat på det, hade han låtit henne råda, fast besluten att själf ta hand om Signes bildning, så fort hon blifvit konfirmerad och alltså fullärd enligt friherrinnan Josephines uppfattning.

Till sommaren gjorde baron upp med en ung medicine kandidat att komma till Höögsborg, dels för att behandla friherrinnans klena rygg med sjukgymnastik, dels för att gifva Signe de elementära begreppen i naturlära, hvilket ämne hittills alldeles icke förekommit på hennes schema.

För egen del hade baron heller ingenting emot att få ett manligt sällskap åt sig och än mer åt sin son, hvilken, lämnad på egen hand, sällan försummade att göra alla de upptåg, galenskaper och pojkstreck han möjligen kunde komma åt, oaktadt han var en ny-

bakad löjtnant, som bort haft mer känsla för det passande.

Baron kände sig aldrig fullt trygg för sin son, helst han visade svaghet för spirituosa. Ännu så länge behöfde han ett godt exempel vid sin sida. Detta hoppades baron nu hafva funnit i den väl rekommenderade unge man han antagit.

Kandidat Carl Tollén gjorde sin entré på Höögsborg strax före middagen. Herrskapet satt i »oasen», när vagnen rullade fram. Med ett lätt språng öfver vagnsdörren, innan vagnen fullt stannat, stod han med hatten i hand glad och frimodig framför baron. Han var icke lång, men axelbred och fast, hade en bred panna, öfver hvilken ett tjockt, mörkbrunt, bakåtstruket hår reste sig. Ögonen voro blågrå, ofta skiftande och goda i uttrycket. Den skägglösa munnen med de hvita tänderna var spelande. Totalintrycket af såväl kroppens som ansiktsfärgens utseende var kärnfriskhet och styrka.

När baron presenterade sin son Edvard — en fetlagd, mörk ung man med ett makligt och jovialiskt utseende — som kom i sakta mak från stallet, klädd i riddräkt af engelskt snitt, sporrar och ridstöflar, stirrade kandidaten

först på honom synbart öfverraskad. Så började det rycka i mungiporna på honom. Man kunde se, att det var något han bemödade sig om att dölja — men så kom det i alla fall fram omedelbart och osökt med ett skratt, som rullade likt uppträdda, runda pärlor af en tråd.

»Jag väntade mig att få se en liten parfvel på sju, åtta år, när baron skref och önskade ett godt föredöme för sin enda unge son... jag var länge tveksam, om jag skulle duga till barnpiga... men så tänkte jag, att det skadar väl inte att försöka...»

Edvard, liksom de öfriga, brast i skratt.

»Det gläder mig verkligen att för första gången i mitt lif få en barnpiga, som inte ser sur ut,» sade den unge löjtnanten och strök sina små mustachskuggor. »*Mycket* välkommen!» Han skakade hjärtligt hand med den nykomne.

Kandidaten förde genast med sig en stämning af munterhet, bara man hörde hans trillande skratt, som var oemotståndligt smittsamt.

Vid middagen var det ej längre tungt i luften och ondt om samtalsämnen — konversationen gick tvärt om lifligt. Till och med friherrinnan rycktes med i den. Baron föreslog en skål med några vänliga hälsningsord till kandidaten, och denne tackade, hvarefter Ed-

vard höjde sitt glas och bad att få dricka med sin nya dadda —!

Därmed var skämtet i full gång.

»Och jag ber att få dricka med min nya doktor,» sade friherrinnan.

»Och jag med min nya lärare,» fortsatte Signe, som rodnade öfver sin tilltagsenhet.

Kandidaten reste sig — »jag ber att få tacka herrskapet samtliga. I det jag uttrycker min lifliga önskan, att jag måtte kunna göra den nytta, jag är hitkallad för, ber jag om nådig absolution för mina underlåtenhetssynder... och om godhetsfullt öfverseende, ifall mina bångstyriga lifsandar någon gång oförhappandes skulle göra ett litet snedsprång öfver etikettens stängsel...»

»Bravo,» inföll Edvard, »sitter kandidaten inne med något muntert, så för all del håll inte på det... det behöfs så väl en smula rafraichissement i värmen... go on bara...» sade han med en bifallande nick.

»Ja... det var verkligen ingenting mer jag hade att säga,» slutade kandidaten med en artig bugning och tacksägelse.

»Litet glam ibland skadar aldrig grand,» sade baron, när de reste sig från bordet. Han var synbarligen nöjd med den plötsligen rå-

dande allmänna amnestin från den vanliga stelheten, men ville dock i all skämtsamhet göra en slags ursäkt för den ovanliga uppsluppenheten.

Efter kaffet tog Edvard kandidaten under armen — »come along old boy,» sade han och drog honom med sig upp till rökrummet. Han begagnade gärna kortare engelska uttryck likasom engelska sportsartiklar.

»Tillåt mig föreslå, att vi lägga bort titlarne,» sade han och hällde i två glas punsch. De drucko ur och togo hvarandra i hand.

»Herre Jösses,» sade Edvard, sedan han tändt sin cigarr och kastat sig i en låg skinnfåtölj, »hvad det var roligt att få hit en prisse med lif i . . . jag var något till rädd, att det skulle komma en så'n där lärd, halftorkad bokmal i glasögon, som talar grammatikaliskt, när han någon gång öppnar mun . . . och dessemellan öfvar stum kritik . . .»

»Det var en ovanligt treflig beskrifning.» Kandidaten skrattade.

»Ja, just så ha mina informatorer varit . . . gud ske lof man växt ifrån den varan åtminstone . . . det har alltid gjort *någon* förbättring i ens existens —!» Edvard suckade.

»Hvad är det, som fattas i din existens, om jag törs fråga ... du ser ju ut som själfva hälsan ... som en skinande prost —!» Kandidaten gaf honom ett vänskapligt slag på axeln med en liten ruskning.

»Ja, hullet är nog godt ... alltför godt gudnås så visst,» sade Edvard och klappade på sin runda mage, »men det är så förbannadt tråkigt hemma, att man vore färdig att gå och hänga sig för mindre ...»

»Hur så —?»

»Jo, ser du ... det är så godt jag sätter dig in i situationen med detsamma nu, efter du skall bli här hela sommaren —.» Han tömde ännu ett glas. »Ser du, det är så att ... ja ... hur skall jag säga nu ... att det är inte all right mellan farsgubben och morsgumman ...»

»Det kunde jag alls inte märka —.»

»Nej se, det märks inte för främmande ... men i hvardagslag är det djäkla kinkigt ibland ... hon gnatar jämt och ständigt på honom ... piper och gnäller för allting ... ger snubbor och snäsor kors och tvärs ... och han ser ut, som om han frågte katten efter henne och är kall och afmätt som is ... fast han är vådligt höflig mot henne och ger aldrig igen ... men

ser du, det där gör, att man sitter jämt på halfspänn ...»

»Så där är det med de flesta gamla... då skall man bara rycka upp dem en smula med litet gladt prat, så bli de på godt humör —.»

»Nej du ... det är allt något på sned ... det tror Signe med.»

»Nå, men har du inte roligt med din syster då?»

»Nej, inte det heller ... hon är så fasligt nogräknad af sig ... hon börja' gråta en gång, när jag sa': det ska tusan gå i kyrkan oftare än det är paradsöndag ... var det något att grina för, det?»

»Jaså, hon har ett ömtåligt temperament... då är det bäst att akta sig, så man inte sårar hennes känslor ...», sade kandidaten och stötte askan af sin cigarr mot cigarrkoppen.

»Nej, vet du hvad ... skall jag gå och lägga band på mej, då är det slut med hela glädjen ... nog vill jag vara den jag är af naturen, om jag skall trifvas i världen .... men uppriktigt sagdt,» sade Edvard och sträckte ut benen så långt de nådde, »har jag många gånger haft lust att göra slut på mig ...»

»Det var väl, när du råkade i litet för stor

skuld, det —?» Kandidaten kisade knipslugt med ena ögat.

»Ja... hur tusan kan du veta det —?»

»Åh, jag bara gissar... folk med ditt hull bruka inte känna lifsleda ... men komma de i klämman, är det så rasande bekvämt att tala om självmord, för då bli de hjälpta —.»

Edvard skrattade och strök sig om hakan.

»Säger du det... ja, minsann betalte inte pappa tvärt en gång utan alla moralkakor, när jag var förtviflad och skref, att nu var det bäst jag köpte mig en revolver —.»

»Ja, ser du det,» inföll kandidaten.

»Annars är det mamma jag håller mig till, när det är något galet i den där vägen... då är hon vådligt bra att ha, må du tro —.» Han tog sig en klunk. — »Men eljes är pappa en sabla nobel karl... en riktigt finfin gentleman... en så'n som jag skulle vilja vara... men aldrig blir,» tillade han med ett självironiskt leende, drog några stora bloss och tittade i taket.

»Och gamla farmor... det är en stilig gumma det, skall jag säga ... men respektingifvande af själfva håken... tro mig eller inte... men sannerligen jag vågar svära i hennes närvaro... nej, inte så mycket som ett muck... så det

kan inte vara något lifvadt att gå dit häller, förstår du —.» Han gäspade.

»Det låter, som om svordom vore ett nödvändigt vilkor för din trefnad —?»

»Ja du... det är det ta mig fan... skulle inte jag få svära på en vecka, skulle jag minska minst ett kilo i vikt.»

Kandidaten skrattade så han hoppade — »det var en ypperlig bantingskur... försök den... du kanske gör dig odödlig med en splitter ny kurmetod —!»

Edvard tyckte aldrig om, när andra skämtade öfver hans hull, fast han ofta själf gjorde det. Han såg lindrigt stött ut och fortsatte allvarsamt — »ser du, så är pappa till råga på tråkigheten road af lektyr. Han läser ofta högt... vill ge sina barn allmänbildning, säger han... och väljer hvad han kallar *god* lektyr... huff —!» Han pustade. »Kan man tänka sig något långrandigare än romaner, som behandla samhällsproblem och sociala spörsmål... och allt hvad det heter —? — Äro de då moraliska till på köpet... fy tusan!»

»Åh... det kommer an på det,» sade kandidaten och drog litet på orden, »sådana böcker behöfva inte nödvändigt vara tråkiga... till exempel den här —!» Han lyfte på En

sommarsaga af Ann Charlotte Leffler — »har du läst den?»

»Den där . . . en fruntimmersroman . . . nej, det förnedrar jag mig inte till . . . det får du ursäkta —! — Den har pappa eget nog förskonat oss ifrån . . . nej, ska jag läsa själf, så nog ska det vara riktiga böcker . . . sådana som 'De tre musketörerna' eller 'Grefven af Monte Christo' . . . det är romaner som duger det —.»

»Ja, för all del . . . de äro förträffliga i sitt slag,» menade kandidaten.

»Om folk med skrifklåda ville vara så goda och hålla sig till ämnen med piff i . . . det ska vara händelser, som äro spännande af bara katten . . . mycket mord och kärlek och en hoper så'nt där . . . då kan man få lust att läsa . . . hvarför kunna inte herrar författare bekväma sig till det i stället för att tjata på frågor och göra sig viktiga?»

Kandidaten storskrattade. Edvards kritik var så naivt dräpande. Han fick lust att ta de förkättrade författarne i försvar. »Du måtte tro, att det är med en författare som med en snickare, som du kan ge en modell och säga: 'så här ska det se ut, svarfva på nu dussinet fullt' . . . nej, ser du, det är ett misstag att säga till en författare 'skrif så och så' . . . du kan

säga 'låt bli att skrifva, för ni kan inte dikta som jag vill ha det', och du kan säga 'det där är inte sannt skildradt, så där skulle inte så beskaffade personer säga och göra', men säg inte 'skrif på ett annat sätt, välj andra ämnen', för det är att begära, att han skall skapa om sin natur.»

Edvard stirrade med öppen mun på kandidaten, som fortsatte med ifver: »En författare bör skrifva just så, som han har lust att skrifva... det intressanta vid honom är, att han ger oss sitt eget jag helt ut och i en så individuel form som möjligt... annars smakar han inte äkta... det blir ingenting originelt, ingenting fängslande, ingenting som man kommer ihåg...»

»Det var som fan, hvad du tar i,» afbröt Edvard, »du måtte väl inte vara bläcksuddare själf, för det är det värsta folk jag vet... åtminstone så'na där poeter, di ä då aldrig rätt sluga, det är min tro.»

»Nej, kära bror, du kan vara lugn för mitt förstånd i det fallet... jag har hvarken tid eller talang för sådant... men road af skönlitteratur, det är jag... jag hoppas, att du inte anser mig galen för det.»

»Nej vars... det gör ingenting... bara du låter bli att tala mycket om'et, för då blir det

tråkigt... men Signe kan du underhålla med så'na där haranger... hon är svinaktigt intresserad af allt hvad böcker och så'nt där job heter.»

»Nå, det är då väl, att det är henne och inte dig jag skall undervisa,» sade kandidaten.

»Ja, ingen kan då, förbanna mig, rättvisligen skylla mig att vara plugghäst... för vet du, hvad det roligaste af alltihopa var, när jag tog officersexamen?»

»Nej.»

»Jo, att riktigt skrofsäkert veta, att jag aldrig mer i hela mitt lif behöfde öppna en bok, om jag inte ville... skål bror!»

»Skål för en humoristisk syn på tingen!» sade kandidaten, skrattade och klingade med en eftertrycklig smäll mot Edvards glas.

»Edvard!» ropade Signe nedanför det öppna fönstret, »fråga kandidaten, om han vill göra farmor en visit, så skall jag genast presentera honom och sedan följa honom i slottet, om han har lust?»

»Nej, det har han inte lust med,» svarade Edvard. »Vi ä just i prattagen vid punschbrickan.»

Kandidaten sprang fram till fönstret, stack ut hufvudet och svarade själf: »Jo, för all del, visst vill jag det... jag kommer genast.»

Han kastade sin cigarr och hoppade utför trapporna med fem, sex steg i taget.

»Det var särdeles vänligt af fröken att vilja introducera mig hos sin farmor.»

»Få se, om inte kandidaten kommer att tycka om henne... Farmor är min bästa vän,» tilllade hon på en gång blygt och meddelsamt.

»Det låter rätt eget... friherrinnan är ju mycket gammal?»

»Ja, men det tänker man inte på, när man är med farmor... hon är så fängslande...»

»Är hon fängslande? — Jag blir helt nyfiken,» sade kandidaten och öppnade för Signe den breda enkeldörren, som ledde in till farmors våning.

När de kommo in, satt friherrinnan i sin stora stol, svartkläddd som alltid och med en hvit, pipad mössa på hufvudet.

Signe kysste hennes hand och fick en smekning på kinden tillbaka jämte det vänligaste leende.

Friherrinnan räckte sin hand åt kandidaten och bad honom vara välkommen.

»Hur är det med farmors nacke i dag?» frågade Signe.

»Den är lika stel, kära du,» sade hon och gjorde några små krumbukter med hufvudet,

medan ögonen plirade af smärta vid hvarje försök att vrida det åt sidan.

»Får jag lof att känna efter, hvad det kan vara,» sade kandidaten, gick fram till friherrinnan och tryckte försiktigt. »Det här bör masseras . . . det är nog bäst att göra det genast,» och därmed skred han utan omsvep till verket. Efter en kort stunds bearbetning tyckte friherrinnan redan, att den styfva muskeln blifvit betydligt uppmjukad.

»Hvad kandidaten har för ett godt och smidigt handlag,» sade hon. »Tack för den goda hjälpen.» Hon nickade och vickade hit och dit på hufvudet, förvånad och belåten att ej längre känna af stelheten.

»Men friherrinnan borde inte sitta så här midt i korsdraget . . . om friherrinnan tillåter, så flyttar jag stolen litet längre in i hörnet.» Friherrinnan tackade. Och när han så också tänkte på att flytta hennes pall efter henne, hade han med ens vunnit hennes hjärta. Hon tyckte, att det var en riktig skatt man fått till gården, helst han tydligen också kom från ett förfinadt hem, hvilket man också genast kunde se på hans vårdade händer och tänder och hans förekommande, angenäma och belefvade sätt.

Friherrinnan bjöd på rosepastiljer och visade

sin mans porträtt — ynnestbevis, som sällan vederfors en främmande.

Kandidaten beskådade det noga och sade: »Man kan se på detta porträtt, att baron de la Roche måtte ha varit en god människa —.»

Friherrinnans ansikte lyste upp, ögonen blefvo helt varma. »God, ja ... *han* var god, om någon människa kan kallas god ...»

»Vill inte farmor visa kandidaten farfars ungdomsporträtt också?»

»Jo, gärna, om det roar —.» Med ett blygt leende drog hon upp en stor medaljong på en guldkedja, som hängde kring halsen innanför klädningen, och öppnade den.

Kandidaten tog den i sin hand. Den var glatt och alldeles varm — inneslutande en fin miniatyrmålning, porträttet af en ung man med fina, nobla drag, klädd i dräkt från århundradets början.

»Var han verkligen så vacker som detta?» frågade han.

»Åtminstone i mina ögon,» svarade friherrinnan. En svag rodnad flög öfver hennes kinder.

Signe satt och såg med beundran på sin farmor och undrade, om kandidaten märkte, hur vacker och ung hon var trots sina sjuttiofem

år. — Aldrig var hon sötare, än när hon talade om farfar och rodnade. Men i dag var inte tid att höra farmor tala om den bortgångne, om slottet skulle hinna beses innan kvällen. Hon steg upp. »Adjö, farmor lilla... jag har lofvat bli kandidatens cicerone...»

»Adjö, mitt söta barn... kom snart igen!»

»I morgon kommer jag tillbaka och masserar friherrinnan igen, om jag får,» sade kandidaten.

»Kandidaten är välkommen, när ni har lust... jag är tacksam både för besöket och för hjälpen —. Se nu på slottet... det förtjänar att ses... men glöm inte utsikten öfver sjön från riddarsalen —! De gamla minnena och konstsakerna äro nog intressanta, men i mitt tycke kan ingenting öfvergå naturens skönhet —. Och Signe, du visar väl kandidaten, hvar Höögs kyrka ligger,» tillade hon med en kyss på fingret åt Signe, som redan stod vid dörren.

»Ja, farmor.» svarade Signe och skyndade ut, otålig att få höra kandidatens mening om farmor.

»Nå... tycker inte kandidaten, att farmor är förtjusande?» frågade hon, innan hon hunnit taga handen från låset.

»Jo, det var den ståtligaste gumma jag nå-

gonsin har sett... och så låg det ett så märkvärdigt, poetiskt skimmer öfver hela hennes väsen... någonting af yngsta ungdom...»

»Ja... inte sannt?»

»Men på samma gång så värdigt...»

»Vet kandidaten... jag drömmer så ofta om henne, och då är hon ibland en abbedissa, som öppnar klostrets port för mig... och ibland en drottning med guldkrona... alltid är det något så där högt och fullkomligt... och majestätiskt...»

Signe stannade, pekande på riddar Ulfs pilgrimsporträtt. »Se här är slottets förnämsta märkvärdighet... ni skall få höra sägnen om honom och skön Ingegärd...»

I lifliga färger relaterade hon sägnen fantasirikt och vackert och slutade med att omtala, när riddar Ulf suckar.

Då brast kandidatens klingande skratt löst och sprang uppför och utför trapporna. Det var som om små glada tomtar hoppat omkring i den gamla borgen.

»Tyst, tyst... hvad tänker ni på... det är allvar... det är alldeles säkert, att riddar Ulf suckar... det har så många hört...»

»Tror fröken verkligen på det där?»

»Ja, visst tror jag på det, som så många

försäkrat mig... det ha alla hört, som bott på Höögsborg —. Om inte farmor så ogärna talade om det, skulle ni fråga henne, för hon *vet*, att det är så... det fick jag henne en gång att erkänna.»

Signe hänvisade icke kandidaten till fadern, ty fastän hon aldrig hört honom direkt uttala sig i detta ämne — han undvek det tvärtom alltid, så fort det kom på tal — hade hon en instinktiv förnimmelse af, att han inte på det rätta sättet intresserade sig för saken, hvilket hon förmodade bero på, att män i det hela ha mindre tro än kvinnor — de ha så mycket annat att tänka på —.

Att riddar Ulf kastat sig i vägen och velat hindra hennes mors steg till brudpallen, det visste Signe icke. Att han så nyligen och så kraftigt låtit höra af sig, det anade hon icke. Ingen hade omtalat det för henne. Diskretionen hade för en gång segrat öfver talträngdheten.

»Men, kära fröken,» sade kandidaten och sköt upp hatten ur pannan, »vi räkna ett tusen åttahundra åttiotre år efter Kristi födelse, och ändå kan man tro på sådan himmelsskriande vidskepelse! — Han knäppte ihop händerna ock såg spörjande på henne. — Var det hen-

nes rama, fulla allvar, eller stod hon och dref gäck med honom?»

»Det där är visst inte vidskepelse» svarade Signe med en viss hetta. »Det är ingenting med trolldom och sånt där... det här, det är bara en god ande, som uppenbarar sig för oss för att varna och hjälpa oss...»

Nu tordes inte kandidaten skratta längre, när han såg Signes blå ögon flamma upp och sedan fuktas af rörelse. — Det var ju rakt som att tala i religion med folk — då bli de också så där!

Stillatigande gick kandidaten bredvid Signe, som fortsatte förevisningen och hade upplysningar att meddela om allt som fanns, vapen, porträtt, rustningar, antikviteter och kuriosa af alla slag. Han hörde frånvarande på. Alla de där dyrbarheterna smälte ihop till ett intet, förlorade allt intresse för honom vid sidan af detta nyupptäckta, fabulösa fenomen, att bildade människor nu för tiden verkligen kunde gå proppade med sådana orimliga galenskaper, sådant hejdlöst nonsens, som att riddar Ulfs porträtt skulle sucka, när folk bär sig dumt åt i giftasväg. Nej, det var så han knappt kunde tro det.

När han så ånyo såg Signes troskyldiga, all-

varliga uppsyn, då hon framför herr Ulfs ryttarporträtt sade: »men det är eget, det här porträttet har aldrig suckat,» — då blef frestelsen honom för stor igen.

»Nej, det hörs väl inte, för att hästen frustar» sade han med ett sista försök att få Signe öfver på den skämtsamma sidan.

Men då blef Signe ledsen och det var nästan med gråten i halsen, hon sade »Kandidaten skall vara snäll och inte gyckla med slottets gamla minnen och sägner, för de äro heliga för oss . . . lofva mig det» tillade hon med en blick så oskyldigt bedjande, så rörande, att han kände sig smått skamsen öfver att hafva låtsat om sina dubier. Han hade ju synbarligen sårat henne ända in i hjärteroten — du himmelske fader, hur kunde han ha begått ett sådant brott emot en så vacker flicka!

Alla hans teorier, om att kvinnans bildning bör höjas, sviktade betänkligt i detta ögonblick. — Hvad gör det då egentligen, om en ung flicka är okunnig, när hon har sådana ögon och en sådan mun — tänkte han — hon är lika förtjusande för det! Herre Gud, kunde inte hon i fred få tro på riddar Ulfs suckar! Hon var säkert god mot sina medmänniskor ändå!

Han tittade förstulet på henne, när hon var som bäst i farten att peka och beskrifva. — En riktig liten ljusalf var hon — en komplett sagofigur!

Hon öppnade ett ebenholzskåp. »Här är en kalk i drifvet silfver . . . krigsbyte från trettioåriga kriget.» Hon höjde klenoden med en viss stolhet och visade det fina arbetet.

Kandidaten förvånade sig nu som alltid, öfver att folk så naivt ogeneradt skryter med tjufgods. Annorlunda förmådde han icke uppfatta de så kallade krigsbytena.

»Och se, här inne står en glasfågel, som farfar blef bjuden en half million för af en engelsman.»

»En half million» utropade kandidaten, »hur kan man då föredra en ful glasfågel.»

»Den är ju unik . . . förstår ni inte det,» sade hon skrattande.

»Unik eller inte . . . den är ful och den är skör . . .»

»Nej, kandidaten senterar tydligen inte preciosa kan jag höra.» Hon stängde skåpet, gick fram till ett af de stora fönsterna och slog upp det. »Kom och se det här då» sade hon med en ton som — »gillar Ni inte detta häller, så vet jag ingen råd.»

Den friska, rena aftonsvalkan strömmade in och gjorde slottsluftens unkna instängdhet än märkbarare än förut.

De ställde sig i det stora, vidöppna fönstret och sågo ut öfver den af aftonsolen rödglödgade sjön. Rundtom var den långsträckta viken kantad af vass och säf, bakom hvilken på ena stranden runda alar och en hög, mörk granskog reste sig. På den andra stranden låg en liten hvit kyrka, inbäddad i en krans af lummiga träd, nästan försvinnande under ett oproportionerligt högt, svart tak. En rödmålad klockstapel, hvars färg nu ytterligare förhöjdes i den granna aftonbelysningen, prunkade dominerande på en höjd ofvanför kyrkan. Lysande gröna lågo beteshagar med kreatursflockar, bördiga fält och ängar, mellan hvilka en och annan liten skogsdunge smugit sig in. I fonden sänkte sig synbart ned mot skogen vid den aflägsna horisonten det stora solklotet, likasom darrande under sin egen tyngd.

Det var så tyst, att man kunde höra braxnarnas slag i vattnet. Svanorna simmade stolta och lugna. Längst bort såg man en liten fiskarbåt ro från den ena ståndkroken till den andra i vassbrynet.

»Där ligger farfar,» sade Signe och pekade åt

kyrkan till, »ser ni på kyrkogården två mycket höga träd . . . just framför dem är Höögsborgs familjegraf.»

Kandidaten kastade en förströdd blick ditåt. Han kunde inte tänka på farfars graf, när han stod med denna härliga stämningsfulla tafla utbredd för sina fötter

»Frökens farmor har bra rätt, som sätter naturens rikedomar framför de historiska skatterna.»

»Jag vill helst inte undvara någondera . . . båda ge de mig stämning . . . hvad vore den här udden utan slottet, utan riddar Ulf och skön Ingegärd . . . och allt annat från flydda tider.?»

»Hvad den vore? Men se då ut . . . är inte den utsikten förtrollande, hänförande vacker?»

Signe såg ut. »Jo . . . jo visst . . . det är den . . . men om jag stod på ett bärg och såg den, skulle den inte kunna verka detsamma på mig som nu, när jag står här i riddarsalen på Höögsborg.»

»Det förstår jag inte» sade kandidaten.

Signe vände sig hastigt om. »Här stå vi och glömma, att solen håller på att gå ned . . . vi måste skynda oss vidare, om vi skola hinna.» Hon höjde sig på tå, och grep efter haken i fönstret, som hon varligt sköt igen.

De gingo ännu en trappa upp till skön Ingegärds nunnedräkt, Signe sade skyggt: »Om någon rör vid de här bitarne, händer det en olycka.»

Kandidaten teg.

»Ja, det är kanske inte värdt att berätta för Kandidaten, om hvita hucklan heller... men det måste man väl tro åtminstone, som hvarenda torpargumma kan intyga ur sin egen personliga erfarenhet!»

Kandidaten såg, att hon brann af otålighet att få öfvertyga honom, så han svarade »jo för all del fröken... berätta om hvita hucklan, det låter högst intressant... jag har verkligen mer och mer kommit in i den rätta stämningen.»

Och nu berättade Signe med värme om hvita hucklans välgärningar mot folket.

»Om det blir något barn sjukt, medan ni är här, borde ni gå dit och vaka med, så kanske, att ni också fick se henne... det vore bästa boten för Era tvifvel» slutade hon.

»Nej fröken... för mig skulle hon aldrig visa sig... andar visar sig inte för de otrogna.»

»Hvad menar ni med otrogen... är ni då inte gudfruktig?»

Kandidaten såg på henne. Hur gärna hade

han inte velat svara ett ärligt och öppet nej, men han fann det rådligast att besvara blott den första frågan för att inte skrämma henne.

»Jag menar dem, som inte tror på att andar visa sig... man måste tro det vara möjligt... det är första vilkoret för att få se dem.»

»Månne det,» sade Signe besinnande, »det tycker jag vore underligt... hvarför skulle de inte vilja öfvertyga just dem, som inte tro på dem... det vore väl allra mest skäl i, tycker jag.»

Nej, du milda, sankta Hipsomodeja — tänkte kandidaten — talar hon inte nu om andarnas skäl med? — Det här, det var som att komma ut i nötta gummigaloscher på hal is, det gällde bara att kallblodigt gå på och försöka nå land fortast möjligt. Det var ju både ömkligt och löjligt att befinna sig midt i ett samtal om andars förehafvanden och bevekelsegrunder och vara tvungen hålla sig för skratt.

»De vilja kanske inte kasta sina pärlor för svin, som det står i bibeln» framkastade kandidaten.

»Nej, nej, det kan ju hända» sade Signe tankfullt, som hade hon funnit kandidatens tolkning ganska rimlig och sannolik.

»Hvad är det för olycka, som händer, om man rör vid de här bitarne... det fick jag ju

inte höra» sade kandidaten så andäktigt han förmådde.

»Det kan brinna, eller någon kan dö eller göra sig illa... eller ett kreatur kan fördärfva sig...»

»Jaså, det är så där obegränsadt...»

»Ja, det kan vara olyckor af alla slag.»

»Nå, men händer det då aldrig någon olycka, när ingen rör vid skön Ingegärds dräkt» frågade kandidaten oskyldigt.

»Jo, visst kan det hända förstås» svarade Signe lika oskyldigt. Hon var nära att skratta, så naiv fann hon hans fråga.

När de kommo ned i källarvåningen, tände Signe en liten lykta, som stod tillreds, och så trefvade de sig fram, nedhukade under de låga stenhvalfven, där man oupphörligt var nära att stöta hufvudet mot hvassa, nedhängande stenblock eller att stupa öfver de stora, kullriga stenhällarne i golfvet.

Här hade mänskliga varelser hållits fängslade i kolmörker, lidit alla marter en människa kan lida, kroppsligen och andligen, inbommade bakom grofva järndörrar, på hvilka en liten lucka påminde om kanske den obarmhärtigaste och största af alla de grymheter, som bevisades

dem, den nämligen, att de höllos vid lif, att de fingo mat till förlängande af sina kval.

Kandidaten blef så beklämd, så plågad både af den fuktiga, osunda mögellukten, det envisa mörkret och den lifliga föreställning dessa fängelsehålor framkallade om de gräsliga lidanden här utståtts, att han måste be Signe att få gå upp igen. Han stod ej ut längre, han mådde illa vid blotta tanken på dessa arma, inspärrade och hopplösa offer. När de kommo upp var han alldeles grönblek.

»Men hur kommer det sig, att ni tror mer på fängelseberättelserna än på de andra?» frågade Signe. »Det finns ingen nu lefvande, som minns några fångar här... men många som hört riddar Ulf sucka och ännu fler, som sett hvita hucklan...»

»Ack fröken... fängelserna tala själfva ett otvetydigt språk... de lämna intet rum för tvifvel... vore jag instängd där några timmar och tänkte på allt det där eländet, kan det nog hända, att jag skulle höra både suckar och skrammel af bojor och hvad som helst... jag skulle med andra ord känna mina nerver så öfverspända, att jag fick hallucinationer.»

»Hvad är hallucinationer?» frågade Signe.

»Det är syner och ljud, skapade i vår egen

hjärna.» Han hade på tungan att tillägga: »det är hvad de hafva, som höra riddar Ulf sucka eller se honom höja stafven, när de nått en viss grad af enervering genom sitt anklagande samvete», men han bet sig i läppen. Han skulle inte tvista med den där späda liljan, som såg så hypersensitiv ut. Det låg i alla fall något så skärt, så poetiskt, så romantiskt medeltidsaktigt öfver henne, att det kom honom att öfverse med den grofva okunnigheten. I morgon skulle han ju börja sin mission som lärare. Det skulle väl inte dröja så rasande länge, innan han hade omvändt henne med klara fakta.

— Naturvetenskapen lär folk samvetsgrann pröfning, kärlek till sanning och exakta bevis. Åh — det skulle bli en fröjd att få leda en ung människa från mörker till ljus, från okunnighet till åtminstone en smula vetande! — Hon såg inte dum ut alls, snarare hade hon ett klokt och intelligent ansikte. Det skulle gå så lätt, det kände han på sig. Konsten var bara att gå nog försiktigt, nog planmässigt tillväga. Han skulle börja vid början och så skrida långsamt framåt, omutligt afslöjande vetenskapens nakna sanningar, obönhörligt bindande med ovedersägliga, solkara

bevis, tills hon befunne sig på samma ståndpunkt som han. Då skulle han med stolthet se på sitt verk och på sin vetenskap. Ty, likasom mikroskopet nu kan åskådliggöra våra kroppsliga, osynliga fiender och lära oss bekämpa dem, så kan naturvetenskapen framdraga i ljuset våra andliga, smygande fiender, fördom och okunnighet, och underkufva dem. Den är det, som skall göra människan till herre öfver sig själf och den henne omgifvande naturen —.

Kandidaten lät sina stolta förhoppningar om naturvetenskapens makt dana de mest bedårande hägringar, som växte ut i gigantiska dimensioner. Det fanns ingen gräns för hvad naturforskningen skulle komma att uträtta i världen och för hvad människan skulle förmå, när hon en gång nått långt in i den fjärrliggande framtiden.

V.

Kandidaten hade sorgfälligt beredt sig på sin första lektion. Signe och han sutto på hvarsin sida om ett stort bord, på hvilket en jordglob stod, vid sidan af några böcker och planscher.

Efter en inledande framställning om rörelsen i vårt solsystem harskade han sig och sade »nu fråga vi... hur har hela detta system uppstått»?

»Härpå äga vi ett svar i La Places hypotes, grundad på astronomiska iakttagelser och sedermera styrkt af fysiska upptäckter... det fanns i världsrymden en enormt stor, roterande, upphettad dunstmassa, i hvilkens medelpunkt bildades en tätare kärna... det var solen. Sedan lösrycktes från dunstklotets omkrets den ena dunstringen innanför den andra, hvilka i sin tur roterande förtätades till självständiga klot... det var planeterna och däribland jor-

den... på samma sätt bildades sedan månarne kring planeterna... således också jordens måne.»

»Men så kan det inte ha gått till» afbröt honom Signe »för det står tydligt, att Gud skapade solen och månen på fjärde dagen... och efter La Place skulle ju således solen vara det som skapats allra först!»

Kandidaten blef vid detta inkast äfven han lösryckt, det kom så oväntadt. »Min goda fröken», sade han »hur kan man begära, att Moses, som lefde femton hundra år före Kristi födelse, skulle hunnit lika långt i naturforskning som vi?»

»Nej, naturligtvis inte... men det behöfs ju heller inte, när Gud själf ingaf honom, hvad han skulle skrifva.»

Kandidaten ref sig bakom örat; inte kunde han nu ge sig in på läran om bibelns gudomliga ursprung! Han uppbjöd all sin fyndighet att komma ifrån detta och sade: »Visserligen ansåg sig Moses, eller hvem det nu var, som författat Mose böcker, vara inspirerad af gud, men inte fäste väl han så synnerlig vikt vid den naturhistoriska troheten... han hade ju så mycket annat att skrifva om, som var viktigare på den tiden...»

Signe tittade besinnande ned i sitt knä.

Kandidaten fann rådligast att lämna kapitlet om Mose naturvetenskapliga ståndpunkt och sade raskt: »Men låt oss nu inte tala om Moses, utan om naturforskningens resultat.»

Och han fortsatte att berätta om jordskorpans bildande m. m. och de geologiska perioderna, de för oss ofattligt stora tidrymderna, och deras aflagringar.

Signe hörde på, fängslad af berättelsen, men när han kom till triasformationen och talade om de äldsta lämningarne af däggdjur, sade hon med ifver: »Nej, men det är ju alldeles omöjligt... fåglarne skapades före några däggdjur...»

Kandidaten låtsade inte om anmärkningen; han hade ingen lust att uppträda som apologet utan fortsatte.

Men Signe såg tviflande ut i sitt sinne, ty hvad som står i bibeln, det är sanning — det är det enda man riktigt vet, att man törs tro på — det hade hon klart för sig.

Lika illa gick det, när han en dag skulle framställa teorien om människans ursprung. Förgäfves förklarade han för henne, att människan utvecklats ur vida lägre former och att den mänskliga varelsen före födelsen nu ge-

nomgår så att säga en repetition af människosläktets hela utvecklingsserie.

Signe var så envis, så orubblig i sin tro på bibelns absoluta auktoritet äfven i afseende å det första människoparets skapelse, att kandidaten såg sig nödsakad att frångå dessa första stötestenar, hvarefter allt gick lätt och glatt, så fort han kommit loss från den kinkiga skapelsen.

Hon var road af botanik, af zoologi, af allt han hade att lära henne; deras lektioner, som oftast försiggingo ute i fria naturen voro högtider af undervisning.

När han såg, hur lätt hon hade att lära, hur klart hon fattade och mindes, hoppades han, att det vetande hon nu inhämtade en gång skulle verka retroaktivt och tvinga henne in på den rationela ståndpunkten. Han befarade icke möjligheten af något annat, lämnade lugnt den bibliska naturforskningen åt sitt öde och fortsatte sitt upplysningsarbete, viss om att förr eller senare afgå med segern.

Dessemellan förde han det angenämaste landtlif och trifdes med alla i familjen. Till och med friherrinnan Josephine, som annars var så svår att komma till rätta med, var ytterst nådig

mot honom, sen han befriat henne från de svåra ryggplågorna.

Hon kunde nu orka med utfärder till lands och sjös utan att blifva sängliggande nästa dag, och hon var gladare till lynnet än nånsin förr på landet.

Kandidaten roade henne med muntra upptåg och förstod att skringra molnen, när de hotande drogo sig samman på hennes panna; då fann han på en eller annan förströelse. »Har friherrinnan lust att spela ett parti casino», eller »har friherrinnan lust att lägga kartan» — det var en karta i bitar — och hon hade alltid lust. Under prat och skämt förlöpte så en timme, och på den tiden hade hon hunnit glömma anledningen till sitt misshumör. Ibland hjulade han några hvarf och slog fri volt, med hvilka konststycken han mer än en gång lyckades försätta henne i godt humör.

En kväll kom han inspringande till henne: »Sjön är så vacker i afton, sade han», »och belysningen är förträfflig... vill friherrinnan ha staffage, så skall jag ro ut med fröken Signe?»

Friherrinan var nämligen road af att måla små sjöstycken i aftonstämning och ansåg det då absolut nödvändigt att ha en båt med på

taflan. Förut, innan kandidaten kom, måste hon på förhand tillsäga en af drängarne att på bestämdt klockslag ro ut, men det blef så prosaiskt, att hon förlorade hågen.

Nu däremot hade hon fått dubbelt nöje af sitt tidsfördrif, sedan kandidaten intresserade sig för hennes målningar och gärna talade om dem. Ingen hade förr tagit ringaste notis om dem. Edvard kinkade på terpentinlukten och kunde inte begripa, hvad det var för roligt att kludda och måla, när det inte var till någon nytta alls, och hennes man hade alltid iakttagit den mest reserverade tystnad angående hennes konstprodukter.

Upplifvad af kandidatens uppmuntrande förslag, svarade hon: »Det vill jag visst... det var bra ni påminde mig. »Signe» — ropade hon »kom fort och sitt i båten!»

Hon hämtade i hast sitt skrin. Kandidaten bar staffliet, tog äfven skrinet och de skyndade alla tre ned till stranden.

Kandidaten rodde ut med Signe ett stycke på sjön och ropade i land: »Är det bra nu?»

»Nej, mer åt vänster» skrek friherrinnan och gestikulerade med sin venstra arm.

Slutligen fann han den punkt och det läge hon önskade. Då hvilade han på årorna och

såg sig omkring. Sjön var stilla och blank som en spegel, återgifvande den upp och nedvända bilden af den mörka parken, som kantade stranden. Trädens toppar syntes med skarpa konturer, klara och tydliga i vattnet som en taggig spets. En och annan gädda hördes slå; trollsländor kommo farande med ett vresigt mummel och voro lika hastigt borta igen, eljes var allt tyst.

»Sjung litet nu,» sade han till Signe.

Hon sjöng genast med sin klara röst enkelt och okonstladt »Du gamla, du friska, du fjällhöga nord.»

»Hörde ni ekot?» sade han.

»Nej... jag tänkte inte på det.»

»Jag tyckte nästan, jag hörde de fyra sista stafvelserna *dö i norden.*»

»Signe» ropade hon för att försöka ekot, »Signe» svarade det, och hon skrattade och fick tillbaka ett litet gnäggande skratt, som kom dem båda att skratta ännu mer.

»Calle» ropade kandidaten, och ett hårdt groft »Calle» kom tillbaka.

»Ni skulle inte låta någon människa säga Calle till Er... Charlie skulle ni kalla Er». Och så ropade hon »Charlie,» och ett mycket svagt »Charlie» hördes.

»Vi ska ropa på en gång, så få vi höra, hvems svar blir bäst... jag ropar frökens namn och fröken ropar mitt». Och för att få det riktigt precis räknade han, »ett, tu, tre» och så ropade de. »Signe» hördes ekot svara, »Charlie» försvann bara i en röra, och så skrattade de igen.

»Ro närmare vassen» skrek friherrinnan.

»Signe kan ta näckrosor där med detsamma... jag vill ha båten närmare solnedgången». Hon pekade och fäktade med penseln åt höger.

De rodde till vassen. Signe böjde sig efter näckrosor, drog upp en hel mängd och lade dem på botten i båten. De långa, våta stjälkarne ringlade sig likt ormar.

»Hvad tänker Ni göra med de där?» frågade han.

»Jag skall sätta dem i vatten i salongen... det är så vackert...»

»Nå, låt oss nu höra... till hvilken klass hör näckrosen?»

Hon tog en blomma och undersökte den.

»Den har flera än tolf ståndare, och de äro inte fästade på blomfodret... då hör den väl till trettonde klassen, Pölyandria?»

»Det är riktigt... än den där då?» sade

han och petade med åran på en Potamogeton. Signe drog och slet och fick med möda upp en.

»Nej, den här vet jag inte,» sade hon, sen hon noga synat blomman på alla kanter.

»Åjo ... se efter, hur många ståndare det är!»

»Jag ser inga ståndare alls!»

»Se här ... tag min loupe!»

Hon förde blomman till loupen. »Jo verkligen ... fyra ståndare ... fjärde klassen, Tetrandria,» utropade hon stolt.

Bäst de voro inne i botaniken, hördes barons lockande toner från pianot.

Signe kastade längtansfulla blickar åt land till. »Ack, om mamma ändå ville sluta snart, så vi finge komma in och höra pappa spela,» sade hon otåligt.

»Men hon är ju så road af sin målning,» sade han i halft bedjande, halft förebrående ton.

Signe kände ett svagt styng i samvetet:» Ja, ja ... Ni har nog rätt i det —!»

»Det är nog för i dag nu,» ropade friherrinnan, som tröttnat i armen.

De skyndade i land, läste båten, sprungo uppför backen och smögo sig in i salongen så tyst, att baron inte skulle märka. att någon kom. I hvarsin stor, mjuk stol satte de sig så

att höra på musiken. Det var Signes största fröjd, när hennes far fantiserade, hvilket han mycket sällan gjorde.

Baron satte sig nästan aldrig till pianot, om någon fanns i rummet. Men var han väl inne i sitt spel, tänkte han på intet; då fick man gärna tyst tassa in på tå; det brydde han sig ej om. Då lefde han inte längre i denna världen; då hade han gifvit sig fantasien i våld.

I allmänhet hade hans spel vid sådana tillfällen ungefär samma karaktär. Hur omväxlande melodierna och harmonierna än kunde vara, alltid kom där en liten enkel, vemodig, frågande melodi i moll och ett varmare, mer inträngande svar. Så stormade han bort i löpningar och ackord härs och tvärs; det kunde gå som ett åskväder öfver pianot, men så kom samma melankoliska melodi tillbaka stilla dröjjande, smekande, bedjande och klagande, tills den försvann i en hviskning och ett sakta uthållande af grundtonen. Då steg han upp, lade igen locket på pianot och gick in i sitt rum, där han sedan länge hördes gå fram och åter på golfvet med hastiga steg.

Hade någon af åhörarne förstått att tyda dessa toner, hade de vetat, att den lilla melodien sjöng »Sigrid, Sigrid, älskar du mig? Sig-

rid, Sigrid, jag tänker på dig.» Men ingen förstod hvad han talat; själf sökte han inbilla sig, att det var bara musik, bara fantasier på piano, bara litet hvila — en stunds rekreerande njutning långt borta i drömmens rike —.

Alla, som hört baron Gösta de la Roche, talade om, att han spelade så ovanligt vackert och så egendomligt, men ingen visste, att det egendomliga i hans musik låg däri, att han skildrade sitt hjärtas korta saga i sin känslas alla nyanser, i sin fantasis rikaste form —.

Kandidaten förstod sig egentligen inte på annan musik än »Björneborgarnes marsch» eller »Sjung om studentens lyckliga dar.» Något i den genren skulle det åtminstone vara för att skänka honom fullt välbehag, men han tyckte i alla fall, att det »lät rysligt vackert», när baron spelade. Och som han visste, att det var Signes förnämsta njutning att höra fadern, blef han glad, så fort det första anslaget klingade. Han kunde springa långt ut i parken för att ropa hem henne, om hon var ute.

»Tycker ni inte det är, som om ni vore i himlen, när ni hör pappa spela?» frågade hon honom.

Han skrattade och sade: »Det är rasande svårt att föreställa sig hur det är där, men nog är

barons spel vådligt fint... det tror jag bestämdt.»

Ofta var baron på senare tider upplagd att spela dansmusik om kvällarne. Friherrinnan drog sig då tillbaka till sina rum. Hennes nerver tålde inte vid rytmisk pianomusik.

Baron ville, att de båda ungherrarne skulle dansa med Signe; hon behöfde öfning, innan hon skulle ut på baler i vinter. Och de dansade med nöje, och baron gjorde sina rättelser: »Inte hufvu't på sned... för all del... Kandidaten håller handen för lågt... litet högre... rak i ryggen, Signe... rak och smidig, det är dansens A och O... du tar för långa steg, Edvard.»

Han gjorde sig mycken möda att instruera, men hade till sist också inte så litet heder af sina elever; de dansade elegant och vackert och voro särdeles roade.

I synnerhet Edvard fann denna omväxling vederkvickande och nyttig. Han visste nämligen, att han ej var god dansör, och var nu glad att få öfva sig.

»Orkar du dansa mer Signe, så håll på med mig en stund till», sade han en kväll till Signe.

Och hon gjorde sin bror gärna till viljes.

»Du har tagit dig riktigt bra», sade hon till honom, »nu går det så jämt».

»Tycker du . . . det var stiligt! Hör du Signe, det var tusan så god idé det här af pappa att låta oss dansa i stället för att sitta och gäspa i oasen . . . har du märkt Signe, hvad mamma blir konstig, när hon sitter ute om kvällarne?»

»Ja ser du, när skuggan kommer, blir mamma rädd, men det vill hon inte visa pappa, för han tycker så illa om det . . . därför sitter hon kvar.»

»Det är bestämdt inte nyttigt för henne . . . Calle säger, att vi skulle pigga upp henne mer . . . den som bara visste, hvad man skulle hitta på för henne!»

»Tänk, om vi skulle kunna narra henne att dansa,» sade Signe.

»Dansa . . . ä' du tokig?»

Men Signe sprang fort fram till kandidaten och hviskade helt tyst: »Vill inte kandidaten gå in och bjuda upp mamma till vals . . . hon lär ha dansat alldeles utmärkt i sin ungdom, har jag hört.»

»Jo, det var en ypperlig idé.» Han skyndade sig in och kom verkligen genast ut med fri-

herrinnan under armen, och hon dansade charmant.

Hennes man ropade: »Bravo, bravo ... ser du Signe, så skall en vals se ut!»

Baron kände alltid tillfredsställelse, när han fick en anledning att berömma sin hustru. Det var honom en glädje att åtminstone få gifva smulor, när han icke kunde gifva bröd.

Och friherrinnan blef helt smickrad och road.

Nu ville Edvard också dansa med sin mor. Efter den dagen hände det ofta, att hon deltog i dansen.

Hon talade till och med om att arrangera en liten bal, men vid närmare eftersinnande kunde man inte få hvarken herrar eller flickor nog, för att det skulle bli något riktigt. Hon öfvergaf förslaget, men hade af blotta medvetandet om att tåla vid en dylik ansträngning blifvit helt animerad.

Massagen hade gjort god verkan, det kunde hvar och en se. Friherrinnan utbad sig, att kandidaten ville fortsätta den äfven under vintern, och det lofvade han.

Det var inte bara på Höögsborg kandidaten hade roligt denna sommar. Äfven hos grannarne hade han många glada stunder, än med

kräftfångst och höåkning, än med dans och lek. Öfverallt blef han en gärna sedd gäst för sitt goda lynnes skull.

En gång blefvo han och Edvard bjudna jämte några resande herrar till länsman, som bodde i närheten. Edvard kände sig ohågad att resa bort, blef derför hemma och uppdrog åt kandidaten att framföra hans ursäkt; han skulle ut på jakt tidigt nästa morgon.

Kandidaten for och kom hem förtjust öfver att vara laddad med en rolig historia åt Edvard. Genast nästa morgon berättade han den. Han hade, utan att veta det, hela kvällen blifvit tagen för löjtnanten-baronen af en af de främmande herrarne; hade undrat, hvarför den där herrn var så undvikande och stram och stumt pokulerande och bara sneglade och blängde som en ilsken tjur. Men så, genom en händelse, upptäcktes misstaget. Då störtade sig tjuren i famnen på honom — då lossades hans tungas band, och med rödsprängda ögon bölade han: »Skål skål, låt oss bli bröder ... jag har ju suttit här och trott, att du var en så'n där tusan djäfvel i pickelhufva eller hur jag skall säga ... och så ä' du ju en hedersknyffel ... skål för tusan ... kära bror, skål ... och förlåt mig!» Och sedan hade han gjort sitt allra

bästa att sona den oförrätt, han ansåg sig ha begått.

Kandidaten och Edvard skrattade i kapp.

»Om jag begriper, hvarför folk ä' så arga på militärer!» sade Edvard.

»Det är ganska lätt att förstå... det är för att ni äro så'na öfversittare och för att uniformen gör för mycket väsen af sig... det är ju ett sådant bjäfs och slammer, att det inte kan annat än reta vanligt fredligt folk.»

»Bara afundsjuka... det är hela saken.»

»Nej, inte *hela*... inbilla dig inte det!»

»Men à propos kläder,» inföll Edvard, »hvad går det åt Signe nu om dagarne... hon, som förr totalt försummat sin toalett, har stilat upp sig alldeles betydligt på sista tiden.»

»Tycker du det?» Kandidaten fick plötsligen ett infall att klifva upp på en stol och på nära håll beskåda ett litet kopparstick på väggen och tog sig till att hussja och gnida på glaset. Han blef röd i ansigtet af ansträngningen.

»Det är som om hon blifvit vackrare med», fortsatte Edvard.

»Å — vacker har hon väl alltid varit.»

»Ja, det förstås, men förr var det något så där eteriskt, eller hvad jag skall kalla det... hon var aldrig med riktigt om nå'nting...

tänkte på himmeln, eller hvad det var hon gick och drömde om ... men nu är hon sprittande och glad ... riktigt treflig ... och har inte lipat en enda gång på veckotal.»

»På sommrarne gråta inte fruntimmer så mycket... det är mest om vintern, när de sitta instängda och få förstörda nerver, som de bli så öfverdrifvet sensitiva.»

»Ja, det är verkligen dumt, att de sitta inspärrade jämt ... den fördelen har då i alla fall de odrägliga emanciperade fruntimmerna, att de ha kurage att sköta sig med ordentligt sportslif.»

»Ja», svarade kandidaten frånvarande.

»Men om jag tänker mig Signe på en velociped utåt landsvägarne, så ryser jag.»

»Hur så... hvad gör det, om hästen har fyra eller två ben?»

»Jo, ser du, det ena är chic och det andra är oskick.»

»Nej, hör man på bara ... en äkta Göteborgswitz! — Kom nu, så söka vi upp fröken Signe och få henne med till krocketplan... den sporten tillåter du ju damerna i nåder.»

Edvard gäspade och sträckte på sig, men följde med.

»Se där går hon ju och öfvar sig,» sade han, när de kommo ut på gården.

De började spela.

Signe var klädd i en ljusröd sommarklädning som satt löst och var tämligen urringad rundt om halsen. Man såg halsgropen och den mjuka fint böjda nacken, ofvanför hvilken det ljusa, på en gång glänsande och urriga håret lekte i en mängd krusor och skiftningar. Hon gick utan hatt på den skuggiga planen.

»Nej, men så du slår», röt Edvard, »rätt i gapet på Signe!»

»Ja, det var illa slaget, det medger jag,» svarade kandidaten och rodnade. Han hade råkat att se på Signe i stället för på klotet.

Signe rodnade äfven hon och måttade noga, hur hon bäst skulle begagna sig af kandidatens olyckliga läge, men så slant klubban, och han fick i stället god hjälp till alla tres förnöjelse. Efter första partiet voro Edvards krafter uttömda. »Det är ju så hett, så man kan försmäkta... kvaft och otäckt... jag går in och lägger mig på soffan i biljardsalen... väck mig, när det ringer till middagen!» Med släpande steg masade han i väg.

»Snart är det slut på den här trefliga som-

maren,» sade kandidaten, »jag fick bref i dag om att jag måste resa om en vecka.»

Signe rodnade. »Kan ni inte stanna längre?» frågade hon blygt.

»Nej, tyvärr... det är omöjligt.»

»Det blir bra tomt... efter läsningen», sade hon långsamt och satte sig på bänken, lämnande spelet.

»Ja,» sade han kort och stödde sig mot klubban, som han vred mot marken.

»Men ni kommer ju ofta till oss i vinter?»

»Så ofta jag får,» svarade han. Han hade med ens blifvit ordknapp och allvarsam.

»Jag får inte läsa för er i vinter, har pappa sagt... jag hinner inte med mer än musiken och litet språk... och så sällskapslifvet förstås.»

»Jaså».

»Kommer ni inte hit nästa sommar?»

»Nej, då kan jag inte.»

»Men nog skulle jag bra väl behöfva en riktig repetitionskurs?»

»Det finns nog många, som kunna ge er den.»

Signe blef blodröd; tårarne voro nära att stiga henne i ögonen. »Kan ni inte lofva mig att hälsa på oss en vecka åtminstone... aldrig ha vi haft en så glad och rolig tid här förr... och mamma har blifvit så rask och duktig...

lofva mig det», sade hon och räckte fram sin hand mot honom.

»Det lofvar jag,» sade han och tryckte hennes lilla hand, som dröjde ett ögonblick längre än den behöft i hans.

»Tack,» sade hon.

Kandidaten hade blifvit blek, ögonen hade mörknat och fått ett djupt, nästan bekymradt uttryck, som var främmande för hans eljes så entonigt glädtiga, sorglösa ansikte.

Han vände sig halft ifrån Signe. Hon såg, att hans bröst höjdes och sänktes hastigare än vanligt. Hon ville säga honom ett riktigt vänligt ord, letade och letade, men fann intet, steg i stället upp för att gå.

Han böjde sig ned och plockade några prästkragar i gräskanten, som han räckte henne.

Hon stack dem i bröstet. Under tystnad gingo de tillbaka till byggningen.

VI.

Signe hade för första gången i sitt lif längtat att få flytta in från landet till Stockholm. Hon gladde sig åt att där få träffa kandidat Tollén igen. Det var så ofantligt mycket hon ville tala med honom om. Såväl om hvad de läst under sommaren som om mycket annat, hon gått och funderat på, ville hon höra hans mening.

Men nu, då hon väl var där, voro hans besök så korta, att hon knappast hann byta ett ord med honom. På klockslag kom han, och på klockslag gick han. Endast sällan blef han bjuden hem, då modern tyckte, att hon ingenting hade att bjuda honom på, nu sedan Edvard låg borta på Strömsholms ridskola.

Och när friherrinnan en gång träffade sin dotter och kandidaten konverserande i tamburen, medan han tog på sig öfverrocken, fann

hon för godt att flytta Signes spellektion till kandidatens massagetid. Efter det såg Signe honom endast, när de möttes på gatan.

Hon var så ledsen häråt; det riktigt grämde henne. Men hon tänkte på den veckan i sommar, som skulle komma; det var hennes tröst. Då skulle hon ta grundlig revanche för vinterns sparsamma sammanträffanden.

Under tiden följde hon liknöjdt sin mor från visit till visit, från bal till bal, från sömmerskan till modisten. Hon var så trött ibland, att hon kunde stupa — så utledsen vid detta jäkt, detta bråk.

Hade hon inte haft sommaren med dess hopp att glädja sig åt, tyckte hon, att det skulle varit omöjligt att stå ut med detta själsmördande lif.

Ofta fick hon också mottaga förebråelser af sin mor, för att hon såg så likgiltig ut. »På det sättet blir en flicka aldrig gift,» hade hon sagt, »första vilkoret för att få en man är att se road ut.»

Det var en verklig befrielse för Signe, när hon i början af juni fick flytta ut till Höögsborg. Men hur olikt sig var icke nu det kära stället, när kandidaten — eller doktorn, som han numera kallades — var borta. Signe hade riktigt svårt att

se de ställen, där de brukat sitta och läsa — de platser, där de spelat och lekt. Hon blef vemodig hvar gång hon gick förbi dörren till det rum, där han bott.

Hennes enda tröst var farmor, som med finkänslighet och ömhet ej låtsade märka, att hennes hjärta var sjukt, hennes tankar långt borta. Med hufvudet i hennes knä kunde hon få gråta ut ibland, utan fara att blifva tillfrågad om orsaken. Hon var viss om, att farmor förstod henne utan ord — farmor som visste, hvad kärlek var — visste, att allt annat i världen är bara tomhet — det hade hon själf sagt. Alltid förstod farmor att leda samtalet in på de banor, som voro Signe kära och som passade hennes sinnesstämning vid hvarje tillfälle.

Ofta gick hon till kyrkogården och lade blommor på sin farfars graf, alltid lika från farmor och henne. Hvarje lördagskväll band hon två stora kransar. Farmor satt då bredvid, bröt af lagom stora kvistar och räckte henne blommorna, en efter en, allt medan hon talade om sin ungdom och sin förälskelsetid och hur lycklig hon varit. Signe tröttnade icke vid det kapitlet; det var som nytt hvar gång.

Och så gick hon med de stora kransarne uppträdda på armen. Dessa dagar brukade

hon göra längre besök vid grafven än annars. Då putsade hon och prydde den, vattnade och krattade, och till sist, när allt var färdigt, satte hon sig ned på den lilla trädgårdssoffan under tårpilen och tänkte på den tid, som varit, medan hon såg öfver till Höögsborg på andra sidan viken.

Den ensliga kyrkogården, inhägnad af en stenmur, öfverensstämde så väl med hennes känslor. Där låg den gamla kyrkan med sin vindflöjel, som skrek och pep likt en sjuk fågel hvar gång den med en ansträngning vände och vred på sig. Hur många kära minnen hade hon inte därinne från sin barndom, när talgljusen i julottan rökte och osade och klipptes med fingrarne af kyrkvaktaren och den gamle klockarn spelade falskt, men andakten i alla fall var renare och mer oförfalskad, än hon sedan sett i någon kyrka. Och den var henne så kär, så kär! Där hade hon suttit bredvid farmor med sin hand i hennes och försökt följa med, hvad prästen sade —! Allt detta, det var nu borta och förbi — liksom hennes glädje, som också flytt ifrån henne.

Det var ingen riktig sommar i år, tyckte Signe. Hon orkade inte njuta af någonting. Inte ens midsommaraftonen hade kunnat gifva

henne den poetiska stämning, som alltid förr. Hon hade gått ut på ängen och plockat sina nio vilda blommor, bland dem just de viktigaste, »nattviolen» och »Jungfru Marie hand», lagt dem under hufvudkudden och noga aktat sig att tala ett enda ord — men ingenting hade hon drömt — ingenting. Och hennes försök att af den blommande rågen få veta något om framtiden hade också alldeles misslyckats.

I hemväg från blomplockningen på ängen hade hon före midnatt »knutit ax». Hemlighetsfull och sakta susande hade den stora, täta rågåkern stått, gömmande på vallmo och blåklint. Den hade just sett ut, som om den vetat något, som den kunnat förtälja, om den bara ville. Två lika höga och lika stora ax hade hon valt, knutit ett rödt silkesband om det ena och ett svart om det andra och kysst dem båda. Men när hon nästa morgon kom för att se, om hennes framtid skulle blifva ljus eller mörk, stodo axen jämnhöga och gåfvo intet, platt intet svar. Detta ökade hennes missmod.

En gnagande och skafvande längtan malde och malde utan uppehåll i hennes hjärta. Hon bara trängtade efter den dyrbara veckan, då hvar timme, hvar stund skulle blifva henne en kostbar juvel. Om kvällen gladde hon sig åt,

att hon var en dag närmare målet, om morgonen önskade hon, att det snart blefve afton igen.

Åter och åter genomgick hon i sina tankar allt hon skulle tala med doktor Tollén om, när han kom, allt hon skulle fråga honom om, och genomilades af en hastig fröjdekänsla vid tanken på, hur roligt det skulle bli.

Men sommaren gick så långsamt. I år ville den aldrig ta slut. Inte förr än i September kunde han komma. Långsamt som sniglar kröpo dagarne fram.

Ingen bestämd verksamhet hade hon heller, som kunde förkorta tiden. Läkarn hade sagt, att hon bara skulle hvila. Hon hade blodbrist och borde vara ute så mycket som möjligt.

Största delen af dagen låg hon och dåsade i en hängmatta, försökte läsa, men hade svårt att hålla tankarne samlade; hjärnan kändes som en klump i hufvudet. Efter ett par sidors loj och tankspridd läsning lade hon vanligen ned boken och föll i tankeslö dvala. Medveten om alla ljud omkring sig och medveten om att något förföljde och marterade henne, fördes hon bort af en lätt slummer, liksom en farkost utan roder föres af strömmen och vinden.

Sent omsider kom September verkligen, solig och klar, och doktor Tollén likaså. Signe trodde, att hjärtat skulle bulta hål på klädningen, när hon såg honom stå där igen i »oasen», lika glad, lika lifsmodig och kraftig som förr. Det var med nätt nöd hon kunde svara på hans fråga »hur står det till?»

Hennes fina läppar darrade, när hon svarade: »Tackar bra.»

»Jag gratulerar till examen!» sade baron.

Doktorn bugade sig: »Ja, det är skönt att ha den bakom sig.»

»I morgon få vi hem Edvard,» sade friherrinnan, »bara på några dagars besök.»

»Det skall bli roligt att få se honom... hur har han trifts därborta? I vintras var det visst litet si och så med den saken?»

»Åjo, rätt bra, tror jag.»

»Han är så inne nu med sin ridning, att han tänker visst inte på något annat. Han har fått en halfblods fuchs, och den läker såren efter Stockholmslifvet,» sade baron.

Doktorn såg på Signe. I den mörka klädningen såg hon än mer blek och mager ut än annars.

»Fröken har blifvit mager.»

»Ja,» sade baron med en tung suck, ...

»Signe är inte stark... hon har varit klen hela våren... läkarn får inte bukt med hennes envisa beksot.»

»Gör fröken ingenting för den?» frågade doktorn.

»Jo, jag är ute i luften.»

»Jag skall skicka fröken några hundra piller, som skall ge fröken en hel hop röda blodkroppar,» sade han. »Men allvarsamt sagdt, det är ju fasligt, så fröken har magrat!»

»Tre kilo sen i somras,» sade hon.

»Tre kilo?» upprepade han, och ett moln af allvar drog öfver hans ansikte.

Nästa dag kom Edvard med buller och bång, jakthundar och bössor. Han hade fått något mer manligt i sitt utseende. De små tvifvelaktiga skuggningarna på öfverläppen hade växt ut till obestridliga mustacher.

Det var med oblandad glädje baron de la Roche återsåg sin son denna gång. Edvard hade under hela sin bortovaro icke i något afseende vållat sin far bekymmer. Tvärtom hade han, utan allt krångel, skött sig ordentligt till befälets belåtenhet.

Detta välförhållande ville fadern belöna och

skulle därför göra stor middag för sina grannar, som han ej sett hos sig på länge.

Det blef ett grufligt »hevelej» med allt, som skulle ordnas och göras. Alla voro sysselsatta med förberedelserna. Doktor Tollén ritade små lustiga kort, på hvilka han präntade middagsgästernas namn, Edvard arrangerade en dekoration i matsalen af vapensköldar och flaggor öfver en grupp gröna växter. Han hade tagit af sig rocken och västen och arbetade i sitt anletes svett. Än stod han högt uppe på en stege och hamrade, än sprang han till andra ändan af rummet för att se, hur det tog sig ut.

»Kom ut nu och titta!» ropade han till Signe, som ordnade blommor i en hel rad med vaser och skålar ute i serveringsrummet.

»Ohoj Tollén!» ropade han i farstun. »Kom ned med dig ett tag, är du snäll!»

Doktorn kom, man mönstrade, kritiserade och ändrade, tills Edvard alldeles upplöst af värme nedsjönk på en stol.

»Det är tusan så besvärligt, att bli ärad, det märker jag det!»

Han torkade svetten ur pannan och rundtom halsen.

»Men nu måste jag ha mig ett bad. .. Cleanliness is next to godliness... det är mitt

är mitt valspråk, fast Gud skall veta, att jag är ett lefvande exempel på oriktigheten i den satsen... åhåjaja... låt nu se, att Ni är flitiga, mina barn, medan jag är borta... God bless you!»

»Kom nu och hjälp mig också,» sade Signe till doktorn. »Gör nu era anmärkningar ... säg duga de?» Hon pekade på sina blomsteruppsatser.

»Det fattas något i dem alla» sade han, sedan han låtsat granska och mönstra dem ytterst noga.

»Hvad då?» Signe såg nyfiket frågande på honom.

»Jag skall strax säga,» sade han och sprang ut. Inom ett par minuter var han tillbaka igen med en knippa prästkragar, som han lämnade Signe.

Hon tog emot dem med ett lyckligt leende. Hennes kinder fingo färg. Hon stack ned en prästkrage i hvarje uppsats. En hel knippa lät hon trona i fruktskålsglaset. Högt öfver persikor och aprikoser och stora drufklasar reste de sig och sågo sig omkring likt glada ögon. Och till sist satte hon några vid sitt bröst.

Det var det första ord hon fått af honom, utan att hela familjen varit närvarande — och

det blef det sista under hans korta vistelse på Höögsborg.

Om det berodde på ett oblidt öde eller en vaksam mor, det visste Signe ej, men inte en enda gång hade hon fått träffa doktorn i enrum, inte en enda gång hade de som förr gått tillsammans ute utan sällskap.

Och nu var han rest. Det sved i bröstet på henne och bultade i hennes tunga hufvud. Om hon ändå visste, att han höll af henne — hvarföre hade han ingenting sagt — icke ett ord, som hon kunde tyda så som hon ville — men hans ögon hade följt henne och ofta glindrat till, när hon talat vid honom — hans handtag hade varit fastare än förr, nästan som om han hade svårt att släppa hennes hand — — men allt det där — det kunde ju vara bara hennes inbillningar — kanske hade allt varit likadant förra sommarn också, fast hon då inte observerat det —!

Hon grubblade beständigt i samma nötta, oafbrutna tankecirkel, längtade och saknade. Om nätterna spratt hon till i sömnen och vaknade med hjärtklappning — ofta kunde hon knappast somna in, när hon lade sig. Om da-

garne var hon trög och sömnig, hopkrympt och olycklig i sin ensamhet.

Hon kände inte igen sig själf. Hon hade fått så många besynnerliga tankar. Hvar hon gick tyckte hon, att det var två af allting. Det var som man och kvinna. Två voro grindstolparne, parvis stodo alléträden, parvis stodo hennes skor, parvis gingo hästarne för vagnen — allt var två utom hon, som var ensam, så omätligt ensam! Det blef som en fix idé på två, som hon inte kunde befria sig ifrån. Den gjorde henne allvarsamt orolig för sig själf. Hon resonnerade med sig för att få bukt med den. Kanske folk i allmänhet hade bara en fot! Hur skulle skorna kunna vara annat än två?

Det gick icke an att ha sådana där konstiga, afvita tankar. Hon satte händerna för ögonen och skämdes, att hon hyst sådana främmande, idiotiska idéer. De *måste* bort — hon *måste* arbeta emot dem med all gevalt, när de trängde sig på henne — hon föresatte sig att skjuta bort dem med begge händer, långt ifrån sig, så fort de skulle visa sig igen.

Sedan doktorns pillerflaska kommit i postpaket, kände hon dock som ett slags sällskap tre gånger om dagen. Det var ju lika många vänliga tankar från honom, som det var piller!

Bestämdt gjorde de inte också verkan! Hon kände sig redan litet uppkryad och började gläda sig en smula åt den dagen, då hon åtminstone skulle äga möjligheten att möta honom på gatan — att se hans snabba elastiska gång, eller i bästa fall få språka några ord med honom som hastigast.

Efter ett sådant möte brukade det ju vara alldeles, som när solen skiner en vårdag — då lyste det och lekte inom henne, och hoppet sköt upp genom den frusna, döda marken i hennes inre, just som de första glada små vårblommorna.

VII.

Alltsedan ett svårt svindelanfall, som baron de la Roche haft på hösten, hade han icke varit alldeles som förr. Han kände ibland symptom af det onda och var ofta nedstämd och tungsint.

Den enda, som då kunde framlocka ett leende i hans ögon, var Signe.

Nu hade han igen haft en släng af sitt onda efter en tids' ganska ansträngdt arbete i tjänsten. Han låg på sin soffa med en filt öfver sig och var mycket blek. Signe hade krupit intill honom på sofikanten och talade om farmor, hur god hon var och hur mycket hon höll af henne, citerade uttalanden af henne och hade just fått fadern litet språksam.

»Hvem är tant Sigrid, pappa ... det har jag så många gånger tänkt fråga ... farmor sade en gång: 'Du är så lik Sigrid, din tant,' — men när jag frågade, hvem tant Sigrid var, blef

farmor så underlig och vemodig och svarade, att hon ville inte mer tala om henne... var det något ledsamt med henne?»

»Tant Sigrid var min bästa vän, när jag var ung,» svarade fadern och tvärtystnade.

»Jag orkar inte tala mer nu, min lilla Signe,» sade han matt.

Hon smög sig sakta ut.

Efter en stund hörde hon fadern och modern samtala därinne.

»Nå, så far då i guds namn på balen, men låt mig slippa höra talas om den... jag kommer inte med,» sade han med en för honom sällsynt retlighet och skärpa i tonen.

»Ja, men du kunde väl *försöka* att stiga upp ... du vet, att det kommer att tagas illa, om du uteblir.»

»Jag kan inte hjälpa det... sjukdom är laga förfall,» svarade han trött.

»Sjukdom, ja... men du är ju bara illamående... det ser verkligen illa ut, att du som nyutnämd general inte visar dig på excellensens bal... du har ju själf sagt, att hans ställning just nu på allt sätt kräfver stöd.»

Baron vände sitt trötta hufvud mot väggen och tvingade med sin tystnad friherrinnan att aflägsna sig.

Signe kände, att hon borde be sin mor att få stanna hemma hos fadern. — Han var nog sämre än det såg ut, när han, som inte brukade klema med sig, låg så där — men — hon längtade så förfärligt efter denna enda bal, där hon visste, att hon skulle få träffa doktor Tollén. Och så hade hon ju sagt till honom, när hon mötte honom på gatan, att hon skulle komma. Han hade stannat och frågat, om hon skulle gå på balen — i så fall ville också han gå. Han hade blifvit bjuden i egenskap af hans excellens massör.

Och så hade han talat om, att han fått ett resestipendium och snart skulle lämna Stockholm. »Dessförinnan ville jag gärna träffa fröken,» hade han sagt. Nog tyckte hon, att han då sett ovanligt allvarligt och betydelsefullt på henne. Hvad hade han väl menat? Hvar gång hon funderade öfver den saken, kände hon hjärtat klappa och blodet stiga åt kinderna.

Hennes rosafärgade baltoalett, som nyss kommit från sömmerskan, låg utbredd öfver en af salongssofforna, yfvig och läcker som en yppig ros. Man kunde få lust att borra sitt ansikte ni i den, så mjuk och delikat såg den ut.

Omedvetet började Signe kläda af sig. Hårfrisörskan kom och kammade först friherrinnan, så fröken. I god tid var Signe färdig och sade farväl till sin far, som gaf henne ett trött leende, i det han sade: »Får min ros roligt i afton?»

»Ja,» svarade hon med en blygt tindrande blick.

Han såg på henne ännu en gång, likasom forskande. »Akta dig för världen och flärden mitt barn!» sade han. Han var så rädd, att hon skulle bli nöjeslysten likasom sin mor, och spejade alltid vaksamt därefter.

»Ja, pappie lilla . . . det vill jag försöka, sof nu godt!» sade hon och kysste honom på pannan.

Och så åkte mor och dotter i väg; den ena öfverlycklig åt sin nya rang — den andra åt sitt hjärtas glada hopp.

Salongerna voro proppade af folk. Signe blef snart omsluten af en ring med uppbjudande kavaljerer. Det var med nätt nöd doktor Tollén sent omsider kunde lotsa sig fram mellan alla »högdjuren» för att få teckna sig för en dans på Signes program.

När hon sett honom på långt håll, hade hon tagit mod till sig och själf skrifvit hans namn

för kotiljongen — hon var rädd, att han annars skulle bli utan någon dans.

När han tog hennes program, pekade hon på hans namn, och med en skälmaktig min låtsade han skrifva, hvarefter han drog sig tillbaka för att inte vara i vägen.

Under sin långa väntan tog han de praktfulla anordningarne i skärskådande. Han promenerade och flanerade i de stora gemaken och tittade sig obesväradt omkring, som man gör i främmande land, där ingen känner en. Till sist gick han ut i balsalen att se på dansen.

Signe dansade och dansade, som om hon dansat för betalning och räknat, hur många hvarf hon hade kvar att arbeta, innan hon skulle få lönen.

Vid supén begagnade doktorn några gånger tillfället att servera henne, men blef i allmänhet förekommen af någon mer rutinerad kavaljer.

Och så spelades då ändtligen valsen upp. De små buketterna af drifhusblommor på ståltråd spredo sin melankoliska, halfvissna vinterdoft. Doktor Tollén räckte Signe en och sade: »Jag är ingen vän af sådana här . . . jag hade så när sagt konstgjorda blommor . . . det är samma skillnad mellan dessa små stackare och rik-

tiga, naturliga blommor som mellan en convalescent och en frisk människa ... tycker inte fröken det?»

»Åjo, men den är rolig att få ändå,» svarade Signe, medan hon fäste den på bröstet.

»*En* riktig blomma finns det ändå ... den där,» sade han och pekade på en prästkrage.

»Ja, den är verkligen alldeles som om sommarn,» sade Signe, och så dansade de ut.

Signe kastade en förstulen blick på sin mor och uppfångade ett missnöjdt ögonkast. Hur kunde doktorn ha dristat sig att bjuda upp Signe till kotiljongen? Signe log i mjugg — hon visste bättre besked.

Doktorn hade lyckats få sina stolar placerade i ett hörn nära musiken, så han ostördt kunde få tala med sin dam emellan danserna, utan att behöfva frukta åhörare.

»Det var snällt af fröken att reservera kotiljongen åt mig,» sade han.

Hon svarade intet.

»Det är första gången jag ser den stora världens lif på nära håll ... jag beklagar dem, som lefva i det jämt ... de måste förr eller senare bli ytliga.»

»Tror ni verkligen?»

»Ja, visst tror jag det ... tänk Er bara, hvilken

betydelse till exempel en misslyckad toalett, eller en faute af något slag här har, där korrektheten i det yttre gäller så mycket och de inre egenskaperna så litet... sen jag nu sett det med egna ögon, svider det dubbelt i mig att veta er deltaga i detta lif.

Signe såg hastigt upp på honom, men lät genast blicken väja undan och satt tyst.

»Om folk ändå roade sig, men de se ju ut, som om de gjorde ett offer för värdfolket genom att gå här och som om de dansade af pur artighet mot hvarandra och hvarandras förfäder!»

Signe skrattade.

»Kan fröken verkligen ha roligt på sådana här tillställningar?»

Signe rodnade ända ut i örsnibbarne. Nog hade hon roligt i dag åtminstone, men inte kunde hon säga honom det!

Det var så besynnerligt i afton — hon var så brydd, att hon hvarken kunde tala eller svara — det var som om allt hon tänkt säga hade sjunkit genom golfvet i samma ögonblick han förde ut henne till dansen.

Doktor Tollén fixerade henne, och hon tittade bort, som om hon inte märkt det.

Det hade legat något nervöst öfver hans tal. Det lät som när man talar bara för att inte

tiga — som när man bär på något, som är svårt att komma fram med och som man föresatt sig *skall* fram, men i stället tillgriper det obetydligaste, närmast liggande samtalsämne och låter det bära i väg hvart som helst hellre än att lämna ordet ifrån sig.

»Har fröken roligt i afton?» frågade han med en lätt skälfning i rösten.

»Ja,» svarade hon bestämdt och såg honom fast och leende i ögonen.

Och medan polkan ljöd i tvåfjärdedels takt och hela salen vimlade af dansande par, hann doktor Tollén oförmärkt fråga Signe, om hon ville utbyta detta lif mot ett stilla, enkelt hemlif med honom. Och hon hann försäkra honom, hur gärna hon det ville. Och han hann berätta henne, hvarför han inte förr talat vid henne om sin kärlek — hur svårt det varit att låta bli både denna sommaren och den förra. Han hade inte velat det förr, än han hade säker utsikt att kunna försörja henne, ty han fruktade, att förr var det inte lönt att framställa saken för hennes far. Nu hade han det — så fort han kom tillbaka från sin resa, hade han löfte om en god plats.

Och de dränkte hvarje skymt af oro och

tvifvel i hvarandras ögon, där de läste, att de voro allt för hvarandra.

När sedan valsen spelades upp igen, fick doktorn uppbjuda all sin självbehärskning för att inte flyga förbi dessa makliga dansörer. Som en stormfågel skulle han vilja fara fram med sitt byte, kretsa hit och dit i lekande fröjd, nu när han kände sig som ofvan molnen i den blå etern, med Signe i sina armar, och såg de små tjusta amorinerna i hennes kindgrop och kände hennes varma väsen slutet till sitt!

»Och folk kan påstå, att inte lifvet förmår bjuda lycka och glädje! Jo, lycka öfver alla gränser — glädje öfver allt förstånd!» tänkte doktorn.

*

Doktor Tollén hade följt damerna ned till vagnen, bonat om dem och ännu en gång fått trycka Signes hand, innan vagnen rullade bort.

Signe drog upp pälskragen öfver näsan och kurrade in sig i vagnshörnet för att i fred få genomgå det förunderliga, som händt henne.

Var det väl sannt — var det verkligen sannt? Hon mindes och log och kände den sista handtryckningen. Varma strömmar risslade genom

hennes lemmar, och hon strålade och mindes igen, allt medan gaslyktorna ilade förbi och vagnen i hastig fart skramlade mot gatstenarne. Kusk och hästar togo skadan igen för den långa väntan de utstått i nattens kyla.

I tamburen möttes de af underrättelsen, att baron fått slag. Man hade hämtat läkaren, som nyss varit här och haft med sig en sjuksköterska. Ett bud efter herrskapet hade man äfven sändt, men det hade icke blifvit framfördt i balens villervalla.

Signe ref af sig pälsen — märkte inte ens, att hennes mor fick ett hysteriskt anfall och forslades in i sitt rum af de förskrämda jungfrurna. Hon bara rusade rätt in i faderns rum.

Han låg i sin säng nästan oigenkännelig, med halfva ansiktet förvridet, munnen dragen på sned och det ena ögat halföppet. Hon kastade sig på knä vid hans säng, sträckande sina armar öfver honom, frågande i ångest: »Pappie, pappie, känner du inte igen Signe... din egen Signe... pappie lilla, hör du mig?» Och när hon intet svar fick, brast hon i konvulsivisk gråt, utom sig af förtviflan, och sjönk ihop på golfvet med händerna för ansiktet. Hon kände sig så föraktlig, så eländig, som

kunnat fara ifrån sin sjuke, älskade far i stället för att vara honom till hjälp och glädje.

Ett par armar lyftade upp henne och drog henne sakta bort, ut i nästa rum. Hon vände sig om och såg en sjuksköterska, en medelålders, vacker kvinna med gråsprängdt hår och bruna ögon, milda och ömma i uttrycket just som hennes fars. Hon kände sitt hufvud lutadt till hennes bröst, hörde henne hviska, under det hon klappade henne och strök hennes hår: »Gråt ut hos mig, Signe lilla . . . jag är en barndomsvän till din far . . . kom,» sade hon och gick att sätta sig på en stol nära den öppna dörren till den sjukes rum, så att hon kunde se honom.

Signe sjönk ned i hennes knä som ett litet barn, slog sina runda bara armar om hennes hals, böjde sitt hufvud mot hennes axel, snyftade och skakade i tröstlös gråt.

»Din pappa och jag voro mycket goda vänner, när vi voro unga . . . jag höll så mycket af honom,» hviskade hon igen.

Vid dessa ord kramade Signe sig hårdare intill henne. Hon förstod, att det var tant Sigrid. Visste också hon, hur god han var -- älskade också hon honom så, som han förtjänade att älskas, tänkte hon.

Hon kände en kyss och en varm tår mot sin kind. Den kom som ett svar. Det var så ljuft att röna sympati, att i detta ögonblick känna kontakt med en annan varelse.

»Signe,» sade igen den klangfulla, mjuka stämman, »låt oss inte glömma, att hvad Herren gör med oss, det gör han i kärlek till oss... vi förstå inte hans vägar, men vi kunna förlita oss på hans vishet och barmhärtighet».

När Signe tänkte på Guds barmhärtighet, vaknade en gnista hopp inom henne. »Tror tant Sigrid, att han blir frisk igen?» frågade hon.

»Jag vet inte... för Gud är ingenting omöjligt, men det ser knappast så ut... det är bäst vi hålla oss beredda på att se honom gå ifrån oss.»

Signe fick en ny paroxysm af skakning och våldsam gråt.

»Älskade barn,» hviskade Sigrid, »låt oss hålla oss till Herren... han ensam förmår läka alla sår... han ensam kan gifva den bedröfvade tröst... hans nåd är förunderlig... han vill bara draga oss till sig för att gifva oss sin salighet... låt oss bedja till honom!»

Och hon bad innerligt och brinnande: »Herre Jesu, se i nåd till dina barn, hör vår röst och gör med vår älskade sjuke, hvad du vet bäst

vara för honom och oss ... led oss i din kunskap, att vi måtte förstå din kärlek och finna dig, som är vägen till lifvet!»

Den korta bönen hade skänkt Signe ett ögonblicks lugn. Hon blef stilla, grät ej längre och bad själf tyst en bön om undergifvenhet för Guds vilja.

Efter en stund sade Sigrid: »Jag skall hjälpa dig att taga af klädningen ... sen skall du lägga dig här på soffan och hvila litet.»

Sigrid plockade af den rosenröda dräkten, som man tar bladen från en vissnad blomma eller dunen af en liten skjuten fågel. Signe var alldeles oförmögen att själf hjälpa till. Och så hämtade Sigrid en lång päls, rullade in henne i den som ett lindebarn och bäddade åt henne med mjuka kuddar under hufvudet.

Hon kunde behöfva en smula sömn, den lilla ljusa älfvan, som efter nattens lätta dans fått sorgens tunga börda öfver sig! Sigrid kysste hennes panna: »Sof nu en stund!» sade hon, strök hennes hufvud och höll hennes hand.

Snart hördes djupa andetag. Då gick Sigrid in till den sjuke och satte sig vid hans säng.

Voro inte Herrens vägar underliga! tänkte hon. Hade inte budet efter doktorn kommit, just som hon var uppe hos honom ett ärende

sent på kvällen — hon hade ett ögonblick tänkt på att uppskjuta sitt besök till nästa dag, men så var det, som om något bjudit och manat henne att gå — nu hade hon genast kunnat erbjuda sig att följa doktorn, helst hon var en nära släkting till den sjuke. Och ledig hade hon förunderligt nog också varit — hon som annars var så upptagen — och så fick hon komma och gifva Gösta den sista hjälpen!

Hon flyttade sig från sängen till hans skrifbord, där lampan stod, tog upp sitt lilla Nya Testamente ur fickan och satte sig att läsa i det, hvarefter hon knäppte ihop sina händer och bad för sin älskades själ, som hon gjort tusen gånger förr, bad att han nu måtte vara ett Guds barn, som får ingå i sin Herres härlighet.

Och så gick hon fram till sängen just i tid att höra de sista andetagen.

Hon slöt hans ögon och gick in att underrätta hans hustru och dotter.

I dagarne har utkommit:

Mark Stern

Fyra Berättelser

Pris 3 Kronor

Wahlström & Widstrand

Märta Bolle

När Riddar Ulf suckar

Ur familjekrönikan på Höögsborg

II

Stockholm
Wahlström & Widstrand

NÄR RIDDAR ULF SUCKAR

UR FAMILJEKRÖNIKAN PÅ HÖÖGSBORG

II.

Pappersleverantör
LESSEBO BOLAG.

MÄRTA BOLLE

NÄR RIDDAR ULF SUCKAR

UR FAMILJEKRÖNIKAN PÅ HÖÖGSBORG

II.

STOCKHOLM
WAHLSTRÖM & WIDSTRAND

Öfversättningsrätten förbehålles författarinnan.

STOCKHOLM, IDUNS TRYCKERI AKTIEBOLAG 1896.

VIII.

Sigrid hade af friherrinnan Josephine mottagit ett förségladt bref, som legat i barons plånbok. Hennes hjärta stannade ett ögonblick, när hon såg utanskriften.

Till fröken Sigrid Rosenörn.

Efter min död.

Så rusade blodet åter hastigt till hjärtat, som började hamra och slå. Det susade för öronen, men hon återvann snart självbehärskningen, gick in i sitt rum, öppnade brefvet långsamt och läste:

Kära Sigrid!

Länge har jag tänkt skrifva detta bref, men det har dock icke blifvit af förr. Jag tror nu, att det är bäst för oss båda, att du icke får det, förrän jag gått till en annan värld.

Förlåt mig, när jag nu ärligt säger dig, att mitt hjärta hela lifvet igenom tillhört dig — kanske också ditt mig! Jag ville, att du en gång skulle veta, att jag gifte mig endast för att min mor skulle slippa lefva i armod — jag *kunde* icke handla annorlunda. Men den dag i dag vet jag ännu ej, om det var rätt eller icke

Våra vägar hafva eget nog icke korsats sedan den oförgätliga, blommande sommaren, efter hvilken allt inom och utom mig varit mer eller mindre dödt. Kanske var det bäst så!

Kan du göra något för min älskade Signe i hennes sorg? Hon är det enda, som binder mig vid lifvet — hon är så lik dig...

Din Gösta.

Sigrid stirrade i brefvet. Att det hade varit just så, som där stod, det hade hon själf tänkt, alltsedan hon hört ett svagt rykte om att Göstas far lämnat efter sig enorma skulder. Hon hade egentligen aldrig tviflat på, att han i sitt hjärta varit henne trofast, men det var dock så underbart godt att *se* detta skrifvet af hans egen hand.

Stilen var sig lik, blott äldre och svagare.

Hon sammanknäppte sina händer hårdt öfver brefvet, lyfte sina ögon mot höjden, tackade och prisade Gud af fullaste hjärta för den viss-

het han låtit henne få. — Herren var i sanning stor! — Intet på jorden kunde hafva skänkt henne en rikare fröjd än dessa rader från den en gång så innerligt älskade!

Detta bref bidrog mycket till Sigrids uppflammande hängifvenhet för Signe. För hvar stund som gick fästade hon sig djupare och djupare vid detta älskliga barn, som hon icke ville lämna, förrän hon fått uppfylla Göstas sista bön att hjälpa Signe — fått rädda denna dyrbara, i sorg och nöd kämpande själ.

Signe hade vid faderns död fått som en fix idé, att Gud icke skulle kunna förlåta hennes brott att hafva rest ifrån sin sjuke far. Denna föreställning i förening med sorgen höll henne vaken om nätterna och gjorde henne likasom stelnad af fruktan för Guds straff. Hon kunde hvarken tänka eller känna, endast bäfva för det förfärliga, som hängde öfver henne natt och dag. Som ett viljelöst ting följde hon Sigrid, rädd att lämnas ensam ens för ett ögonblick.

»Signe,» sade Sigrid en dag, »vill du höra, hur underbart det gick till, när Herren förde mig till sig?»

»Ja,» svarade Signe.

»Vet du, hvad han gjorde... han tog ifrån mig det käraste jag ägde... därför, att det var mig alltför kärt... det var min Gud.»

Efter en stunds tystnad fortfor hon.

»Jag älskade en man mer, än man har lof att älska ett jordiskt föremål... han öfvergaf mig och jag sörjde honom gränslöst... vanvettigt... jag trodde all lycka för alltid försvunnen... hade ingen ro hvarken natt eller dag... *då*... plötsligen en natt... jag hade som vanligt gråtit och knotat och klagat i min själ... fann jag Jesus och kände all hans nåd utströmma öfver mig... hela sorgebördan tog han bort ifrån mig... och nu förstår jag, hur oändligt mycket lyckligare jag på detta sätt blef... kanske hade jag annars aldrig fått smaka hans nåd... för den jag älskade var intet Guds barn...» Hon tystnade.

För första gången i sitt lif hade hon talat med någon om detta, som hon gömt som sin innersta hemlighet. Men denna ljuslockiga ängel med den himmelstörstande blicken var olik alla andra — hon var som en del af henne själf, som hennes eget barn.

Denna berättelse var det, som blef den första tändande gnistan till ett nytt lif i Signes själ.

Sedan var »verket snart fullbordadt». Och nu var Signe »väckt och omvänd». Den pinsamma rädslan för Guds straff var som afstruken med en hand och hade lämnat rum för en oändlig tillförsikt till hans nåd.

Hon måtte varit en af de särskildt utkorade, tänkte Sigrid, och hon hoppades, att Signe också skulle bli en af de få utvalda, som skola förkunna, skola verka mer än andra.

Signes omvändelse hade skett på några få dagar. Med ens hade hon kännt, att det finns En, som *kan* frälsa oss ur detta kval, detta elände. Tron på denne Ene kom öfver henne. Hon anropade honom, flydde till honom och kastade sig i hans armar med all sin sorg. Och han hade gjort bördan lätt för henne och hade förbytt tårarne i fröjd.

Syndaskuldens förkrossande tyngd var aflyfttad. Signe befann sig i ett nästan extatiskt tillstånd. Det var ännu nytt för henne; det var en jubelsång, som klingade öfver sorgen, kväfde och bedöfvade den. Hon kunde haft lust att springa ut och ropa till hvar människa hon mötte: »Jag har funnit Jesus . . . kom och finn honom också Ni!»

Signe hade anförtrott Sigrid sin kärlek och hur besynnerligt det var, att den nu under dessa

dagar likasom dragit sig tillbaka, den upptog icke hennes tankar på samma sätt som förut.

»Men ändå känner jag, att jag aldrig kan bli riktigt lycklig i världen utan Charlie,» sade hon.

Hennes kärlek gaf henne nu stor oro, ty utan hans frälsning kunde de aldrig blifva ett. Hon förstod, att ett äktenskap på så olika trosgrund aldrig kunde blifva lyckligt.

»Hans kunskaper stå emot Gud . . . men hans hjärta är varmt och godt,» sade hon.

Hon ville draga honom öfver till sig och skref därför ett långt bref till honom, däri hon omtalade, att hon var frälst och att hon nu var ett Guds barn.

»Blif det äfven du,» skref hon, »ty först då känner man det enda nödvändiga, det enda, som ger salighet för tid och evighet!»

Hon bönföll honom därom i de mest bevekande ordalag.

»Tänk icke på att vinna mig, förrän du vunnit Guds rike,» slutade hon brefvet, »ty mellan oss ligger den djupa afgrund, öfver hvilken blott trons brygga leder. Före begrafningen kunna vi icke få träffas ensamma, ty jag vill intet säga till mamma, men sedan vill jag möta dig ute en dag.»

Doktor Tollén blef bestört öfver Signes exalterade tillstånd.

Flera gånger hade han ringt på hos baron de la Roche, men alltid fått till svar, att före begrafningen tog herrskapet inte emot någon. Nu *måste* han få tala vid henne.

Hvad var väl detta? Var hon sömnlös — hysterisk — kanske allvarsamt sjuk? Brefvet tydde på ett oroväckande nervtillstånd — kanske en lindrig central rubbning till och med.

Skyndsamt tog han på sig rock och hatt och rusade i väg i stickande yrväder. Snön vräkte ned i täta massor — han såg inte folk han mötte, utan törnade på än en, än en annan.

Öfverhöljd af snö, som han glömt slå af sig, stod han nu i herrskapets tambur, där han af en sorgklädd jungfru fick det bestämda beskedet, att hvarken friherrinnan eller fröken tog emot — hon var förbjuden att anmäla någon.

»Nå, men unge baron... är inte han hemkommen?»

»Jo, han kom hem från Strömsholm i går... vill doktorn träffa honom, så går det an att stiga på... var så god!»

Hon öppnade dörren till Edvards rum.

»Goddag, käre bror!» hälsade Edvard i sorg-

sen ton: »Det var väl du kom ... här är mer än bedröfligt ... sitt ned, käre vän!»

Doktorn tryckte hans hand i uppriktigt deltagande.

»Att mista sin far är en svår förlust,» sade han.

»Ja, det är det visst,» svarade Edvard, »men när så därtill kommer, att ens mor ligger i krampanfall och ens enda syster har blifvit galen ... då har man så mycket man tål.»

Doktorn studsade och blef blek. Det stockake sig i halsen; han visste inte, hur han skulle få fram sin fråga.

»Hur är det med din syster?» kom det ändtligen.

»Å, det är så ömkligt det kan vara ... hon har gått och blifvit frälst stackare ... hon har kommit i klorna på en sån där oförstådd, du vet ... en som fått nöja sig med den himmelske brudgummen, när hon ingen jordisk fick ... jag är så arg, så jag kan spricka!»

Edvards galghumor gjorde doktorn förargad, men han drog i alla fall en suck af lättnad — nå gudskelof, ingenting värre, tänkte han — detta skulle väl ändå gå öfver, när hon kom till sig igen och hämtat lugn och krafter. Edvards uttryck hade skrämt honom varm.

»Jag försökte på ett höfligt vis be det där gamla helgonet dra åt fanders... men tror du det bet?»

»Hvad sade du till henne?»

»Jag sade, att Signe behöfde ro... att hon hade ett nervöst temperament, som det kunde vara farligt att jaga upp... att hon borde lämnas i fred... ensam några dagar, och hvad jag kunde hitta på... men då skulle du sett ... då kom det där förbaskade saliga leendet, som jag afskyr... och så sade hon med den mest impertinent öfverlägsna ton »Signe *har* ro», och så gick hon tyst som en fisk in till Signe och stängde dörren ljudlöst midt för näsan på mig.»

Doktorn satt tyst.

»Stackars Signe... hon var väl så utom sig ... pappa och hon voro ju lif och själ.» Läppen darrade och det dröjde en stund, innan han kunde fortsätta: »Någon mor har hon aldrig haft... mamma brydde sig bara om mig ... har aldrig förstått sig på Signe... de äro så olika som natt och dag... mamma är liksom bara utåt och Signe bara inåt... det är galet bägge delarne det ... utdansad och skral var hon nog också, för jag skall säga, att sä-

songen för den, som inte är stark, är inte att leka med den... stackars Signe!»

De sutto tysta i hvar sitt hörn af det halfskumma rummet.

»Kan inte du försöka tala förstånd med henne ... dig brukade ju Signe gärna ta lärdom af.»

»Jo, om jag bara finge, men hon tar inte emot.»

»Jag skall gå in och fråga,» sade Edvard.

Doktor Tollén väntade med otålighet — gick fram och tillbaka i rummet.

Hvad skulle han taga sig till — inte kunde han bryta sig in till Signe — och inte kunde han bara lämna henne, ett rof för sjukliga inflytanden — tyst, där hördes Edvards steg igen!

Edvard öppnade dörren och gjorde en grimas, som uttryckte missräkning.

»If you please... kommer inte den där sakramentskade draken och svarar mig 'ingen får gå in till Signe... hon behöfver vara ensam med sin Gud.'»

Han ställde sig med händerna i byxfickorna framför doktorn och såg rådvill ut.

Doktorn rynkade ögonbrynen. Det annars så glada ansiktet såg bekymradt och fåradt ut.

»Hvad ska man göra åt en sådan satans apa?»

»Svär då inte så förskräckligt!» Doktorn blef nervös; han kunde också svära någon gång, men det var på skämt i ett gladt lag, när han var vid mycket godt humör.

»Never mind... hvad ska man göra... det är alltid någon tröst att få ladda ur sig en smula ... hvad är det då egentligen för farligt att svära i herrsällskap, kan du säga mig det?»

»Ingenting farligt... men det är så retsamt, när man talar om allvarsamma saker... hur är din syster i sitt sätt emot dig?» frågade han.

»Mot mig... jo, det ska du få höra... det första hon sade till mig, när jag kom hem i går, var 'Edvard, låt oss tacka och lofva Herren, som tagit pappa till sig'». Han uttalade Signes ord med en förställd mjäkig och pipig ton.

Doktorn, som blef obehagligt berörd, vred sig hastigt på stolen och kastade en ursinnig blick på Edvard för att visa, att han ogillade detta sätt att citera Signe.

»Jag hade inte hjärta att be henne hålla mun ...jag såg ju, att hon var sjuk...själssjuk... ögonen stodo i hufvudet på henne... jag försäkrar dig, att hon såg så konstig ut... så idiotisk ut, så jag blef rädd.»

Edvard gick fram till fönstret, där han ställde

sig att se ut på de stora tunga snöflingorna, som ideligen gingo hvarandra i vägen och slogos om, hvem som först skulle nå marken.

»Hör du Calle,» sade han och vände sig om, »det här lifvet är i alla fall konstigt, säga hvad man vill... gud vet, om man inte rätt så gärna kunde ha låtit bli att vara till... ja, jag menar, kunde ha nöjt sig utan den här högst angenäma tillvaron...»

»Hm!» svarade doktorn tonlöst.

»Tänk, om Signe skall bli så här alltjämt nu hädanefter... nog blir det roligt hemma då alltid!»

»Du skall inte tro det värsta,» tröstade doktorn, »om du kunde få din mor att snart flytta ut med henne till Höögsborg... det vore allra bäst... hon behöfver stärkande landtluft och nya föremål omkring sig... och så bör hon förstås först och främst slippa loss från sjuksköterskan... det är det viktigaste.»

»Mamma flyttar nog inte mer till Höögsborg ... det får jag henne inte till, skall du få se ... hon reser ensam utrikes, det är min tro.»

»Hvad är det för en otäcka till sjuksköterska Ni har fått tag i?» frågade doktorn.

»En kusin till pappa, kära du... en fin förnäm dam... för resten är hon tusan så vacker,

den gamla harpan ... så det är egentligen konstigt, att hon inte har blifvit gift.»

Edvard gick af och an på golfvet med hårda, trampande steg och argade upp sig med att tänka på hennes inflytande öfver Signe.

»Det är som jag alltid har sagt, att det kan inte självfva fan förstå sig på så kallade fina fruntimmer... bäst man inte vet ordet af, råka de i baklås ... man vet hvarken ut eller in med dem, så krångliga och trassliga äro de... det är en hällskottes sort!»

Han småhvisslade, tog längre och längre steg, tills han tvärstannade framför fönstret.

»Tänk om Signe också skall bli ogift och kollrig hela sitt lif?»

Det kom åter igen en dallring i öfverläppen. Han var inte fri från samvetskval. En riktigt snäll bror hade han inte varit — tänk om hon haft mer förtroende, mer kärlek till honom — och om han bara hade kunnat komma hem strax, så hade kanske hela det här eländet aldrig händt! Men nu var det för sent — det var förbi med alltihop.

Han skulle haft lust att gå ut och ta sig en riktig långtoddy, så ledsen och förtviflad var han — men det passade sig förstås inte. I stället frågade han, om inte doktorn ville följa

honom ut på en del ärenden han hade att uträtta i och för begrafningen. Det vore skönt att slippa gå ensam i bedröfvelsen och att ha någon att rådföra sig med, om det skulle behöfvas.

De följdes åt under tystnad, lika tunga i sinnesstämningen som den mörka snöfyllda luften omkring dem.

*

De sörjande voro församlade i koret. Signe satt mellan sin mor och Sigrid, i hvilkens lugna, bildsköna, icke florbetäckta ansikte ej en muskel rörde sig.

Chopins sorgmarsch ljöd från orgeln. Signe, som kommit till kyrkan fullkomligt lugn, blef med ens, redan vid de första entoniga, dofva klockslagen i basen, så gripen, att hon hängaf sig — i glömska af allt annat — åt den hjärtslitande sorg, som tolkades i dessa toner. Melodien bar saknaden, som än sakta jämrade, än frågade hvarför, hvarför, än bröt ut i högljudd klagan — så domnade den af för ett ögonblick — och så igen skar den igenom i vild förtviflan, i rasande smärta —. Men så kom där en hviskande, ljuflig, smekande röst som från höjden — det var, som om den ömme,

tröstande, älskade faderns stämma talat till henne — den sade gång på gång: »Signe, mitt barn, gråt inte, ty ofvan jordens sorg och död finns himlens frid och tröst.» Hon hörde den blida stämman förnya sina ord och tala än mer öfvertygande — det kastade som en strimma sol in i hennes bedröfvade hjärta och gjorde henne lycklig för ett kort ögonblick.

Men så voro klockorna där igen, ännu tyngre, ännu dofvare, och ideligen återkom smärtan. Nu bröt den ut i klagoskri — i verop — i hopplös förtviflan — i ljungande protest, hvilken, när den ej längre orkade spjärna emot, maktlös sjönk ned igen i en stilla, frågande klagan, som slutligen domnade af och förstummades.

Signe hade för en stund frossat i sin sorg, men uppvaknade ur detta tillstånd, när psalmsången, i hvilken hon icke deltagit, slutade och begrafningsceremonielet började. Då kände hon, att hon syndat, att hon i sin svaghet släppt nådens och fridens tag, och i ödmjuk bön om förlåtelse återkom hon till lugn — ja till glädje och tacksamhet.

*

Kort efter begrafningen skref Signe till doktor Tollén och bad honom möta henne nästa förmiddag ute på nya kyrkogården.

En stund före den utsatta tiden gick hon af och an på den långa träbron och väntade på honom utanför kyrkogårdsgrindarne.

Den första, stekande Aprilsolen baddade genom de svarta kläderna och den långa krusflorsslöjan, som hade det varit midt i sommarn. Då och då kom en stark, kådfylld doft af tall med vindfläktarne. Lärkornas glada, oupphörliga kvittrande hördes uppe i luften. Issörjan på vägen och snödrifvorna vid sidan smälte och ilade befriade bort i porlande rännilar ut på upptäcktsresor till okända nejder.

Det var en sådan där glittrande glad och klar vårdag, som mången gång förr kommit Signe att glömma allt det kalla, mörka, som låg bakom, och i stället fyllt henne med ljusa framtidsdrömmar.

Men i dag gick hon oberörd af allt detta med den tjocka, svarta slöjan för ansiktet, het, beklämd och doft pinad af onda aningar.

Då hörde hon lätta, snabba steg bakom sig. Hon kände så väl igen dem. De kommo hennes hjärta att slå fortare. Hastigt vände hon sig om och gick emot honom.

Han tog hennes hand och höll den länge i sin.

»Signe, stackars min älskade Signe... så sorgliga dagar du haft, sen vi sist skildes!»

Han lade hennes hand sakta in under sin arm och höll den så, medan de långsamt gingo framåt.

»Ja, Charlie... men också glada stunder... sådana jag aldrig förr erfarit.»

Doktorn teg.

»Ser du, Charlie... det finns ingenting så ljuft som Jesus... gif dig till honom med alla dina sorger, all din synd, och du skall få känna en glädje så onämnbar, så omätlig, att du inte kan ana den.»

»Kära Signe, jag har ingen sorg mer än att se dig på detta sätt... du förstår det inte själf, men denna hastiga förvandling inom dig är en nervsjukdom... den är en följd af sorgen öfver din fars plötsliga död... försök att bli lugn... att se allt naturligt och okonstladt, som du förr gjorde... stylta inte upp dig med dessa öfverspända känslor... försök att bli dig lik igen... att bli min egen Signe igen...»

Han strök hennes hand ömt.

»Nej, Charlie, du förstår inte, hvad nådens verk är, när du ber mig om detta. Den, som

har fått salighet i sitt hjärta för tid och evighet, kastar inte bort den.»

Hon drog bort sin hand från hans arm och slog upp slöjan öfver hatten. Den föll som ett dok kring det lilla ansiktet.

Han häpnade, när han fick se hennes stela blick, hennes bleka, aftärda ansikte. Hvad skulle han säga, hvad skulle han göra för att lösa henne ur denna förtrollning?

»Signe, om du älskar mig, så res hem till din farmor och hvila dig... försök att komma till dig igen!»

»Charlie, du vet att jag älskar dig... men än mer älskar jag Jesus... och han har själf befallt oss att för hans skull öfvergifva alla våra kära, om de skilja oss från honom.»

Några tårar gledo sakta utför hennes kinder, medan läpparne voro strängt och fast sammanslutna.

»Farväl, Charlie... vi skiljas nu, men med Guds hjälp skola vi en dag mötas igen i samma tro och samma hopp...»

Rösten svek henne. »Farväl, älskade,» hviskade hon igen knappast hörbart.

»Låt mig följa dig... låt oss inte lämna hvarandra på detta sätt,» sade doktorn och höll hennes hand.

»Nej, du *får* inte följa mig... jag vill gå ensam. Farväl, Charlie!» Hennes stämma lät skarp och befallande.

»Signe, Signe!»

Han ville sluta henne i sina armar, men hon sköt honom ifrån sig och skyndade bort.

Länge stod han och hörde på de små brådskande stegen, som ljödo mot träbryggan, långt sedan han ej längre såg den lilla svarta skepnaden, som svängt af i vägkröken och försvunnit.

Han insåg, att böjde han sig icke nu för hennes vilja och lät henne gå, skulle han aldrig återvinna henne. Men han kände sig förödmjukad, omanligt viljelös, som stod kvar där och lät henne gå längre och längre bort ifrån honom, medan hela hans varelse ropade på rätten att få följa henne.

Han lade händerna på ryggen och vankade fram och åter, grubblande och rufvande.

Hur skulle detta upplösa sig? Att för alltid skiljas vid henne var omöjligt. Att själf öfvergå till hennes tro var lika otänkbart. Hur skulle han kunna öfvervinna denna olycksaliga, hysteriska exaltation, när han så sällan kunde träffa henne? Om han skulle skrifva till gamla

friherrinnan och bedja henne bistå Signe? Men skulle han kunna få en förevändning att göra detta, när han icke ville tillstå sitt förhållande till Signe? Och, hvem vet, kanske skulle friherrinnan, så snäll och god hon än var, af inbitna, nedärfda ståndsfördomar motarbeta honom, om hon genomskådade honom, kanske bekämpa Signes kärlek till honom! På det viset kunde han få två fiender i stället för en — nej, den vägen var stängd som alla andra.

Hufvudyr och rådbråkad i hjärnan styrde han sina steg in till de döda på kyrkogården. Grafvarne och minnesvårdarne fängslade hans uppmärksamhet, fördelade smärtan i hans tankar och tvungo honom att filosofera öfver allting förgänglighet, öfver flärden och fåfängligheten i till och med de multnandes hvilorum, öfver sorg och plåga i många former.

På hemvägen, när han såg lifvet i naturen lösas ur vinterns bojor och frigifvas af den varma solen — hörde lärkornas drillande slag och tättingarnes yra gny — då återvaknade hans innersta väsen, själfva urnaturen i honom, den superlative sangvinikern och optimisten.

Med denna sin naturs hela expansionskraft och elasticitet började han intala sig, att med

tid och tålamod skulle nog allt bli godt igen. Signe skulle bli sig lik, hennes trofasta hjärta skulle komma tillbaka till honom, lika rikt och lika varmt! Det måste bli så. Det skulle åter bli fröjd och gamman, som den lyckliga kvällen, då deras kärlek möttes och slog ihop om dem i en enda stor, hel, berusande flamma, som lyste ut öfver all framtid!

*

När Signes extatiska glädje efter en kort tid lagt sig, lämnade den rum för djupt vemod öfver att icke äfven Charlie fått del af nåden.

Sigrid rådde henne att söka glömma sin sorg i sjukvårdskallet, där man tvingas att tänka på andra i första, sig själf i sista rummet.

Signe räckte sig begärligt efter denna räddning — som den drunknande efter första föremål han ser.

Väl visste hon, att hennes mor skulle sätta sig emot detta förslag, men hon ämnade framställa det i en så bestämd form, att modern skulle inse, att allt motstånd var gagnlöst.

Efter sömnlösa nätter och med svidande hjärta betvang hon sin intensiva längtan efter Charlie och skref ett bref till honom som svar

på en förnyad begäran att få tala vid henne, få säga henne farväl före sin afresa.

Hon skref:

Älskade Charlie!

Bed mig icke mer om ett sammanträffande!

Allt måste vara slut mellan oss, så länge du ej funnit vägen, sanningen och lifvet. Förr *kunna* vi icke mötas.

Till dess är det min mening att tjäna Herren som sjuksköterska. Det skall blifva min enda glädje att få bringa de sjuke och döende lifsens tröst.

O, att jag förmådde räcka dig denna kostliga pärla, denna nådens gåfva, som är tron på Jesus vår frälsare!

Den dag du kan säga mig, att du är frälst, vet du, att jag är din igen.

Väntande på den dagen lefver jag i bön och sorg för din själ. Till dess ber jag dig, att icke heller skrifva till mig.

Signe.

Doktorn lade ihop brefvet, mer sorgsen än någonsin. Hon var ju alldeles förvandlad, alldeles borttokad — hans egen kloka lilla Signe!

Det var olidligt smärtsamt att nu vara tvungen att resa så långt bort ifrån henne och veta henne sjuk och därtill i det mest ansträngande

arbete. Hur skulle hennes späda, ömtåliga lilla kropp stå ut med sjukvårdens skoningslösa mödor?

Detta bref mångdubblade hans bekymmer. Sorgsen och upprörd, tvehågsen och ur jämvikten reste han söderut, besluten att så godt sig göra lät söka sin tröst i ett forceradt arbete, medan han inväntade den dag, som han i sitt innersta dock var viss en gång skulle randas.

IX.

Under det år som gått, sedan Signe blifvit sjuksköterska, hade hon icke erfarit den tillfredsställelse hon väntat. Föga resultat hade hon sett af allt sitt sträfvande, alla sina böner och förböner. Knappt en enda hel och full omvändelse hade hon fått bevittna bland sina patienter. Väl hade hon kunnat lindra plågor genom sin hjälp, och väl hade hon med Guds ord fått skänka tröst och hugsvalelse, men allt detta var ändå likasom bara på ytan — icke en bland de sjuke hade ådagalagt detta fullständiga öfverlåtande af sig själf, som hon hoppats få se.

Hon kände sig som en oduglig, onyttig tjänare, för hvilken bördan med hvar dag gjordes tyngre. Ingen särskild glädje af självfva sjukvården erfor hon heller, som de andra sköterskorna. Den passade alls icke för hennes

veka temperament, hennes till ytterlighet sensitiva väsen.

I ständig slitning mellan hvad hon ville och hvad hon förmådde blef hon trött och matt. Den vämjeliga, inbitna lukten af allehanda antiseptiska saker, blandad med all sjuklig stank, äcklade henne oaflåtligt och tog, likasom äfven nattvaket, mer ock mer på de svaga krafterna.

Sorgen öfver att icke få de efterlängtade orden — icke en rad — från den älskade, satt som en hvass tagg i hjärtat, värkte och stack både natt och dag. Men hon tröttnade icke att bedja och åter bedja för honom och var oryggligt viss om att en gång blifva bönhörd, fastän Herren ännu lät det dröja.

Emellertid blef hon klenare med hvar dag. Det var tydligt, att hennes krafter ej längre stodo bi, och man beslöt, att hon skulle hvila en tid på landet hos sin farmor på Höögsborg.

Förgäfves beredde gamla friherrinnan sin kära lilla Signe all den trefnad hon kunde hitta på, all den bekvämlighet och njutning hon kunde tänka ut. Intet gjorde henne glad, intet tycktes stärka henne. Efter en kort tid insjuknade hon i en allvarsam nervfeber.

Signe bad, att tant Sigrid skulle efterskrifvas. Och hon kom ofördröjligen.

Med djup rörelse mottog friherrinnan henne i sin öppna famn. Hvad låg icke allt emellan deras sista omfamning, när Sigrid reste från Höögsborg!

I första ögonblicket kände friherrinnan knappt igen Sigrid — det gråa håret var så främmande — men snart fann hon, att den forna skönheten kvarstod så godt som oförminskad.

Till det yttre var Sigrid sig nog förvånande lik, men hur oigenkännlig tyckte inte friherrinnan, att hon var i sitt väsen, sina ord! Det låg något så dämpadt, så bundet och pressadt öfver henne — något så onaturligt! Man kunde se på henne, att ödet handskats hårdt med henne, att hon lidit skeppsbrott — stackars Sigrid! —

Sigrid tog genast hand om den sjuka, var hos henne natt och dag och vårdade henne, som en älskande moder vårdar sitt enda barn. Hon nändes inte låta någon aflösa sig, hennes krafter voro sega och tänjbara intill det otroliga.

Länge trodde man allt hopp ute, men så började febern småningom sjunka och medvetandet återkom. Ännu var Signe dock ytterligt

matt, förmådde knappt tala, och hennes tankar voro oklara.

Allt hvad hon upplefvat kom och gick för hennes minne — hennes barndom, hennes far, Höögsborg och farmor — men först och sist Charlie.

Hennes första försök till en brinnande bön gälde honom. Det var en afton, strax innan hon somnade. På natten ser hon en kvinna komma in genom dörren med ett ljus i handen, klädd i ett hvitt kläde om pannan. Hon kommer fram till sängen, hållande ljusstaken högt upp, i jämnhöjd med sin panna, och lutande hufvudet något framåt, likasom för att se bättre. Skuggan af staken faller öfver hennes ansikte, så Signe ej kan se fullt tydligt, men tycker, att hon är lik skön Ingegärds porträtt i riddarsalen, och undrar, om det är »hvita hucklan».

Signe frågar: »Hvad är det?»

Kvinnan svarar: »*I morgon*», och ser allvarlig ut samt böjer långsamt på hufvudet.

Signe frågar igen: »Hvad betyder det?»

Och åter nickar kvinnan långsamt med hufvudet och svarar: »*I morgon*», och så går hon genom dörren.

Signe ropar efter henne.

Sigrid vaknade vid ropet, tände ljus och kom till sängen. »Hur är det, Signe... du ropade?»

Signes hjärta slog våldsamt. Förvirrad tittade hon på Sigrid, som stod bredvid henne.

»Hvem var inne nyss?» frågade hon.

»Ingen har varit härinne, Signe lilla... det var bara en dröm...»

Signe orkade ej tala om, hvad hon sett.

»Vill du ha litet vatten?»

Sigrid lyftade varligt hennes hufvud, förde glaset till hennes mun. Signe tog en klunk. Sigrid vände på kudden, lade ned hufvudet, stoppade till täcket, gick tillbaka till sin bädd och släckte ljuset.

Signe tänkte en stund på synen hon haft, men somnade snart. Då hon vaknade på morgonen, stod den än mer lefvande för henne. Hon kom ej ifrån detta »i morgon». Hon hörde rösten, hon såg det beskuggade ansiktet, som var »hvita hucklan», det insåg hon nu, ju mer hon tänkte på det. Under dagen återkom minnet af det timade gång på gång, mer och mindre klart.

Hvad skall då hända i dag — månne döden? Är jag verkligen så nära detta underbara, skall jag i dag träda inför Guds ansikte?

tänkte hon utan fruktan, utan oro, i stilla förundran. Men hon hade ju hört dem säga, att hon var bättre? Eller kunde det vara lifvet Herren ville beskära henne? Men lifvet lockar henne inte mer — det har intet att bjuda henne längre.

Och hon tänkte sig trött på den dagliga gärningen vid sjukhuset från tidigt om morgonen till sent om kvällen. Omkring henne bara klagan och jämmer och längtan efter befrielse från plågor af alla slag. Och icke hade hon befunnits värdig att föra en enda själ till målet!

— Detta »i morgon», hvad kunde det betyda? Ett bud från Herren var det — antingen om lif eller död, därom kände hon sig alltmer förvissad.

Innan hon somnade på kvällen, knäppte hon ihop sina händer, sammanpressade hela sin hungrande kärlek, hela sin längtan, hela sin vilja i en bön: »Herre, Herre, visa mig din vilja... gör mig detta tecken... gif mig lifvet, om du vill låta mig som Charlies hustru blifva ett medel i din hand till hans frälsning ... annars tag mig till dig i din barmhärtighet, att jag måtte slippa lifvets börda!» Och så insomnade hon lugnt.

På natten ser hon igen »hvita hucklan» komma in och tänker, att detta *är* »hvita hucklan» och dock icke »hvita hucklan», sådan hon föreställt sig henne.

Och »hvita hucklan» sätter sig på sängkanten och säger: »*Hör du mig, eller skall jag komma närmare?*»

Då hon närmade sig, blef ljudet alltför starkt — men då igenkände Signe med bestämdhet uttrycket i skön Ingegärds mörka ögon.

»Nej, tala som förut,» säger Signe.

»Hvita hucklan» säger då: »*Öppna dina ögon och se uppåt, och du skall få se något underbart.*»

I samma ögonblick ser Signe Kristusbilden, som hängde på väggen midt emot hennes säng, mycket förstorad, starkt upplyst och omvirad med en löst ordnad guirlande af hvita blommor. Det lyste från hans ansikte. Det sken från hans kläder. Hon stirrade häpen. Då ser hon hans mun öppnas och hör honom långsamt och klart säga: »*Du skall få lifvet*». Och hon hinner förundra sig öfver detta, att bilden talar, och hon hinner tänka, att detta är ingen dröm — hon är ju vaken — och hinner reflektera öfver, att hon inte är rädd — och så försvinner synen, och rummet är kolmörkt.

Hon ropade på Sigrid, som tände ljus och kom till sängen.

Signe låg med glänsande ögon i extatiskt tillstånd. »Jesus har varit här,» sade hon, »han har talat till mig... jag är så lycklig.»

Tårarne strömmade utför hennes kinder. Sigrid strök hennes hår, gaf henne vatten, talade om, att man ibland kan drömma så lefvande och tydligt, som vore man vaken.

»Jag *var* vaken,» sade Signe.

Sigrid motsade henne icke, men gick och hämtade stillande droppar.

»Tant Sigrid ... du tror mig inte?» sade Signe. Och hon berättade. hur allt varit från början till slut och hvad det innebar, att hon fått lifvet tillbaka.

Så mycket som på denna stund hade Signe icke sammanlagdt talat under hela sin långa sjukdom. En förunderlig vändning hade inträdt. Sigrid hade icke förr sett något sådant. Hon öfvervägde med sig själf, om hon borde skicka efter läkaren, men beslöt att vänta en stund och afvakta, om någon förändring började skönjas.

Signe slöt ögonen och somnade tungt med djupa, jämna andetag. Sigrid satt vid sängen

ett par timmar, fann pulsen lugn och gick då till ro.

På morgonen var Signe mycket matt, men talade dock med alla hon såg om det stora undret. Hur skulle det kunnat vara en dröm, när hon hela tiden haft så klart medvetande och full reflektionsförmåga! Men i ett ovanligt tillstånd hade hon varit, det erkände hon — det hade hon känt, när hon riktigt kom till sig igen.

Just på detta sätt tyckte hon, att alla uppenbarelser måtte hafva tillgått.

Med raska steg fortgick sedan förbättringen. Lifvet höll sitt segerrika intåg med fest i hennes hjärta för hvar dag, hvar timme. Och fastän hon trodde, att den eviga saligheten väntade på andra sidan, var dock lifvet henne kärare än döden. Hon tackade Gud, som förunnat henne att ännu en tid få tjäna honom härnere, och gladde sig åt hvarje nytt tecken till ökad hälsa.

Aldrig hade man sett en glädtigare konvalescent. Farmor började verkligen tro, att Jesus uppenbarat sig för Signe — så förunderlig var den fröjd, som fallit öfver henne.

Hvarken Sigrid eller farmor hade nånsin va-

rit med om ett så skyndsamt tillfrisknande. Signe skämtade med dem — hon lekte och narrade i sig maten, tills aptiten smög sig in i henne och gjorde sig hemmastadd — hon stapplade omkring i rummet under skratt, tills hennes fötter och ben buro henne.

När hon kände sig fullt frisk och hade hvilat en tid, skref hon till Charlie. Hon berättade honom alltsammans och sade sig nu veta, att hon var utsedd till redskapet i Guds hand. Och nu stod hon färdig att bli hans brud hvilken dag han själf önskade.

Men innan hon afsände brefvet, hade hon åter igen några plågsamma dagar af tvifvel och vånda. Sigrid hade nämligen på det enträgnaste afrådt henne från detta bref. Sigrid trodde fullt och fast, att Signe missuppfattat Herrens ord, om han på ett eller annat sätt verkligen talat till henne — hvarpå hon i det längsta tviflat. Måhända hade han gifvit henne lifvet just för att tvärtom pröfva henne, om hon var ståndaktig och följde honom.

Sigrids auktoritet var tungt vägande och vållade Signe stor oro.

Hon var nära att gifva efter för Sigrids despotiska yrkande om uppskof med brefvets afsändande åtminstone ett halft år.

Men då hände sig, att just som hon öppnade dörren från sin farmors rum ut till farstun, hörde hon en tung, utdragen suck. Förskräckt for hon tillbaka och rusade in till sin farmor.

»Farmor, farmor,» hviskade hon med darrande stämma och klängde sig fast vid farmodern, »jag hörde riddar Ulf sucka.»

Hon skalf i hela kroppen och var likblek.

Farmodern tog hennes hufvud mellan sina båda händer och såg henne ömt och lugnt i ögonen.

»Barn,» hviskade hon tillbaka, »lyd kärlekens röst . . . den är Guds röst.»

Och hon lade Signes ljusa hufvud till sitt bröst under en tyst bön, att Gud ville upplysa hennes älskade lilla Signe om sin vilja och inte låta henne vilseledas af den stackars olyckliga Sigrid, som icke längre förstod kärlekens bud i en människas hjärta.

»Kom och sätt dig här i min stora stol, käraste min unge! Sitt här nu och betänk, hvad du har att göra . . . besinna, att Gud menade nog inte ingenting med att låta riddar Ulf sucka i dag . . . var viss på det, kära, kära barn!»

Hon stoppade en liten kudde bakom hufvudet på Signe, kysste hennes panna och räckte

henne den lilla Eau de Cologne-flaskan, som stod på bordet.

»Gud välsigne dig!»

Hon reglade dörren till farstun och gick själf in i sitt sofrum.

Signe slöt sina ögon. Farmoderns närhet hade gifvit henne ett sådant välbehag, en sådan trygghet, som endast nära besläktade andar understundom kunna skänka hvarandra.

Självtilliten hade återkommit och utbredt sin ro öfver henne, och hon började åter tänka klart. Ännu en gång ville hon i minnet genomgå alla detaljer vid Jesu uppenbarelse för att ytterligare kontrollera sin visshet.

Så lifligt som möjligt framkallade hon hans blick för sin syn, tonfallet i hans röst för sitt öra, och hon fick den fullständigaste inre visshet om, att han menat det just så, som hon trodde. Han hade annars inte kunnat se så oändligt kärleksfull, så oändligt gifvande ut — nej omöjligt!

Nöjd gick hon till sitt rum och afsände brefvet, hvarefter all oro var förbytt i fridfullt lugn och glad, orubblig tillförsikt. Nu var striden utkämpad, nu var allt lämnadt i Guds hand. Han hade gjort hennes sak till sin.

*

Doktor Tollén hade genast vid sin hemkomst från utlandet sökt och fått en plats högt uppe i Norrland. Han ville så mycket som möjligt komma ifrån de gamla minnena och omgifningarna, långt bort till en ny natur och ett nytt folk.

I Norrland hade han funnit hvad han önskat. Här hade han påträffat både en fängslande, storslagen natur och en intressant befolkning, vidt skild i tänkesätt, seder och bruk från folket i mellersta och södra Sverige.

Den fullkomliga frånvaron af herregårdar och egentlig maktägande herremannaklass var den första och mest i ögonen fallande olikheten, hvilken på ett lyckligt sätt inverkat på en mängd förhållanden. Så var t. ex. servilism någonting okändt häruppe. Med samma nick som husbonden hälsade på sin dräng, hälsade denne tillbaka.

Hvar och en kände sig synbarligen som sin egen herre och bemötte alla människor lika. Ett bredt, lugnt, självsäkert, själfägande något stod att läsa i de flesta ansikten, hvilket i hög grad tilltalade doktorns demokratiska sinne och hade nyhetens behag för honom.

Han trifdes bland dessa människor, och fastän han i början hade tämligen svårt att förstå

deras tungomål och sedvänjor, lärde han sig snart att i detta som öfriga afseenden komma till rätta med dem.

I det hela kände han sig här så pass lycklig som det var möjligt, när hans tanke oaflåtligt var fästad vid den alltjämt frånvarande och dock ständigt närvarande.

När han mottog Signes bref, som trots de många inflickade bibelspråken hade en viss jublande prägel, fick han i första ögonblicket ett anfall af vild, exploderande glädje. Han skrattade högt, kysste brefvet och svängde med det i luften, hvarefter han ånyo läste det.

Det syntes ju på hvar rad, att hon längtade efter honom lika mycket som han efter henne. Inte skulle religionen bli något hinder för deras kärlek. För honom var den mest oinskränkta religionsfrihet hvarje människas heligaste rätt och ensak — han skulle visst aldrig såra hennes känslor. Hon skulle så gärna få ha sin fromma, barnsliga tro så mycket hon ville, bara hon älskade honom, och det var han viss att hon gjorde. Det såg han ännu säkrare nu, då han för tredje gången genomläste hennes bref.

Hans hjärta svällde öfver af fröjd. Hvilket lif skulle icke nu begynna för honom! Här

skulle Signe bli frisk och stark i den rena barrluften — här skulle hon få näring för allt, som var sundt inom henne. Alla sjukliga tankar skulle falla bort bit för bit och försvinna. Och hvem vet, kanske skulle de en dag befinnas stående på samma grund! Åtminstone skulle inte han tröttna att upplysa henne.

Hans blinda lit till sanningens egen förmåga att vinna och öfvervinna, bortsopade alla tvifvel. Det fanns inte rum för annat än glädje i hans sinne.

Ett oemotståndligt behof att meddela sig med en lefvande varelse vaknade inom honom. Han lockade på sin hund, fattade hans framtassar, dansade och snurrade rundt med honom gång på gång. »Ja, Lappo, är det inte roligt, hvasa ... är det inte roligt?»

Hunden morrade belåtet och lekte, att han ville bita sin herre, men denne stack in handen i hans öppna gap, ruskade vänskapligt hans underkäke, släppte honom med en sväng ifrån sig, slog ihop händerna med en smäll framför nosen på honom och tog honom igen på samma sätt. »Säg, Lappo, är det inte roligt kanske?»

Hunden lade sig ned midt framför sin husbonde, klippte med sina spetsiga öron, tittade

på honom, satte hufvudet på sned och tycktes mena: Skulle vi nu kanske ta oss ett litet nappatag igen . . . eller hur?

Doktorn knäppte med fingrarne högt uppe i luften. Lappo hoppade och kastade sig förgäfves för att nå dem.

Visst förstod Lappo, hur roligt det var!

Och så sprang doktorn ut till sin kokerska och bad henne laga till en riktig festmiddag åt honom. Den fick bli färdig hur sent som helst, bara det var riktigt fint. Rent duktyg skulle hon ta, och blomkrukan skulle ställas på bordet — »för ser Kristin . . . jag är så glad i dag, så jag har aldrig varit så glad förr i hela mitt lif.»

Han tog upp en tvåkrona och gaf henne. Hon skulle väl ha något för det ökade besväret, när han kommit så tvärt öfver henne, tyckte han.

Kristin tittade snedt efter doktorn, när han gått, och tänkte: Jaså, står det till på det viset, då är väl mina dagar här i huset snart räknade. Kommer det en ung fru, blir det väl så mycket nya ordningar, så inte jag står ut, kan jag tänka!

Kristin delade ingalunda sin husbondes glädje, ty så goda dagar som här hade hon aldrig haft.

Doktorn satte mössan på sig för att taga sig en skogspromenad, medan han väntade på middagen.

Först tittade han in i stallet till »Brunte», som gnäggade, och gaf honom en god portion hafre. »Tänk Brunte, om fyra veckor få vi ut och hämta något rart, du!» sade han.

I dörren mötte han stalldrängen. »Käre Johan, rykta Brunte väl och fodra honom litet högre ... jag tycker det nästan ser ut, som om han hade fallit af en smula på sista tiden,» sade han.

Johan hade inte märkt det, men nog kunde han ge Brunte mer kärna, gudbevars, om doktorn ville bestå.

Han svarade bara: »Jaha.»

Ladugårdsdörren stod öppen. Doktorn tyckte, att han gärna kunde se på »Stjärnan» ett tag med detsamma — det var längesedan han varit inne hos henne nu.

Hon vände på hufvudet och blängde godsint på honom, hvarför hon fick sig gröpe och blef kliad mellan hornen.

Så kom turen till grisen och hönsen, medan han var i tagen. Hvarför skulle inte också de få kalas i dag? Grisen skrek frenetiskt oui-i, oui-i, som om han suttit fast i en grind. Han

var hungrig och ville göra sig påmind, när han hörde steg nalkas.

»Se här, Nasse ... sörpla i dig nu ... här har du mums!» sade han och stjälpte in i hon ett halft ämbar mjölkblandade skulor, som stodo tillredda till Nasses middagsmål. Nasse tystnade ögonblickligen, intog den rätta, njutningsfulla positionen, med framtassarne uppe i maten, slafsade och åt.

Doktorn stod och tittade på en stund och tänkte att folks ovana att lägga armarne på bordet, när de äta, inte står många pinnhål högre än Nasses. Det är mer grad- än artskilnad.

Så gick han till hönsen. »Pull, pull, pull!» ropade han och kastade en näfve korn, som kom som en hagelskur in i buren — och så en — och ännu en!

»Seså ... inte slåss nu ... du skall få litet i ett hörn för dig själf, du stackare, om de äro elaka mot dig,» sade han till en liten mager, spräcklig höna. Och den uthackade hönans lott blef i all tysthet rikare än de andras.

Nu ämnade han sig ut i skogen, men först ville han roa Lappo med att hjula några hvarf på gräsplanen, hvilken konstfärdighet var hundens älsklingsnöje. Då brukade han ifrigt skäl-

lande springa bredvid, tills han lyckats att med sitt skall framlocka någon publik i fönster eller dörrar, hvarefter han helt lugnt satte sig att betrakta skådespelet under tystnad och med synbar stolthet.

Sen styrde doktorn kosan rätt mot skogen. Lappo sprang som förlöpare.

Lifvet hade alltid varit doktorn medvetet kärt. För hans okomplicerade natur var det också i det hela en så enkel sak. De hvardagliga små bekymren vållade honom intet bryderi. De stora sorgerna hade varit få och aldrig trängt genom märg och ben. Aldrig hade han känt en verkligt sönderskärande, lemlästande smärta, aldrig en förkrossande melankoli, än mindre lidandets yttersta gräns, lifsledans dödskyla. Ty grundtonen i hans väsen var glad förhoppning och orubblig tro på lifvets och framtidens möjligheter till obegränsad lycka. Misströstan hade aldrig korsat hans hjärna.

Också kunde han njuta af lifvet, intensivt, utan tvekan, som ett barn, helst när han fick ströfva omkring ute i fria naturen.

I denna stund fanns inte den minsta lilla mörka punkt i hans förhoppning på framtiden,

lika litet som på den molnfria, klarblå himmeln öfver honom.

När han kommit ett stycke in i skogen, stannade han och sög till sig i djupa drag den obeskrifliga, rena vällukten — barrens, blommornas, mossornas andedräkt — lyssnade till det sakta hviskande suset och prasslet i träden, till sorlet af vattnets sipprande och risslande, letande gång genom ris och sten, till fåglarnes sång och lek och bullrande vingslag, då de flögo upp — fortsatte så på den smala gångstigen djupare och djupare inåt, tills han slutligen satte sig ned och lät sig hänföras af den oförlikneliga, underbart stämningsrika, nordiska skogssymfonien, hvars egendomliga outtömligt rika harmonier kunde leda hans känslor i de finaste, skönaste modulationer genom alla de tonarter i dur och moll, som funnos i hans själ.

I dag klingade öfver allt annat det stora jubelackordet: *Signe kommer!* Hela hans varelse vidgade sig vid detta bud och svällde ut till ett nytt väsen med nya förmögenheter. Allt omkring honom höjde sig och vek undan, den solljusa, blå himmelen, de skyhöga träden, allt allt förkunnade:

»Signe kommer, Signe kommer!»

Dragen af längtan skyndade han sig hem, satte sig genast ned vid skrifbordet och skref:

Älskade, älskade!

Det finns inga ord att uttrycka den fröjd jag i detta ögonblick erfar! Hur skall jag kunna tacka dig för ditt bref, tacka dig, för att du vill skänka mig lifvets högsta lycka? Det svindlar för mina ögon, när jag tänker på, att om en månad är du här hos mig!

Såvidt jag hoppas och tror, skall det bli mig möjligt att skaffa en vikarie, så att jag kan resa ned till Stockholm öfver en dag, om du vill möta mig där. Vi låta då viga oss, när och hvar du vill. Om lysning träffar jag genast nödiga föranstaltningar.

Och så får jag föra dig hit till mitt lilla anspråkslösa hem i skogen, där vi skola lefva som två fåglar i sitt bo.

Jag har visst icke mycket att bjuda på — bara mitt eget älskande hjärta — men jag tviflar icke på, att vi skola äga nog i hvarandra och lefva för vår lycka och mina sjuka.

Och nu farväl, min egen outsägligt älskade!

Din Charlie.

X.

Om doktorn undantog en något besynnerlig, biblisk fridshälsning, hvarmed Signe mottagit honom, och som låtit främmande, hade han i det hela funnit henne ganska lik sig, vida mer än han vågat hoppas.

Hon hade lett sitt soliga leende och suttit med sin lilla hand i hans så förtroendefullt och varmt.

Samma dag han kom hade vigseln försiggått i det lilla sjukhuskapellet i närvaro af inga andra släktingar än Sigrid och Edvard.

Friherrinnan Josephine, hvilkens känsla för dottern ytterligare förminskats, sedan hon mot hennes vilja blef sjuksköterska, hade icke velat afbryta sin brunnskur i Wiesbaden. Och »farmor» vågade icke vid sin höga ålder företaga en resa, så gärna hon ville.

Vid brudparets afresa hviskade Edvard till doktorn: »Signe är kär i dig... och det riktigt ändå, det ser jag. Det vore väl också fan, om du inte skulle få bukt med den der gudligheten... fast inte kommer det att gå lätt, det kan jag säga dig på förhand, för envis och mystiskt anlagd, det har hon alltid varit. Men söt och snäll, det är hon i alla fall,» tillade han med vekhet i tonfallet. »Ja, farväl och lycka till då, käre bror!»

Och så gick han fram och kysste sin syster på kinden. »Blif snäll och rar mot Calle, den hedersgossen,» sade han och hjälpte upp henne i vagnen.

Efter förnyade farväl rullade tåget i väg.

Signe var så uppfylld af tacksamhet mot Gud, som låtit henne få sin Charlie, att hon satt der helt strålande och upprymd.

Stundtals var hon nyter och munter som ett litet kid, utsläppt efter en lång tids instängdt lif.

Mer och mer storartad blef naturen, ju längre mot norr de kommo. Blånande höjde sig bergen bakom hvarandra i mjuk, disig förtoning. Breda och strida gingo älfvarne genom de vackra dalarne, bärande rikedomar af timmer, med hvilket de ibland — som för ro skull — gjorde

ett kraftprof i vild, trolsk dans utför en larmande fors, hvarefter de fortsatte lugnare efter ansträngningen och leken, tills de fingo ett nytt infall, kröpo ihop, sköto rygg och visade tänderna, ilsket skummande och fulla af hot —. Men de ville bara skrämmas, bara morska sig en smula och blefvo strax blida igen.

Stolta och mörka stodo skogarne emellan de vidsträckta markerna, som suckade och längtade efter odling och mänsklig kärlek, utan hvilken ingen jord bär frukt, intet fält ger gyllene skörd.

Signe satt hänryckt vid det öppna kupéfönstret på sin mans knä med armarne om hans hals och lutade allt emellanåt kinden till hans tinning. Han höll sina armar om hennes lif och beskref sitt lilla hem i höga norden, som oftast afbrytande sig själf genom att visa Signe på ett eller annat i det vackra, förbiilande landskapet eller genom att gifva och mottaga tysta, varma ömhetsbetygelser.

Ensamma sutto de två där. Enslig och hemlighetsfull var naturen omkring dem. Öfver dem bredde sig i midnattens ljusa midsommardager en stämning af lifvets fagraste och mest hänförande löften — —.

När det led mot morgonen bad han henne

lägga sig att hvila och lofvade passa på om det var något särskildt sevärdt.

Så godt han kunde redde han en bädd åt henne med filtar och kuddar, satte sig midt emot henne och höll hennes lilla hvita hand med de nya, glänsande ringarne på. För hvar gång han smekte och kysste den såg hon upp, och de små förtjusande amorinerna lekte alldeles som förr.

När järnvägen tog slut, fortsatte de färden med ångbåt. De skulle ett stycke uppför Ångermanälfven, om hvilken Signe gjort sig de mest öfverväldigande föreställningar. Ganska besviken kände hon sig emellertid, när hon kom ut på den lilla ångbåten och fann älfven full af timmer, som oupphörligt puffade och stötte till båten med en obehaglig törn. Höga »nipor» på båda sidorna stängde äfven utsikten.

Det var därför med glädje hon steg af för att med Brunte och trillan köra några mil landväg. Med fri och vid synkrets kunde hon andas ut igen och njöt nu i fulla drag af nejdens stora, mäktiga skönhet.

Doktorns lilla nybygge låg i skogsbrynet ett stycke innan man kom till den stora kyrkbyn,

där vägen tog slut och den öde lappmarken tog vid likt en öken. Det såg i dag vänligare ut än någonsin. Välkommande händer hade klädt det i festskrud.

Den blågula flaggan vajade fritt och stolt på gräsplanen framför byggningen. Unga björkar voro resta vid grindarna och slogo emot dem med sin fina, starkt genomträngande doft. Den lilla förstukvisten var förvandlad till en täck löfhydda, sirad med kransar af blåklint och prästkragar.

De ljusa, glada rummen voro äfven fyllda af björkdoft från stora löfruskor, instuckna rundt om kakelugnen. Ofvanför de nystärkta, blåhvita, tunna gardinerna satt en stor krona af grön björnmossa.

På borden stodo buketter af ängsblommor emellan skålar och fat, fyllda med kaffebröd och bröllopstårtor, förärade af tacksamma sockenbor. Kristin undfägnade sitt herrskap med rykande varmt kaffe. Och Lappo sprang rundt omkring dem med glada skall och höga hopp.

Fest- och helgdagsstämning hvilade öfver hela hemmet.

När doktorn slöt Signe i sina armar med ett: »Välkommen älskade!» kände de båda, att nu firade de lifvets största högtid. Båda voro

de lika lyckliga och lika absolut hoppfulla och vissa, att de gingo till mötes en lycklig framtid.

*

Med varm hängifvenhet och innerlig ömhet hade Signe mött sin man i lyckligt medvetande att hafva fått lifvet till att vinna den älskade för Guds rike.

Men dagarne gingo, veckorna gingo och ännu hade den stora lyckan — Charlies frälsning — icke inträffat.

Morgon och afton deltog han i hennes andaktsstunder, hörde hennes enträgna böner om hjälp för honom. Men hon trodde inte, att han själf bad, för han såg så frånvarande ut. Inte heller sjöng han med, när hon sjöng psalmerna till orgeln. — Hur kunde hans hjärta, som var så öppet och godt mot människor, vara så förhärdadt mot Gud?

— Måhända var hennes stora ömhet icke rätta sättet? Hon ville försöka att binda och betvinga sin känsla för att förmå honom att leta och söka efter den på hennes djup, och där skulle han finna hvad som var hennes högsta goda.

Ibland nästan pinade det henne att vara så

afhållen af honom, så länge han icke förstod hennes innersta. Det var som om han älskat allra mest just svagheterna i hennes karaktär, tyckte hon — hennes eftergifvenhet och foglighet, det att hon böjde sig efter honom och undvek sitt eget. Detta kändes som en förödmjukelse, som något hon hade att förebrå sig själf. Kanske borde hon strida och kämpa för Herrens sak och inte bara stillatigande vänta på att Gud skulle göra allt? Hon beslöt att gripa första tillfälle, som yppade sig.

Det lät heller icke vänta på sig. Redan samma dag hörde hon ett samtal inifrån Charlies mottagningsrum. »Ja, jag får väl hoppas på Guds hjälp,» sade en kvinna i undergifven ton.

»Det är godt och väl det, kära gumman ... men det viktigaste är, att hon håller sig väl varm om fötterna och byter torra strumpor så fort hon blir våt .. hör hon det ... glöm inte det, gumman lilla ... förr blir hon inte bra!»

»Charlie,» sade Signe, när hennes man kom ut, »hur kan du ha hjärta att ta ifrån en människa det heligaste hon äger?»

»Hvad menar du med det?» frågade han ytterst förundrad.

»Hur kunde du förmena gumman att lita på

Guds hjälp . . . du beröfvade henne kanske hennes tro!»

Doktorn gick fram och åter i rummet, öfvervägande med sig själf om han skulle tala ut med risk att göra henne ledsen, eller om han skulle stå fast vid sitt beslut att icke inlåta sig i religionsamtal med henne.

— Men hvarför skulle han icke säga sin mening, klargöra sin ståndpunkt i stället för att ständigt väja undan eller tiga? Vore det inte nu rätta ögonblicket att slå ett slag för hvad han ansåg rätt, tänkte han och satte sig ned framför henne.

Han lutade sig bekvämt mot ryggstödet, lade det ena benet öfver det andra, stack in sina tummar i ärmhålen på västen och gjorde sig beredd på en allvarlig och långvarig diskussion.

»Kära Signe lilla, tror du, att man kan ta en människas innersta tro, som man kan stjäla en relik eller ett klädesplagg. Den tro, som kan tas ifrån en är ingen verklig tro . . . den är en inbillad tro. Försök du att ta min tro ifrån mig!»

»Du har ju ingen tro, Charlie . . . hur skulle jag då kunna ta det, som inte finns?»

»Jo Signe,» sade han, »jag har också en tro,

lika varm och lika helig för mig, som din tro är för dig . . . men den har en annan form.»

»Vi måtte tala om skilda begrepp,» sade hon. »Jag menar inte en sådan tro som till exempel, att människokroppen har muskler och nerver . . . jag menar en ideel tro.»

»Jag menar inte heller vetande, utan *tro* . . . ideel tro . . . en sådan som är en del af en själf . . . ett lif inom en, som kan utvecklas och *ändra form*, men inte stjälas bort.»

»Hvad är det inom dig, som du kallar tro?» frågade hon lätt ironiskt.

»Min tro kan inte sättas upp i punkter . . . men jag kan ge dig ett exempel . . . jag tror, att människosläktet kommer att gå framåt, bli bättre, rättvisare, redbarare, renare i sina seder . . . att människorna skola blifva kärleksfullare mot hvarandra . . . mer offervilliga att lätta för hvarandra de vedermödor, som följa med lifvet här på jorden, i samma mån de lära sig inse, att häri ligger största fördelen för dem själfva såväl som för andra . . . och i samma mån skola de känna sig lyckligare och mer frigjorda. Denna tro, bland annat, skänker mig hopp och kraft och tålamod . . . och den har växtkraft . . . rörelsekraft . . . vet icke af något fastslående.»

»Men detta är ju ingenting, som gäller den eviga saligheten, det enda viktiga... lifvet efter detta. Tror du kanske icke på ett evigt lif?»

»Jo, jag tror på ett evigt lif, men inte på samma sätt som du gör det... jag tror på våra gärningars eviga följder... och det sporrar mig till ansträngning att handla efter bästa förmåga... och jag tror på materiens eviga växling... men om det stora okända... det som kommer efter döden kan jag inte ha någon bestämd tro... vi kunna därvidlag inte draga några säkra slutsatser... det står oss fritt att föreställa oss hvad som helst... det tomma intet, eller vetandets ljus, som skall förklara allt oförstådt.»

Han tystnade, som för att invänta Signes invändning, men då hon teg fortsatte han: »Huruvida vi gå till mötes ett evigt förnyande af lif, eller en evig hvila... ett fridfullt Nirvana... därom törs jag inte hysa någon mening. Det kan ju hända, att döden bringar oss ett lif, långt bättre än detta... eller allsintet lif... vi kunna inte utröna det allraminsta om en tillvaro efter denna och därför göra vi efter min mening bäst i att alls inte befatta oss med ett problem, som vi inte kunna

lösa ... åtminstone inte på det nuvarande stadiet af vår utveckling.»

Signe satt fortfarande tyst och begrundande.

»Känner du inte, att din syndabörda är dig för tung ... att du är förtappad och fördömd?» frågade hon.

»Nej ... jag vet inte att jag har gjort något så förfärligt, att det påkallar någon utomordentligare förlåtelse än vanlig mänsklig förlåtelse ... hvad har du själf gjort för stora synder, efter du talar om din syndabörda?»

»Ack, jag vet ju, att jag är i synd född ... jag känner ju, att allt inom mig är bara brist ... att du inte förstår hvad jag menar,» sade hon otåligt.

Ögonen glänste och flammade. Kinderna voro röda — tårarne nära att tränga fram, men hon höll dem tillbaka. Hon bemödade sig att icke låta märka någon rörelse, som han, med sitt förkrossande lugn kanske skulle taga som en svaghet.

»Visst förstår jag, att allt är bristfullt, både inom och utom oss ... just därför måste vi själfva ta i och göra det bättre. Jag kan inte se, att någonting hjälps bara med, att vi tro på nåd och förlåtelse ... dessutom ... ingen kan behålla mer af hvad du kallar tro, än jämt upp

så mycket hans förnuft medger ... så mycket han på grund af sin individuela natur, sitt temperament och den grad af upplysning han besitter, *kan* behålla, lika litet som man kan bli femton år igen, därför att det var ljufligt att vara ung ... det är en omöjlighet. Och ännu ett ... och *det* är ett faktum ... ju mindre vi veta om naturens lagar dess mer kunna vi tro af det vidunderliga, mystiska.»

»Men Charlie, Charlie,» afbröt hon — »tron är en hjärtats sak ... ingen förståndssak ... det är ett tillstånd af sällhet utan namn!»

Charlie satt tyst. — Var då verkligen Signe så lycklig? — Hvarför såg hon då så ofta gråtögd, uppgifven och utpinad ut? — Hur kunde hon inbilla sig, att tron gjorde henne lycklig, när i själfva verket raka motsatsen var fallet?

Trött på detta samtal steg han upp. Det hade påtagligen tjänat till ingenting, bara gjort henne bedröfvad. Han tyckte så innerligt synd om henne, där hon satt, sårad och blödande. Med sin ömhet och sin vänlighet — det enda botemedel han hade att bjuda på — ville han stilla hennes smärta, flyttade sig därför intilll

henne, lade sin hand om hennes lif och tryckte sin kind till hennes.

»Signe, låt oss inte *tala* om vår tro... det är ju bättre, att vi lefva och handla i öfverensstämmelse med den utan att tvista,» sade han, strök hennes kind, kysste henne och såg mildt på henne.

Signe besvarade icke hans smekningar. Hon satt tyst och tänkte på, att nu hade också hon kommit underfund med, att det inte var värdt att tala — Charlie hade rätt — att *handla* var bättre och det ämnade hon göra.

*

Signe hade varit i kyrkan hvarje söndag, sedan hon kommit till sitt nya hem. Den unge prästens — vice pastor Bloms — predikningar behagade henne mycket. Genast första gången hon hörde honom, förstod hon, att han var en varmt troende kristen med allvarligt nit att sprida trons ljus till den okunniga befolkningen häruppe.

Sorgligt var det därför att se, hur likgiltig församlingen var; den rymliga kyrkan var aldrig halffyld ens. Mången gång satt där knappt femton, tjugo personer — i allmänhet uteslutande kvinnor. Sången ljöd lamt och matt, ibland nästan ohörbart.

En dag fick hon bud från pastorn med förfrågan, om hon ville komma till en invigningsfest af det nya bönehuset, som en troende låtit uppföra.

Hon lofvade komma, tacksam att få tillfälle att höra ett rent och klart Guds ord.

Efter bönen kom pastorn fram till henne, räckte henne handen, såg välvilligt på henne och sade:

»Jag ville få tacka för att doktorinnan är så kyrksam... det behöfs så väl, att de så kallade bättre föregå med godt exempel... så har det inte varit här på trakten, men jag har redan sett en viss tendens till förbättring, sen doktorsfrun aldrig saknas.

»Det är nog jag, som bör tacka pastorn... jag hade inte kunnat hoppas att få höra så mycket godt, när jag flyttade så långt bort... jag visste inte ens, att det fanns en kyrka i närheten... det var en oväntad lycka.»

»Jag har tänkt försöka hålla bibelförklaringar ett par gånger i veckan, dels här, dels i bondgårdarne... det är lättare att tala så de förstå en, så här i enrum... man kan anslå en förtroligare ton... välja mer närliggande bilder än som i kyrkan anses passande och bruk-

ligt. Inte skulle väl doktorinnan vilja komma med på dem?»

»Jo, gärna... jag kan inte vara nog tacksam.»

Han tackade ännu en gång och gick.

På denna präst föllo Signes tankar, då hennes man en gång rest bort i sjukbud för hela dagen. — Måhända skulle han, som hade större erfarenhet, kunna gifva henne ett godt råd, om huru hon borde förhålla sig.

Hon sände bud och frågade, om han ville komma in på förmiddagen och fick till svar, att han skulle komma så fort han hann tillbaka från en döende, som önskat nattvarden.

Framemot middagstiden kom pastor Blom åkande i en kärra. Han hoppade ur, tog skrinet med nattvardsutensilierna, som stod på botten och prästkappan, som låg inlindad i en handduk, tackade budet för skjutsen, bad helsa hem och gick något framåtlutad med skyndsamma steg in i doktorsbyggningen.

Signe välkomnade honom i farstun, bad honom stiga in och lät genast bjuda honom på kaffet, som redan en god stund stått och väntat på honom.

Nu, när hon hade honom där framför sig, kände hon sig förlägen — nästan önskade, att

hon aldrig bedt honom komma, så svårt var det att framföra det ärende hon hade.

Fullt fri från en viss skuldkänsla af förräderi mot sin man var hon ej heller, fastän hon ju visste, att det blott var för hans eget bästa, hon ville rådföra sig med den unge prästen.

Pastor Blom var skägglös och blek, hade glasögon öfver en stor näsa, en mun som ofta stod halföppen och såg frågande ut likasom ögonen. Bröstet var något insjunket, hvilket var än mer påfallande, när han som nu var klädd i prästrock, som därtill tycktes vara något för trång. Det ljusa håret, omsorgsfullt tillstruket, visade i nacken fallenhet för stripighet.

Äfven han såg besvärad ut.

Ändtligen hade Signe stålsatt sig så pass, att hon utan att darra på rösten kunde säga: »Jag önskade tala med pastorn om en sak, som upptar mina tankar natt och dag.»

Han satt med benen i kors, såg på henne med en uppmärksamt deltagande min, lade hufvudet litet på sned som för att höra bättre och höll händerna lagda öfver hvarandra, som när man läser bordsbön.

»Det är om min mans salighetsak . . . jag skulle vara färdig att misströsta, så omöjligt

ser det ut med hans omvändelse... om jag inte hade Herrens eget löfte.» Hon berättade nu sin uppenbarelse, för att också pastorn skulle förvissas om att en gång *skulle* frälsningen komma — därom fanns intet tvifvel.

Han uttryckte sin förundran öfver den sällsamma händelsen och sade flera gånger: »*Kan* det vara möjligt... kan det *verkligen* vara möjligt?»

Och när hon försäkrade honom, att just så, som hon hade beskrifvit, hade det varit, sade han: »O, hvilken nåd... hvilken nåd!» Och han knäppte andaktsfullt ihop sina händer. Så nära ett verkligt under hade han ej förr stått.

»Hvad skall jag göra?» frågade hon.

Han stirrade i golfvet och såg eftersinnande ut.

»Det är en svår sak, kära doktorinnan... jag vet från min studenttid, att inga voro så svåra att omvända som naturforskare... de stå hårdnackadt emot... men jag vet också att äfven de *kunna* mottaga nåden. Jag har sett exempel på det.»

»Ja här veta vi ju, att det *skall* bli möjligt,» påminde hon brådskande. »Men säg mig, hur skall jag handla som visast för att

det icke skall dröja... ack, jag längtar efter den dagen och den stunden?»

»Det förstår jag,» sade han nickande med hufvudet. »Som hjorten längtar efter friskt vatten.»

»Ja, just så.»

»Jag tror egentligen inte att i detta fall något annat än förböner och ett tåligt bidande hjälper,» sade han. »Någon gång kan Ni ju också sjunga en andlig sång för honom... jag ser, att här finnes en orgel... mer än en själ har med det härliga instrumentet blifvit dragen och lockad upp till himlarnes konung... det har något så mäktigt gripande i sig... det liksom tar själen med begge händer... den förmår inte göra motstånd längre... den *måste* följa med, bara följa med, tills den hamnar i Jesu armar.»

Signe lyssnade. Det hade hon ännu icke försökt — hon hade bara sjungit de vanliga psalmerna. De hafva kanske icke just den gladt lockande ton, icke den entrain, som är styrkan i en del andliga sånger.

De började tala om dessa sånger. Hon öppnade orgeln och de sjöngo en jublande hymn.

»Så underbar, så stor är Herrens makt,
Så full af nåd hans godhet är.»

Hon hade icke sjungit den sedan hon var på sjukhuset bland systrarne i kapellet en afton. Det var så godt att åter vara med en, som kände och trodde som hon — att inte längre vara ensam om att sjunga Herrens lof och pris.

Signe frågade, om inte pastorn ville stanna och äta middag med henne, och han tackade. De talade om den religiösa litteraturen och Signe erbjöd honom att låna åtskilliga böcker, som voro honom obekanta. Det var så ondt om verkligt god, läsvärd litteratur häruppe. Inte kunde man köpa allt man önskade. Och svårt var det också att få paket sända till sig. Han var mycket tacksam för tillbudet.

Efter middagen läste han högt. Därefter sjöngo de ännu en sång, och så gick han hem med knytet och en packe böcker under armen, samt skrinet i handen.

En så angenäm och innehållsrik dag hade han icke haft, sedan han kom upp hit till den höga norden. Att få tala med en bildad människa — bara det var en glädje — och därtill en kristen, en älsklig och god kvinna!

Ja, det var en oväntad ljuflighet här i ensligheten, där han kände sig i viss mån oförstådd af alla. Visserligen hade han ännu varit allt-

för kort tid på orten att kunna vänta annat, men tomheten var lika stor för det.

När doktorn kom hem, fann han Signe vid orgeln med röda flammor på kinderna och ett främmande uttryck i blicken. Den var nästan skygg.

»Hur är det Signe?» frågade han, »du ser inte rask ut?»

»Jo tack... jag mår bra.»

»Men något har händt... hvad är det?»

»Ingenting har händt, annat än att pastorn har varit här... jag bad honom äta middag med mig... och så har vi sjungit en stund på eftermiddagen.»

Doktorns uppsyn mörknade. Ingen middag hade han fått än i dag. Hungrig och trött var han. Och så skulle han mötas af underrättelsen, att en präst sällskapat halfva dagen med hans hustru!

Han visste ingenting ondt alls om den här prästen. Men han kunde inte frigöra sig från en instinktiv motvilja mot präster i allmänhet, fastän han måste erkänna, att han kände många hyggliga exemplar bland dem och till och med en, som han satte högre än de flesta männi-skor, han kommit i beröring med. Men lika-

fullt, han kunde inte med själfva släktet, själfva arten, hur mycket han än bemödade sig att hos sig utrota denna fördom, denna orättfärdighet.

För att icke visa sin hustru misstillit, för hvilket han skämdes, började han genast tala om något annat — alldeles som skulle prästens långa besök i hans frånvaro varit den naturligaste och likgiltigaste sak i världen.

Så beskref han sin besvärliga färd öfver myrar och kärr, allt under det han med glupande aptit intog sin middag.

»Hvarken rädd eller ömtålig till hälsan får en läkare vara, som skall bo häruppe... det är då visst och sannt. Vi rodde i dag öfver en sjö i en båt, som var så rutten, att den nästan var sjunkfärdig, innan vi nådde andra stranden. Den läckte så hiskeligt, att vattnet strilade in... jag öste med båda händer... hatten i den ena, öskaret i den andra handen... och karlen rodde så det knakade i armarne. Det gick genom nålsögat... hade en åra brustit, hade vi väl båda gått till botten!»

Signe åhörde med bäfvan beskrifningen.

— Tänk om Charlie drunknat — om hon aldrig mer fått se honom!

Hon slog armarne om hans hals, grät och hviskade: »Gud ske lof, att du är hemma med lifvet!»

Och i sin hustrus varma famn glömde doktorn alla världens präster.

*

Doktorn hade lagt märke till att Signe spelade orgel mycket flitigare än förr, alltsedan den dagen pastor Blom varit där. — Om hon ändå velat spela piano! Till och med Bachs beniga fugor och Scarlattis pinntorra sonater voro riktiga läckerbitar bredvid de der uthållande, bedröfliga, sega orgeltonerna, som stretade sig fram så långsamt och trögt, som om man rodde i tjära. Det var till att bli nervös af —!

— Men kors bevars, inte vill han förmena henne den lilla förstörelsen! Tyckte hon, att det där gråtmilda pipet och det där surret var vackert, så nog kunde hon få knoga och trampa och streta, bäst hon ville —!

Som oftast gick han då ut en tur, eller satte sig i sitt rum att genomgå den medicinska tidskriftslitteraturen, som hade en viss benägen-

het att bli efterliggande — och glömde därvid rakt bort låten därinne i förmaket.

Men en dag stod han vid fönstret med ryggen vänd mot rummet, händerna i byxfickorna och tittade på molnen, om det skulle bli rägn och oväder. Misstänkt såg det ut där i öster. De stora, tunga svartblå molnmassorna rörde sig oroligt och sågo allvar samt hotande ut. Då började Signe spela »Vår Gud är oss en väldig borg.»

— Nå se, det kunde låta höra sig. Det var inte som en vanlig psalm det, utan i den var det kläm så det förslog. — Det var riktigt upplifvande att få höra den gamla kraftfulla, friska »Vår gud» igen! — Det var då ändtligen en psalm, som *han* kunde sjunga för ovanlighetens skull!

Han stämde i med full hals. Han visste precis, att han kunde klara de där trappstegen på try-y-yg-ga, så han behöfde inte vara rädd.

Doktorns röst var stark, men skroflig och oskolad, och intonationen lämnade mycket öfrigt att önska, men ändock njöt Signe mer än hon kunnat göra af den mest fulländade sångares prestationer.

— Ändtligen hörde hon honom sjunga till Guds ära — ändtligen var då den efterläng-

tade stunden kommen — hon hade nått fram —! Hon var så hänryckt, så riktigt salig, Den ena stora, varma tåren efter den andra droppade ned i hennes knä, tills de slutligen strömmade öfver kinderna. Det var med saknad hon lät den sista tonen dö ut —. Hon satt i djupaste andakt och tacksägelse, medan hon höll den — —.

Med ens rycktes hon ned från sin himmelska värld af ett kort och skarpt »Gud bevare konung och fädernesland... vensterr om... marsch!»

Taktfast kom han trampande fram till orgeln, där han gjorde halt med en stampning i golfvet.» Men trumhvirfvel på fermaten skall det vara... det är den, som gör susen... trrrrrum!»

Signe hade i första bestörtningen blifvit som förstenad, alldeles mållös af fasa.

Med båda händerna för sina ögon störtade hon in i sitt rum. — Hur kunde han vilja kränka hennes djupaste känslor — göra henne så ohyggligt ondt? — Aldrig förr hade hon sett råhet hos honom. — Åh det var gräsligt!

Skamsen och häpen stod han kvar. — Hvad hade han nu gjort?

Han hade blifvit så lifligt påmind om sin

glada beväringstid, när han hörde »Vår Gud», som han där dagligen sjungit, att han totalt glömde bort allt annat. Det hade kommit så ovillkorligt, så obetänkt som möjligt.

— Hur kunde han ha burit sig så gement åt mot Signe! — Hvad skulle han nu ta sig till för att göra det godt igen? Hvad skulle han säga henne, som kunde komma henne att förstå hans känslor och förstå, hur gränslöst ledsen han nu var att ha gjort henne bedröfvad?

Sakta gick han in efter henne. Hon satt hopkrupen i soffhörnet med benen uppe och näsduken för sitt ansikte. Han gick fram och lade sin hand smekande på hennes axel. »Signe... Signe lilla... förlåt mig... jag menade ingenting illa. Det var så tanklöst af mig... vill du inte förlåta mig?»

Han böjde sitt hufvud ned mot hennes.

Hon tog ej bort näsduken från ansiktet, men svarade i en trött, sorgsen ton: »Jo... jo!» i det hon gjorde en lindrigt afvisande åtbörd med den andra handen.

»Det var så dumt af mig,» sade han.

»Tala bara inte,» afbröt hon. »Det var dumt af mig att tänka att...» Här bröt hon ut i högljudda snyftningar.

Han tog hennes hufvud mellan sina händer och kysste hennes hår, i det han ånyo hviskade: »Förlåt... förlåt din drumliga Charlie!»

Han sökte hennes hand, men hon drog den tillbaka och borrade ned sitt hufvud ännu djupare.

Som han förstod, att hon helst ville vara ensam, gick han ut ur rummet, stängde dörren varligt efter sig, lade i förbifarten igen locket på orgeln, och gick vidare till sitt arbetsrum, där han satte sig i sin stora, låga korgstol.

— Att han då aldrig kunde komma ihåg sig, när han så allvarligt önskade att skona hennes ömtåliga känslor! Hade det bara inte varit »Vår Gud» hon spelat, så hade något sådant inte kunnat hända honom.

Med tanken på denna psalm igen, följde hela raden af minnen från det brokiga fältlifvet. Han sträckte ut sig och lät hela den glada beväringstiden passera revy — bassarnes oförlikneliga humor, befälets glänsande, afrundade svordomsperioder, som halkade fram ur mun på dem som glatta, slingrande ödlor. — Han begrep inte, att de aldrig gingo af på

midten — så långa och sammansatta som de voro! Han kunde inte annat än skratta för sig själf, när han mindes allt detta, hur ledsen han än i själfva verket var.

De mörka molnen hade börjat urladda sig, först i stora tunga stänk, så med ens i en störtskur, som våldsamt hällde ner. Regnet piskade stötvis med ett smatter som af hagel mot fönsterglasen i det rum, i andra ändan af våningen, där den arma lilla Signe satt alldeles upp löst i tårar — lika förkrossad som ett söndertrampadt kryp på marken.

»Herre, Herre... hvi gäckade du mig med denna villa?» frågade hon. »Hvarför gaf du mig ett ögonblicks sällhet för att genast rycka den bort? Hvarför skulle detta ljus tändas i min själ för att genast släckas? Hvad är din mening? Hvarför äro dina vägar så underliga? Ack jag arma människobarn!»

Svetten hade brutit fram i hennes panna, läpparne brände och bröstet häfde sig hastigt, medan hon kände Herrens gissel och tuktan öfver sig.

Sjunkande allt djupare och djupare i självplågeri och tiggande om förbarmande och

förlåtelse föll hon på knä vid soffan i ånger öfver att hafva knotat mot Gud och igen ljödo de tröstande orden, som så mången gång förr: »Bida, bida, ännu är icke min tid kommen!»

XI.

Det hade blifvit vinter. Snön hopade sig i drifvor, hvilkas make Signe aldrig sett. Mer än en gång hade det lilla hemmet legat så godt som begrafdt i snö. Dessa oändliga snömassor ingåfvo en känsla af ödslighet och ohygglighet. Signe såg derför alltid med glädje, när någon människa kom till henne, då hennes man var ute på färdvägar och hon satt ensam hemma.

Ibland tittade granngummorna in, ibland kom pastorn.

En kväll, när doktorn kom hem, träffade han för första gången pastor Blom.

Denne, som nyss kommit från en prästerlig förrättning, var klädd i prästdräkt. Vid doktorns inträde i förmaket satt han i soffan, läsande högt poesi för Signe med stark nasal-

ton. Han steg genast upp och bockade sig djupt.

Doktorn genomfors blixtlikt af ett biblisk-historieminne från skoltiden — Jacobs bugning för Esau, när han gick honom till mötes — och kastade en forskande blick på honom.

— Kunde han inte gå i vanliga kläder på en hvardag, som annat folk, utan komma med den där otäcka hvita dubbeltungan uträckt öfver den släta, svartrocken — liksom enkom för att reta folk! — Sticka inte de där försmädliga tingesterna ut som ett par vädrande antenner att peta folk i ögonen med? — Och såg han inte ut, som om han hade gul oljeemulsion i stället för blod i ådrorna? — Tunn och slätstruken som en vattlagd sill —!

Doktorns mönstring öfvertygade honom om, hvad han redan på förhand tänkt, att prästen gjorde ett decideradt obehagligt intryck. — Dock var han villig att sanningen till ära erkänna, att han såg synnerligen oförarglig och menlös ut mot den svarthårige, blåskäggbottnige fanatiker, han väntat sig att få se.

Efter att helt flyktigt hafva utbytt några likgiltiga meningar med pastorn gick doktorn skyndsamt in i sitt rum.

— Om han kunde begripa, hvad det var i den där enfaldige smal Hans, som kunde slå an på Signe, som berömde honom så mycket och var så upplifvad efter hans besök? — Det måtte vara, att de ha gemensam tro, gemensam andakt och gemensamt arbete i fattigvården, tänkte han.

Men då han började tänka på allt detta gemensamma, stack en ond ande upp i honom. Hans breda bröst höjde sig under täta, flämtande andetag. Tänderna pressades mot hvarandra med ett skärande ljud. Händerna sammanknöto sig så knogarne hvitnade och naglarne trängde sig hårdt mot insidan af handen, som ville de ut tvärsigenom den.

Han kastade sig i sin skrifstol och höll handen för ögonen — han ville bli kvitt synen af den bugande ålen i svart skinn — han ville bli kvitt sina onda tankar, sitt bultande hjärta — sina andfådda lungor — ja, han ville rifva ut det alltihop ur kroppen på sig och kasta det för Signes fötter och ropa med ett hånskratt — trampa på det du — det är mjukt — var så god!

Med en knyck kastade han hufvudet bakåt och for upp ur stolen. — Hvad var detta — höll han på att bli vansinnig? Han gick bort

till karafinen, hällde i ett fullt glas vatten och tömde det i ett drag, gick därefter till fönstret, som han satte upp. Kylan bolmade in som ett rökmoln, och han stängde det efter en kort stund. Svalkan hade gjort honom godt.

Han satte sig i korgstolen och började tänka mer lugnt öfver saken. Det hade gått som en cyklon öfver honom nyss, innan han visste ordet af. Det hade varit som en elak dröm. Nu var han vaken igen.

— Kunde inte Signe få tala vid en beskedlig präst? — Hvad hade han för rätt att misstro hennes känslor? — Sannerligen alls ingen. — Var inte det helt naturligt, att hon skulle vilja samspråka med en liktänkande?

— Naturligt — — jo, det var just naturligt det var — och lika naturligt vore det därför också, om sympatien mellan dem växte upp och snärjde fast dem vid hvarandra!

I detsamma hörde han en sång uppstämmas vid orgeln.

»Vi få mötas i Eden en gång.»

Mer förmådde han ej uppfatta. Blodet rusade på nytt åt hufvudet på honom med ett brusande, susande ljud.

Han störtade upp ur stolen, kastade på sig sina pjäxor, sin skidpäls och mössa, slog upp

kragen öfver öronen, drog ned mössan i pannan, tog sina skidor och stafvar i farstun och gick ut.

När skidorna voro fastbundna och tumvantarne påträdda, sköt han i väg med rask fart utåt den uppstrukna landsvägen till kyrkan. Där vände han om hörnet vid kyrkomuren och begaf sig ut på den stora, öde snövidden.

Som en mörk strimma låg skogen vid horisonten. Intet ljus, ingen mänsklig boning syntes, sedan han lämnat byn bakom sig. Intet spår, intet ljud af hvarken människor eller djur. Skidornas rassel och skrammel mot skarsnön var det enda han hörde.

Ensam gick han med sina dystra tankar och sitt sjudande sinne i den bistra kylan. Hit och dit slant han på den hala skaren, svor mellan tänderna och förbannade alla svartrockar i världen.

— Aldrig göra de annat än förtret! Kan man inte bli ursinnig, när man ser en sån där svart, hal latmask? — Hvad gör en sån där? — Pratar en timme i kyrkan om söndagarne och spatserar omkring i socken, jämt upp så mycket han har lust till, på hvardagarne!

Doktorn blef argare och hetare, ju längre han kom i sin tankegång. Med ett häftigt ryck

sköt han upp mössan ur pannan. Hög och majestätisk reste sig stjärnhimmeln för hans syn. Orion stod där axelbred och tvärsäker. Myriader af stjärnor gnistrade mot det mörka hvalfvet, lifliga och vänliga. Pleiaderna sågo så blinkande, så menande ut, som om de hade något särskildt att säga och vinka till honom just i kväll.

Det blef i ett nu så stort och högt inom honom. Det var inte möjligt längre att känna sig som medelpunkt för någonting inför detta storartade skådespel — denna påminnelse om okända världar i oändliga rymder! Allt annat krympte ihop och blef smått, medan han godvilligt lät sig sakta lyftas till högre sfärer, vidare horisonter. Hans känslor sofrades och renades. Hans förnuft klarnade igen. Den ursinniga harmen lade sig som ett tamt djur, som ber om nåd af sin grymme herre — —.

När han var ungefär en half mil från hemmet vände han om. Han längtade efter Signe, längtade efter att få vara riktigt smeksam och vänlig mot henne.

— Hon måtte väl inte anat hans tankar — hans skamlösa tankar —! Han önskade, att kan kunde utplåna dem ur sitt eget medvetande, som om de aldrig funnits till!

Sådana tankar voro ett brott mot hans renhjärtade, oskyldiga hustru — en skamfläck på hans karaktär! — Aldrig hade han trott, att *han* kunde bli svartsjuk, som alltid betraktat svartsjukan, som den lumpnaste af alla lumpna känslor! — Skulle han verkligen vara ett offer för den åkomman, som han ansett lika infam som löjlig, när han sett den hos andra!

Lifligt erinrade han sig nu hur han en half natt predikat förstånd för en svartsjuk vän och citerat Erastes ord till »de preciösa damerna» »Svartsjukan älskar *mest*, tillit älskar *bäst.*» De orden hade gjort ett så djupt intryck på vännen, att denne sedan påstått sig kurerad af dem. — Och nu skulle han själf ha gjort sig skyldig till samma ömklighet! Han skämdes som en slokörad hund, som en upptäckt tjuf, en gripen förfalskare.

Nu skyndade han på sina steg. Han ville hem, innan pastorn gått — ville riktigt skaka hand med honom. — Inte ville han känna agg och hat till någon människa. — Hat det är ju brist på civilisation, brist på själsutveckling! — Äro inte prästerna människor de som andra? Och göra inte de nytta i världen för den stora fårahjorden? — Åjo visst. Och den här oskadlige, linhårige pastorn, hvarför i all världen skulle han

vara ond på honom! Det var ju alltför barockt! Nej, gärna skulle han få sjunga duetter med Signe! Och inte skulle det pina honom att höra prästen läsa poesi i nasalton heller! Nej då, visst inte, bara han snart kom hem och kunde riktigt visa Signe, hur gränslöst han älskade henne, och hur gärna han ville, att hon skulle få erfara glädje i lifvet!

Nu vek han om hörnet vid kyrkan och såg det varma, röda skenet från lampan i förmaket i det kära lilla hemmet. Fortare och fortare ilade han fram, allt mer varm och upplifvad. Det lyste så stilla och vänligt mot honom från fönsterna i breda, lugna ljusvägar på den hvita snön inne på gården och fyllde hjärtat med ömma känslor.

Nedanför trappan löste han i hast af sig skidorna. Med ett språng flög han öfver trappstegen på den lilla farstukvisten, ryckte upp porten och sprang in i förmaket.

Där satt Signe ensam vid lampan med rödgråtna ögon och virkade på en liten barntröja Han kastade sig på knä, kysste hennes händer, kysste den lilla tröjan och var utom sig af innerlig glädje.

Signe knäppte upp hans päls, smekte hans kind, men såg allt utom glad ut.

»Jag har haft den härligaste skidtur . . . jag tror knappt, att jag förr sett en så tindrande klar stjärnhimmel, som i kväll.»

»Ja . . . jag såg nyss genom fönstret, att det är ovanligt klart i afton.»

»Om det inte vore så kallt, skulle vi gå ut tillsammans igen ett slag . . . du kan inte tro så vackert det är!»

»Jag törs väl inte gå ut, om det är så kallt?»

»Nej . . . kanske inte . . . det är bäst att vara försiktig.» Han såg ömt på henne.

Doktorn tog af sin päls och de gingo in i den lilla matsalen till det färdigdukade kvällsbordet. Taklampan lyste öfver den bländhvita duken, det blanka teköket och de aptitliga anrättningarne.

Först nu märkte han, att pastorn var borta. »Hvart tog pastor Blom vägen . . . bad du honom inte stanna till kvällen?»

»Nej,» sade sade Signe och rodnade. »Jag visste inte, om du skulle tycka om hans sällskap . . . du gick så tvärt, sen du hälsat på honom.»

Doktorn hade ingenting att säga till sin ursäkt, när han ej ville tillstå hela sanningen, utan inskränkte sig till att kyssa sin hustru och

säga: »Det är alltid trefligast att vara ensam med dig . . . men någon gång skola vi väl förbarma oss öfver den stackars pastorn, som är så ensam. Jag undrar just hvad hans fasliga gamla Kajsa mosar ihop åt honom . . . det är annat det, än när du och Kristin slå Edra kloka hufvuden ihop om att göra det godt åt mig!»

Doktorn pratade och var helt upprymd efter färden. Sedan läste han högt för Signe ur »Fältskärns berättelser», medan hon återtog sitt handarbete.

Han brukade sorgfälligt välja sådan litteratur, som icke skulle kunna beröra hennes ömma punkt, eller väcka tvist mellan dem, men skänka dem båda nöje.

När tröjan var färdig, steg hon upp och bredde ut den framför sig på bordet för att jämföra med mönstret, om den var som den skulle.

I detsamma såg doktorn upp, kastade boken ifrån sig och drog sin lilla fru varligt ned på sitt knä, omslutande henne med sina armar och hviskande i hennes öra: »Tänk Signe . . . är du inte lycklig?»

»Ack, Charlie,» svarade hon trött, »jag kan inte känna hvarken glädje eller lycka, så länge jag inte har dig med mig på lifsens väg.»

Hon lösgjorde sig från hans famntag, lade ihop sitt arbete och gick till sängs febril och nedstämd.

*

När Signe gått, satt doktorn länge uppe och tänkte öfver hvad som passerat under dagens lopp. Han ville göra räfst med sig själf och noggrannt undersöka det oväntade fenomen, som uppträdt inom honom. Han ransakade efter dess orsak, dess rot — granskade omständigheterna därvid och tillvägagick med hela den äkta naturforskarens grundlighet, objektivitet och kritiska skärpa.

Och han kom till det slutliga resultat, att icke låg orsaken i brist på kärlek till Signe — icke heller i egentlig brist på tillit till hennes kärlek, på hvilken han hade otaliga bevis. Båda älskade de hvarandra med den stora kärlekens hela styrka och tjusande förtrollning — härpå kunde han icke tvifla.

Nej, icke var det felet. Klarare och klarare såg han, att orsaken låg däri, att han förbisett, att två älskande makar måste stå på samma ideela grund för att blifva ett. Kärleken ensam förmår ej göra ett helt af tvänne individer. Detta var det, som väckt hans omedvetna fruktan att se henne glida bort ifrån honom till en annan.

Kunde han ej föra henne öfver till sig, till hvad han kallade fasta landet, skulle han lifvet igenom förblifva ett rof för tvifvel och svartsjuka misstankar, det insåg han. En tredje ande, som vill fånga hennes själ, skulle ständigt spöka för honom.

Det var långt ifrån rätt att förhålla sig passiv, som han i detta fall hittills ansett vara det enda riktiga. Nej, i längden var detta kringgående af deras innersta öfvertygelse och lifsåskådning ohållbart och nätt opp den sämsta af alla metoder han kunde välja.

Kärleken var alldeles icke så allenaherrskande, som han trott. Den förmådde icke att underkufva och göra allt annat till sina lydiga tjänare, som han inbillat sig. Tvärtom, skiljaktigheten på det ideela området hade redan gjort sig till en tyrann öfver deras känsla, en hämdlysten tyrann, som hotade att en dag trampa deras kärlek under sina fötter.

Så fick det ej blifva längre. Med hela sin energi ville han resa sig mot det som skapade detta svartsjukans vidunder inom honom. Den skulle annars krossa hans lycka, alla hans illusioner.

På en ny väg ville han slå in, och i litteraturen skulle han söka sin bundsförvandt. Med

dess hjälp skulle hans fälttågsplan nog lyckas. Omsorgsfullt skulle han välja lämpliga böcker för henne i progressiv ordning. Tum för tum skulle det gå. Långsamt och varligt.

Tid och arbete skulle det taga att genomtänka och ordna detta systematiskt. Men han hade ingen brådska. Förr än till sommaren kunde Signe ej vara så frisk och stark, att hon orkade med sådan läsning och tankeansträngning. Men då skulle han börja. Och han skulle icke gifva tappt förr än han nått sitt mål — Signes frigörelse.

Nya krafter sköto üpp inom honom, nytt mod, nytt hopp vid tanken, på att han nu skulle upptaga en så betydelsefull kamp — kampen för att vinna henne hel — blifva ett med henne, som han älskade mer än allt.

XII.

Den hederlige pastor Blom, som intet ondt gjort, tvärtom städse bemödat sig om att göra allt det goda, han i sin ringa mån kunde åstadkomma, hade nu alldeles fått träda i bakgrunden för den viktiga händelse i huset, som till doktorns stora belåtenhet allt mer upptog Signes tankar, ju mer den närmade sig.

Det var icke så, att hon synnerligen gladde sig åt den väntade. Mycket hellre hade hon sett, att hon icke fått något barn förr än Charlies omvändelse skett. Tungsint och illamående, sömnlös och trött var hon ock. Men hon fick dock så mycket att göra, mycket att ordna för den lillas ankomst, att all hennes tid togs i anspråk.

Doktorn såg med förnöjelse den ena bibelförklaringen efter den andra gå af stapeln Signe förutan. — Hon orkade icke gå på dem, icke

ens på de »kaffeböner» — som doktorn i sitt sinne kallade dem — och de religiösa temöten, som en nyväckt inspektorsfru i närmaste granngård infört.

Därigenom hade doktorn återfått sina angenäma söndagseftermiddagar med högläsning vid lampan och den trefliga, sprakande, flammande eldbrasan.

— Med tiden reder det sig nog, tänkte han. — Bara barnet kommer! Hvilken glädje skulle inte det föra med sig, allt ifrån sina första skrik! Och när det växte till och fyllde huset med stoj och buller — och de lätta små barnfjäten trippade öfver golfvet — hvem skulle då kunna känna någon saknad, någon tomhet? — Inte skulle Signe då kunna sitta och sörja längre! Nej, då blefve hon helt säkert riktigt kry och glad igen!

*

En dag hade doktorn fått bud om att »folket i berget» — som de kallades — fått trillingar och att gumman var mycket sjuk.

Han gick att uppsöka dem och lyckades efter mycket letande finna deras bostad, som han på afstånd tagit för en snöhöljd jordhög. En svag rökpelare väckte först hans uppmärksam-

het, på att jordhögen möjligen kunde vid närmare påseende vara en mänsklig boning. Med stöd mot berget var ett hybble, eller snarare ett skatbo uppfördt af en ringa del virke, resten ris och torf.

Han kröp in genom dörren. I hörnet af rummet såg han ett bylte i sängen vid skenet från den halfslocknade elden på de stora stenarne som tjänade till eldstad — det var den sjuka.

På en stubbe vid elden satt mannen, vanligen benämd »tjuf Pelle» eller »Pelle i berget», handfallen och jämmerlig. I en vagga bredvig sängen lågo tre små — yrsmå barn. Tre större barn sutto på jordgolfvet.

Doktorn fann kvinnan betänkligt utmattad och svag, oförmögen att lifnära mer än högst ett af barnen.

Han frågade, om de fingo mjölk dagligen — men det fingo de ej. Pelle gick ibland till bygden och fick sig en mjölktår, om det fanns någon att få. I dag hade han inte haft lyckan med sig och hade inte torts bli länge borta. Han hade varit ängslig för, att de större barnen, som han gifvit hvarsin duktig klunk bränvin för att de skulle sofva, kunde vakna innan han hann hem och ställa till eldsolycka.

Tjuf Pelle var ett hittebarn. Han hade legat utanför dörren i en bondgård, och man hade haft anledning tro hans mor vara en lappflicka, som velat dölja barnet för de sina. Härtill hade man slutit sig, dels af den tygbit, i hvilken barnet varit insurradt, som liknade tyget i lapparnes sommarkläder, dels — och ännu säkrare — af Pelles omisskänneliga sneda ögon, gula hy och tunna, smala ben, öfver hvilka en bred öfverkropp vaggade. Men han hade ljust hår och klarblå ögon, hvilket på sin tid hade ansetts komprometterande för den unge sonen på bondgården.

Emellertid hade han från sin första stund fallit som en börda på socken. Sedermera blef han ett påhäng i gårdarne genom att regelbundet hvar fjortonde dag komma och tigga mat och kläder. Icke heller ville man afvisa honom och be honom arbeta mer, ty man hade märkt, att saker och ting kunde försvinna från gården, när man nekat tjuf Pelle hvad han begärt.

Men han var händig och ganska bra att ha, när kaffepannan behöfde ny förtenning, eller man ville ha annat smått och godt utfördt. För dylika tjänster månades då Pelle om med mat och annat, men dess värre var det ej ofta sådana hvetebrödsdagar påkommo.

Nu en tid bortåt hade det ej varit fråga om att få äta sig mätt dagligen, sade Pelle, och det var ej svårt att se, att de alla voro svultna. De små i vaggan kunde under dessa omständigheter icke ha många dagar kvar.

Något måste göras i detta elände och göras genast. Doktorn stod i beråd om hvad — då en idé genomkorsade hans hjärna. Han skulle ta de två starkaste af ungarne med sig hem på några dagar, tills han hunnit få dem omhändertagna af socken. — Signe hade ju allt som behöfdes, i ordning till sitt barn.

Förslaget mottogs med tacksamhet af föräldrarne. Gubben byltade in de små i hvarsin ylleklut och snodde omkring en bit renhud med ett segelgarn.

Så gaf doktorn sig i väg med dem, hållande dem rätt upp emot sig med venstra armen, som om han burit två blomkrukor.

I högra handen höll han båda skidstafvarne och kafvade sig fram, medan han gick och gladde sig åt Signes fröjd att redan på förhand få två småttingar att sköta. Nu skulle hon få öfning. Han tyckte sig se henne slå ihop händerna och dansa rundt af förtjusning, och han skrattar för sig själf åt, hur öfverraskad hon skall bli.

Vid hemkomsten ramlade emellertid hans illusioner. Signe blef inte alls glad.

»Om jag ändå hade andra kläder åt dem och slapp röra mina fina trafvar, som ligga färdiga med krusade band!» sade hon, i stället för att hoppa och dansa af glädje.

»Barnkläder måtte väl duga att tvätta, kära du!» sade han murrigt. Halfva nöjet var förbi, när inte Signe delade det.

»Men vi måste genast bada dem, de lukta snusk så förbaskadt!» — Se så, svor han inte nu oförhappandes, som han lofvat Signe att inte göra! Allting gick då också på tvären för honom nu!

Ett bad blef anordnadt. Doktorn, som var den enda i huset, som lärt konsten att bada småbarn, tog af sig rocken, kaflade upp skjortärmarne och badade ungarne efter konstens regler, om också ej så synnerligen öfvadt.

Denna förrättning gjorde honom helt nyter och munter igen. — Hvad deras små, korta, ofrivilliga rörelser, deras odisciplinerade sprattlingar voro lustiga att iakttaga! »Se, se — äro de inte kostliga?»

»Knyt ett band om armen på pojken . . . så jag vet hvem som är herre i huset», sade han

till Signe, och så lade han dem bredvid hvarandra i den rymliga, fina korgvagnen.

Snart började de ge hals af all kraft, medan han blandade till deras mat efter en bok om späda barns vård. När ändtligen temperatur, kvantitet m. m. voro mönstergilla, satte han sig bredvid dem, hållande hvar sin flaska till deras mun.

»Tyst nu, prisse, här får du mat!» »Prissen» högg genast i med kraftiga, energiska sugtag, klunkade och drack, vildt begärlig på detta lifvets goda.

Men »lilla madam» däremot var flegmatisk, trög, ja rent af dum och utan en tillstymmelse till energi. Både länge och väl fick han hålla på med henne, innan det blef någon riktig ordning med ätningen.» Seså, madam, . . . håll i sig nu bara . . . så där ja, smakar det inte bra kanske . . . hvasa . . . jaså, hon skall hvila sig nu igen . . . det var skräp.»

Och så tittade han vänligt och med en viss stolthet på »prissen», som åt af alla lifsens krafter, utan allt kink och jämk, med flaskan liggande bredvid sig på kudden.

— Är det inte som jag säger, tänkte doktorn, att karlar ä reelare att ha att göra med — de sköta sitt och ha inte så mycket funderingar hit

och dit. »Nå madam», sade han och ruskade med sitt finger sakta invid hennes mungipa, »ska hon inte ta sig en klunk nu ... jo se på bara, nu går det ju igen ... det tar sig, det tar sig ... jaså, jag får inte lägga ifrån mig flaskan?» — Passas upp ska hon, det hör också till könet, tänkte doktorn. »Seså, inte somna nu igen ... hugg i och dra bara!»

Doktorn, som alltid varit road af att studera djurlifvet och särskildt af att uppföda djurungar, var i sitt esse. Hela hans kärlek till djur slog nu ut, i hög grad potentierad genom medvetandet om, att dessa små djur voro människobarn, begåfvade med möjligheten till hög intelligensutveckling.

Signe stod bredvid och åsåg detta. — Var han inte rörande, hennes Charlie? Öm och god mot barnen, som vore de hans! Och hvarför skulle han inte förstå behofvet af Guds godhet, af Hans barmhärtighet — han som själf var så god och så barmhärtig! Men kanske skulle det komma, när han fick ett eget barn och fick känna på hur litet vi själfva förmå att akta de små — hur väl vi behöfva lämna dem i Guds vård, om intet ondt skall vederfaras dem!

— En gång *skulle* det komma. Hon hade Herrens löfte om det. Detta måste hon inprägla

hos sig så fort otåligheten ansatte henne. Hon tänkte igen på synen i det himmelska strålljuset — mindes de mörka, djupa ögonen och den klara rösten »du skall *få* lifvet». Ja — hon visste ju det! Hon *skulle* bara gifva sig till tåls och lita på Herren, som aldrig sviker de sina! Att hon då inte kunde bevara sitt sinne fritt från denna syndiga oro och lämna allt i Guds hand! — —

Hon försjönk mer och mer i dessa tankar, hörde ej ens, att Charlie bad henne räcka honom en servet, som låg på stolen bredvid henne. Hon rörde sig ej — —.

Han tittade upp förvånad och såg henne stå med hopknäppta händer och blicken stirrande ut i rymden, som vore hon hypnotiserad.

»Signe», sade han, »hur är det med dig?»

Då först vaknade hon upp till verkligheten.

»Sätt dig för all del!» Han skyndade sig efter ett glas vatten — trodde nästan, hon höll på att svimma.

»Det var ingenting», sade hon, »jag bara föll i tankar.»

Doktorn fann det märkvärdigt, att man kunde bli så likgiltig för lifvet med alla dess företeelser — men till största delen tillskref han hennes nuvarande tillstånd detta beklagliga miss-

förhållande. Man skall aldrig räkna på hurudana kvinnor i sådana omständigheter äro — ofta äro de rent af abnorma. Man får vara glad, när de inte äro elaka, outhärdliga eller vildsinta!

Ledsamt var det emellertid att jämt se henne så upptagen af det abstrakta. Här lågo nu två små barnungar — söta, rara små väsen — som det gällde att hålla lif i. Kunde ett intressantare studieobjekt tänkas, än dylika små pyren! — Och för henne voro de, som om de aldrig funnes till — likgiltigare än om de varit ett par grynkorfvar, ett par påklädda trädockor!

Men annat skulle det säkerligen bli, när hon fått det egna barnet! Då skulle hon otvifvelaktigt vakna upp till det verkliga, lefvande lifvet. Och därefter skulle det stora nydaningsarbetet begynna. En fullständig vändning i hennes känslolif skulle inträda, och hela hennes världsåskådning småningom omskapas till full öfverensstämmelse med hans.

Denna föreställning ökade hans längtan efter det kära lilla lifvet, efter hvilket han trängtade så, som man trängtar efter en solstråle, när man en lång tid left i mulet och kulet ruskväder.

*

En kort tid före barnets väntade ankomst mottog Signe ett bref på flera sidor från sin farmors darrande hand.

Höögsborg med alla sina kära minnen, allt som inte längre var, kom i breda böljor, mäktigt strömmande in mot henne från detta bref. Först tändes inom henne en häftig, trånsjuk saknad efter det förflutna, efter allt hon icke längre nådde. Sedan öfvergick allt detta i en enda bitter känsla af bristen i det närvarande.

En liten breflapp från gamla Karin låg innesluten.

Min kära dåktårinna

Ja tänker så ofta på min lilla fröken å undrar hur de kan stå till för vi får så sällan brev. Häromdan, när ja sopa slottstrapporna för di ska väl nån gång sopas fast ingen går där så feck ja höra två långa utdragna suckar, ja vart så rädd så ja släppte både borste å skyffil å sprang in till fririnnan. Åcken kan veta hva riddar Ulf suckar för. Dä kan vara mycke de men om ett snart svar beder ödmjuka tjenarinnan

Karin.

Signe satt och stirrade på de svårlästa kråkfötterna. Hela hennes barndoms förskräckelse

vid Karins mystiska historier, trädde fram ur själens innersta gömmor och grep tag i henne. Långsamt växte den ut till någonting liknande spökrädsla — till en sammansatt, obestämd fasa för det kommande, för hela den okända framtiden.

Hon ville spjärna emot denna känsla, ville resonnera med sig, men hon var som förlamad. Hon försökte öfvertyga sig själf om att framtiden intet ondt kunde bära i sitt sköte, tvärtom. En gång skulle hon bli lyckligare, än någon hustru ännu varit. — Charlie var ju god som guld. Det fattades honom bara ett, och detta ena, det skulle komma. Men likt krampryckningar öfverfölls hon åter och åter af samma oemotståndliga skrämmande något.

— Hvad kunde det väl vara? Kunde det ha afseende på barnet — eller -- vara ett varsel om att hon skulle dö? Som en elektrisk stöt genomfor henne den tanken.

Icke ett ögonblick hade hon förut tänkt på döden i samband med hvad som nu förestod. Hon var ju frisk och hade fått lifvet för att få se och medverka till det stora undret med Charlie!

— Men om hon ändå *skulle* dö? En isande kåre gick henne öfver ryggen. Det var ju ett syndigt tvifvel, som vaknat i hennes själ, men hur

hon än sköt undan det och befallde sig själf att icke lyssna därpå, kom det dock ideligen tillbaka. För hvar gång kände hon med ökad styrka, icke så mycket fasa för döden, som icke mer hur kärt lifvet blifvit henne, hur omöjligt det var att skiljas från Charlie och lämna honom ensam! Och hur absolut nödvändigt var det icke, att hon fick lefva för att i tid föra sitt barn in på den väg, som leder till himmelriket! Att den vägen var svår att återfinna för den en gång vilsekomne, det hade hon nogsamt sett.

— Hvem skulle draga Charlie till Herren, om han nu hemkallade henne? Och hvem skulle taga vård om barnet? Nej, nej, det kunde inte vara hans mening! Men hon ville dock bedja och åter bedja Gud att få lefva.

Hon betogs af en brännande längtan att få förena sina böner med troende systrar och bröder. Det var så länge sedan hon erfarit den styrkande gemenskapen i bönen. Charlie hade tagit löfte af henne att för barnets skull hvarken gå i den oeldade kyrkan eller på bönemötena, där luften var kvaf och upphettad.

Nu stod denna räddhåga anklagande för henne. Skulle inte Gud kunna skydda hennes lif? Hade hon inte mer lydt människor än Gud? Hade hon inte förnekat sin tro och låtit påverka

sig af Charlies otro? Jo, så var det. Frestelsen att göra Charlie till viljes hade besegrat henne, och hon hade försyndat sig mot sin Herre!

Allt tydligare kände hon, att nu fordrade Gud ett bevis på hennes tro.

Plötsligen rann det henne i minnet, att just i dag, om en half timme, hade pastor Blom ett möte i bönehuset. Hon skulle gå dit. Hon skulle nedlägga sin bäfvan för Herren. Hon skulle begära de församlade Guds barns hjälp att anropa honom om nåd och förlåtelse, och Gud skulle höra deras samfällda böner.

Fort satte hon på sig ytterplagg och gick in till sin man att säga farväl.

»Signe, kära Signe, hvad tänker du på . . . du riskerar både ditt och vårt barns lif», sade doktorn förskräckt, »gå inte, det är ju trettio grader kallt. Det är vansinnigt att på sådant sätt utsätta sitt lif. Du har ju lofvat mig att inte gå på dessa möten. Hur kan du vilja svika ditt löfte? Det kan inte vara ditt allvar.»

»Charlie, bed mig inte stanna — jag *måste* gå», svarade hon upprörd, »jag vill be Gud om lifvet!» Hon brast i gråt.

»Men, kära min älskade, hvad kommer det åt dig? Du har ju varit så rask, så modig. Hvad är detta, du är inte frisk i dag. Så myc-

ket mindre skäl är det då att gå ut i denna kyla och sitta i den instängda, förskämda luften... Signe, gör mig till viljes», sade han och lade hennes hufvud mot sin axel. »Signe lilla, gör som jag ber dig, jag *kan* inte låta dig gå.»

Trotsigt reste hon sitt hufvud och såg honom i ögonen med en oryggligt bestämd, fanatisk blick. »Charlie, Gud befaller mig att gå, och jag går.»

Skulle han använda maktspråk, helt simpelt förbjuda henne att gå, ställa sig hindrande framför henne? Han besinnade sig ett ögonblick.

»Signe», sade han ännu en gång, »om du älskar mig, så lyd mitt råd. Du gör mig gränslöst ledsen, om du går. Och jag betraktar det som ett brott af dig både mot mig och mot vårt barn. Det är oförsvarligt.»

»Är det oförsvarligt att lyda Gud?» sade hon och gaf till ett vildt, hysteriskt skratt.

Han insåg, att i detta exalterade tillstånd skulle inga böner, inga skäl kunna bringa henne till förnuft. Ännu ett försök, och hon skulle måhända försättas i ett konvulsiviskt tillstånd af yttersta fara. Risken att låta henne gå var då relativt mindre.

Stillatigande klädde han sig, tog sin hustrus arm och följde henne.

Andfådd af sinnesrörelsen och promenaden, måste hon gång på gång stanna och hvila, men skyndade ånyo på sina steg för att hinna fram.

»Lofva mig att gå hem, om du blir trött eller om det blir alltför hett därinne . . . och sitt inte i drag», bad han, när han lämnade henne vid dörren.

Fram och åter vankade han i närheten af bönehuset. Han ville vara till hands, om något skulle hända. Aldrig hade någon gudstjänst synts honom så lång. Ofta stannade han och lyssnade, om inte sången efter bönen ännu skulle höras. Men nej, allt var så tyst som i grafven, och allt, han såg, ingaf honom graftankar. Vägen till bönehuset, med de höga uppskottade vallarne på ömse sidor, såg ut som en graf, bönehuset som ett grafkapell.

Och därinne, där satt hon och vedervågade lifvet. För hvad? För en fantasi, en plötsligt framsprungen fruktan för döden. Hvarifrån hade den kommit?

Kunde hon då inte lika väl ha bedt sin gud om lifvet i sitt eget hem och spelat på sin egen orgel? Hvarför skulle hon nödvändigt sitta i ett bönehus? Det måtte väl inte gud fordra för att bönhöra!

Ju mer doktorn frågade sig, dess dunklare syntes det hela honom. Aldrig hade Signes religiösa tankegång förefallit honom mer ofattlig, mer absurd.

.När Signe kom ut i dörren, blef han bestört, så sjuk, så härjad såg hon ut. En osund, starkt rökblandad luft trängde ut genom farstun.

På hemvägen hängde hon tungt vid hans arm, gick med släpande steg, flämtade och kippade efter andan, började snart frysa och måste genast vid hemkomsten gå till sängs. Men hvarken varma drycker eller andra medel förmådde återgifva henne värme på flera timmar.

Doktorn nändes ej säga henne ett enda förebrående ord. Han förstod ju, att hon lydt sitt samvetes röst. Han gjorde allt för att visa henne, att han inte var missnöjd på henne, inte klandrade henne, bara älskade henne oändligt och ville hennes väl.

*

Barnet var kommet. Signe låg hopplöst sjuk i lunginflammation med hög feber. Hon bad och bad sin gud att få lefva. Hon, som under sin förra sjukdom sett döden i ansiktet utan att blinka, bäfvade nu i hela sin själ för att mista lifvet.

Det var henne i det längsta omöjligt att tro, att Herren skulle taga det. Han hade ju sagt »*du skall få lifvet*». — Eller hade hon ej fattat hans ord rätt? Hade hon brutit mot hans vilja? Var då detta straffdomen?

I vånda och ovisshet vred hon sig i sin bädd.

I tvifvel och sorg anropade hon Gud om hjälp, om klarhet, om barmhärtighet, om *lifvet* för sitt barns skull!

Men Gud hörde inte hennes böner. Närmare och närmare kom döden. Förgäfves kämpade den kunnige läkaren mot sin öfverman, som stod färdig att gripa sitt offer hvilket ögonblick som helst.

»Charlie», hviskade Signe matt, »finns det ingenting mer att försöka?

Med uppbjudande af hela sin självbehärskning, svarade han lugnt: »Nej, älskade!»

Darrande sammanknäppte hon sina händer, och med tårfyllda ögon såg hon bedjande på honom. »Charlie, försök att be Gud för mig!» sade hon i den mest rörande, bönfallande ton och räckte ut sin hand mot honom, som den hungrande tiggaren räcker sin mot den rike, som kan hjälpa hans nöd, om han vill.

Hvad ville han göra, hvad ville han svara? Skulle han neka henne det sista hon bad honom

om? Eller skulle han bedraga henne i hennes dödsstund?

Förtviflad kastade han sig på knä vid hennes säng, såg in i hennes ögon med all den kärlek, all den hjärtslitande sorg och hjälplöshet han kände.

»Jag *kan* inte be din gud . . . han kan inte hjälpa dig . . . det är omöjligt . . .»

Snyftande lade han sitt hufvud mot hennes arm.

Hon slöt sina ögon och utkämpade en synbar inre strid.

»Låt mig få nattvarden!» hviskade hon knappt hörbart.

Prästen efterskickades.

Doktorn lämnade honom ensam med Signe, rädd att med sin närvaro verka störande vid den för henne heliga handlingen.

Från rummet utanför hörde han den monotona rösten, hörde hvart ord, långsamt uttaladt. Skulle det då aldrig ta slut? Skulle han få se henne lefvande igen, eller var kanske lifvet redan flydt?

Minuterna blefvo långa som timmar under hans andlösa, spända lyssnande.

Ändtligen hörde han prästens afskedsord» Gud välsigne Eder» och sakta smygande steg mot dörren.

Han skyndade in. Signe låg med slutna ögon. I första ögonblicket trodde han henne död, när hon icke tycktes höra, att han uttalade hennes namn, men så såg han att hon andades — att hon slumrade.

Han satte sig på sängkanten med hennes hand emellan sina, böjde sig ned och kysste den.

Då slog hon upp sina stora, frågande, blå ögon klarare än någonsin, lyftade litet på hufvudet, såg förvånad ut, som hade hon vaknat ur en dröm, räckte båda armarne mot honom med det lyckligaste leende och sade: »Charlie, min egen Charlie!» Så föll hufvudet tillbaka på kudden —. Blicken brast och med ett enda djupt andetag — en sista suck — var hon skild från lifvet — —.

Länge satt han kvar i det halfmörka rummet, dit den blåhvita snödrifvan, som täckte hela fönstret icke släppte en glimt af det rena dagsljuset.

Först kände han blott vild, rasande förtviflan. Då såg han hennes sista blick, just densamma som vid deras första, oförgätliga korta lyckokväll, då de förlofvat sig i öfversvallande glädje och harmoni — och han tyckte, att det var inte sannt — det *kunde* inte vara sannt,

att hon nu var död — just nu — när de åter blifvit förenade och han vred sina händer i sorg.

När han såg på det lilla ljusa hufvudet, omkring hvilket det ostyriga, blonda håret ännu glänste som en glittrande gloria, trängde de gamla minnena undan de sista åren, som ljuset tränger undan skuggan, som uppvaknandet förjagar en stygg dröm. Då smälte hennes sista ögonblick samman med deras första möte.

Mellan dessa låg nu blott sjukdom. Allt som smärtade honom att minnas tillskref han endast sjukdom. Att Signe aldrig blifvit sig lik, det var sjukdom, endast sjukdom. Och detta tunga moln, det sköt han bort ifrån sig — det fördunstade.

Mer än en gång hade en viss bäfvan hastigt listat sig igenom honom — en räddhåga för att deras äktenskap måhända aldrig skulle blifva annorlunda — att de ständigt skulle komma att lefva i slitning mellan kärlek och brist på sympati i deras ideela känslolif — och han hade tänkt på, att deras olika tro kanske skulle vålla dem svåra konflikter vid barnets uppfostran.

Men nu var allt detta borta, som hade det aldrig funnits till i hans hjärna — aldrig snuddat vid hans tanke.

Endast allt hvad de genomleft af fröjd och förstående från den första dagen de sågo hvarandra trädde fram och stod lefvande för honom, som hade det varit i går. Hennes ord, hennes min, då han räckt henne en blomma, talat om en bok! Hennes lilla hand, hur den legat i hans ett ögonblick längre än vanligt, då de stått vid krocketplanen och han ej vågat i ord uttala, hvad han bar inom sig!

Alla dessa spillror från det förflutna plockade han ihop som en girig samlar ihop sina skatter.

Knappt en detalj från deras första kärlekstid undgick hans vidtomfattande minne, som i denna stund arbetade med otrolig klarhet och hastighet.

Ju mer han tänkte och mindes, dess bittrare blef saknaden efter det, som en gång varit.

Han brast i tårar, gick intill den dödas bädd och tog en sista afskedsblick på den så oändligt älskade.

Ett mildt leende kvarstod ännu kring den vackra munnen. De hvita tänderna skymtade fram. — Det var som hade han ånyo hört hennes ömma »Charlie, min egen Charlie» —! Och han lämnade skyndsamt rummet.

När han gick genom barnets rum, hörde han

ett svagt, otåligt läte. Det var den lillas uppvaknande till törst efter lifvet.

Han böjde sig öfver bädden, kysste de små händerna och vätte det lilla röda ansiktet med sina heta tårar. Det var som en svag skymt af tröst att känna det späda, varma väsendet mot sina läppar. Hur hjälplösa voro de nu icke båda! Men hvad skulle de icke blifva för hvarandra, som ingen annan ägde i världen.

Hon skulle bli lik sin mor, sådan hon en gång var — just sådan — —.

Han kallade på sköterskan och gick in i sitt rum.

Där stod på skrifbordet en doftande hälsning från den bortgångna — en ljusblå hyacinth, hon själf dragit upp åt honom och satt på hans bord just den olycksdigra dagen.

Sorgen öfverväldigade honom — han kastade sig på soffan, och lät tårarne fritt strömma. En bitter tanke genomfor honom, att om han förut hade trott på hennes gud, skulle han i denna stund ha upphört att göra det — denne gud, som kunnat vara nog grym att gifva henne döden i gengäld för hennes fromma och troskyldiga vandring till hans hus att anförtro sitt lif i hans hand — denne gud, som skiljt dem just i det ögonblick då hennes »Charlie, min

egen Charlie» otvetydigt sagt honom, att nu var hon här hos honom tillbaka med hela sin själ!

— Hade hon nu blott kunnat lefva upp igen — hur skulle inte allt då blifvit som förr — endast oändligt mycket rikare, oändligt mycket skönare!

Sköterskan afbröt hans tankar genom att titta i dörren och fråga, om inte lillan kunde få litet mer mat. Hon var bestämdt inte mätt.

Doktorn steg genast upp, torkade tårarne och gick in till barnet där han med en viss stolthet konstaterade, att den lilla hade bättre aptit, än han beräknat vid bestämmandet af hennes ration. Ökad portion beviljades åt den hungriga, lifskraftiga ungen, som skrek och fordrade sin rätt.

Länge stod han och såg på henne. Han drömde om hur hon skulle växa upp i frihet och harmoni, och han kände en vemodig, djup önskan, att han måtte kunna bringa denna lilla varelse mer lycka i lifvet, än han trots all sin kärlek och goda vilja förmått gifva hennes mor.

I dagarne har utkommit:

Mark Stern

Fyra Berättelser

Pris 3 Kronor

Wahlström & Widstrand